



Suomen hallituksen toimet EU-tuomioistuin- asioissa ja EU-rikkomus- asioissa

1.1.–31.12.2010

ulkoasiainministeriö • oikeuspalvelu • EU-tuomioistuinasiat

*Åtgärder av Finlands regering i EU-domstolsärenden
och i EU-överträdelseärenden 1.1.2009-31.12.2010*

Eurooppatietoa
Europakunskap



ULKOASIAINMINISTERIÖ

Oikeuspalvelu

EU-tuomioistuinasiat

**Suomen hallituksen toimet EU-tuomioistuinasioissa ja EU-rikkomusasioissa
1.1.–31.12.2010**

Eurooppatiedotuksen julkaisuja **124/2011**

TIIVISTELMÄ

Tässä kertomuksessa kuvataan Suomen hallituksen toimia EU-tuomioistuin- ja EU-rikkomusasioissa vuoden 2010 aikana.

EU-tuomioistuinasioilla tarkoitetaan Euroopan unionin tuomioistuimen käsittelemiä asioita. Euroopan unionin tuomioistuin muodostuu unionin tuomioistuimesta, unionin yleisestä tuomioistuimesta ja virkamiestuomioistuimesta. Tuomioistuimet muodostavat yhdessä unionin oman lainkäyttöeli-
men, jonka tehtävänä on varmistaa, että perussopimuksia tulkittaessa ja sovellettaessa noudatetaan lakia. EU-tuomioistuimen käsittelemät asiat voidaan jakaa kolmeen pääryhmään: *ennakkoratkaisupyyntöihin*, jäsenvaltiota tai EU:n toimielintä vastaan nostettuihin *suoriin kanteisiin* ja unionin yleisen tuomioistuimen antamista tuomioista unionin tuomioistuimeen tehtyihin *valituksiin*. Jäsenvaltiot voivat osallistua kaikkien ennakkoratkaisupyyntöjen käsittelyyn tekemällä niissä *kirjalliset huomautukset*. Lisäksi niillä on oikeus tehdä väliintulo kaikissa EU-tuomioistuimessa vireillä olevissa kanneasioissa. Lisäksi jäsenvaltiot esiintyvät unionin tuomioistuimessa vastaajina komission nostettua niitä vastaan kanteen ja kantajina nostaessaan itse kanteen toimielintä vastaan.

EU-rikkomusasioilla tarkoitetaan Euroopan komission jäsenvaltiota vastaan käynnistämää jäsenyyssoveltoitteiden rikkomista koskevaa hallinnollista menettelyä. Menettelyn tarkoituksena on saavuttaa jäsenvaltion ja komission välinen yhteisymmärrys ilman, että asiaa tarvitsisi viedä unionin tuomioistuimen ratkaistavaksi. Menettely jakaantuu virallisen huomautuksen ja perustellun lausunnon vaiheeseen. Näiden menettelyvaiheiden läpikäynti on edellytys sille, että komissio voi nostaa jäsenvaltiota vastaan rikkomuskanteen. Komissio voi käynnistää jäsenvaltiota vastaan myös unionin tuomioistuimen täytäntöönpanoa koskevan rikkomusmenettelyn. Mikäli menettely etenee unionin tuomioistuimen käsiteltäväksi ja tuomioistuin katsoo, ettei täytäntöönpanoa ole suoritettu asianmukaisesti, jäsenvaltio voidaan määrätä maksamaan sakkoa unionille.

EU-tuomioistuin- ja EU-rikkomusasioiden hoito kuuluu Suomessa ulkoasiainministeriön EU-tuomioistuinasiat-yksikön tehtäviin. Suomea EU-tuomioistuimessa edustavat valtionasiamies ja valtionasiamiehen sijainen. Valtionasiamiehenä toimii EU-tuomioistuinasiat-yksikön päällikkö.

Komission Suomea vastaan nostamissa rikkomusasioissa ei kertomuskaudella annettu yhtään tuomiota tai julkisasiamiehen ratkaisuehdotusta. Muissa menettelyissä annetuista tuomioista Suomen kannalta keskeisimpiä olivat erityisesti seuraavat rahapelimonopoliin asemaa ja asiakirjajulkisuutta koskevat asiat.

Unionin tuomioistuin antoi 3.6.2010 tuomionsa asioissa C-203/08, *Sporting Exchange*, ja C-258/08, *Ladbrokes Betting*. Tuomioistuin vahvisti, että jäsenvaltiot voivat pitää yllä rahapelien yksinoikeusjärjestelmää ja kieltää rahapelien tarjonnan alueellaan kaikilta muilta toimijoilta myös internetissä. Toimilupa voidaan myöntää ilman tarjouskilpailua, jos viranomaiset kykenevät valvomaan tiiviisti toimiluvan haltijan toimintaa. Toimiluvan haltijalla on oikeus tehdä tarjonnastaan houkutteleva mainostamalla ja ottamalla käyttöön uusia rahapelejä, kunhan toiminnan laajentaminen ei ole risti-riidassa peliriippuvuuden hillitsemistä koskevan tavoitteen kanssa. Asiassa C-316/07, *Markus Stoß ym.*, 8.9.2010 antamassaan tuomiossa unionin tuomioistuin tarkensi, että yksinoikeusjärjestelmä on oikeasuhtainen keino torjua peliriippuvuutta, jos monopolin haltija kykenee johdonmukaisesti tavoittelemaan tällaista päämäärää määrällisesti oikein mitoitettulla ja laadullisesti muokatulla tarjonnalla, jota viranomaiset valvovat tiukasti.

Asiakirjajulkisuuden osalta unionin tuomioistuin antoi 29.6.2010 ratkaisunsa asiassa C-139/07 P, *Technische Glaswerke*. Tuomioistuin katsoi, että valtioneuvoston päätöksen asiakirjoja koskeva yleinen oletus, jonka mukaan niiden sisältämien tietojen ilmaiseminen vahingoittaa lähtökohtaisesti tutkintatoimien tarkoitusten suojaa. Komissiolle ei siten ole tutkintamenettelyn aikana velvollisuutta tutkia asiakirjakohtaisesti ja konkreettisesti, voidaanko pyydettyjä asiakirjoja luovuttaa. Unionin tuomioistuin katsoi asiassa C-514/07, *API*, 21.9.2010 antamassaan tuomiossa, että vastaavanlainen oletus koskee myös toimielimen tuomioistuinmenettelyssä esittämiä kirjelmiä niin kauan kuin menettely on vireillä. Asiassa C-28/08 P, *Bavarian Lager*, oli kyse asiakirjajulkisuuden ja henkilötietojen suojan välisestä suhteesta. Unionin tuomioistuin katsoi 29.6.2010 antamassaan tuomiossa, että avoimuusasetuksella ei voida sivuuttaa henkilötietojen suojaa koskevia säännöksiä ja että komissiolle oli oikeus kieltäytyä paljastamasta tiettyyn kokoukseen osallistuneiden viiden henkilön nimiä.

Kertomuskaudella unionin tuomioistuin on ratkaissut myös kolme suomalaisten tuomioistuinten esittämää ennakkoratkaisupyyntöä. Asiassa C-471/08, *Parviainen vastaan Finnair Oyj*, tuomioistuin katsoi 1.7.2010 antamassaan tuomiossa, että raskautensa vuoksi väliaikaisesti muihin tehtäviin siirretyllä työntekijällä ei ole oikeutta palkkaan, jota hän keskimäärin sai ennen mainittua siirtoa. Tällainen työntekijä säilyttää kuitenkin peruspalkkansa lisäksi oikeuden esimerkiksi sellaisiin lisiin, jotka liittyvät hänen esimiesasemaansa, palvelusaikansa pituuteen ja ammatilliseen pätevyyteensä. Asiassa C-209/09, *Lahti Energia Oy*, unionin tuomioistuin katsoi 25.2.2010 antamassaan tuomiossa, että Kymijärven laitospalvelu, johon kuuluvat jätteistä kaasua valmistava kaasutinlaitos ja voimalaitos, on kokonaisuutena arvioiden jätteenpolttodirektiivissä tarkoitettu rinnakkaispolttolaitos. Asiassa C-215/09, *Mehiläinen Oy*, oli kyse sopimuskokonaisuudesta, jolla viranomainen ja yksityinen toimija perustivat terveydenhuoltopalveluja tarjoavan yhteisyrityksen. Unionin tuomioistuin katsoi 22.12.2010 antamassaan tuomiossa, että vaikka yhteisyrityksen perustaminen ei sellaisenaan kuulu julkisista hankinnoista annetun direktiivin soveltamisalaan, sopimuksen se osa, joka koostuu kunnan työntekijöille tarjottavista terveydenhuoltopalveluista, on erotettavissa sopimuskokonaisuudesta ja siihen on siten sovellettava hankintadirektiivin mukaista menettelyä.

Komission käynnistämistä rikkomusmenettelyistä määrällisesti suurin osa koski kertomuskaudella direktiivien täytäntöönpanon viivästymiseen liittyviä asioita. Periaatteelliselta kannalta merkittävimmät kertomuskaudella käynnistetyt rikkomusmenettelyt koskivat saimaannorpan suojelua sekä Suomen ja Venäjän välistä lentoliikennesopimusta. Komissio katsoi 5.5.2010 antamassaan virallisessa huomautuksessa, että Suomi ei ole toteuttanut luontodirektiivin mukaisia toimenpiteitä saimaannorpan lisääntymis- ja levähdyspaikkojen suojelemiseksi. Lentoliikennesopimuksen osalta komissio katsoi 28.10.2010 antamassaan virallisessa huomautuksessa, että sopimukseen sisältyvät lentoyhtiöiden nimeämisestä, kuljetuspalvelujen hintoja koskevia sopimuksia sekä maksuja Siperian ylilennoista koskevat lausekkeet ovat unionin oikeuden vastaisia. Komission mukaan lausekkeet rikkovat unionin sijoittautumisoikeutta, kilpailuoikeutta sekä jäsenvaltioiden ja komission välisen vilpittömän yhteistyön periaatetta. Molempien asioiden osalta Suomen vastauksissa kiistettiin komission väitteet unionin oikeuden rikkomisesta.

SAMMANFATTNING

Avsikten med föreliggande rapport är att utreda åtgärder av Finlands regering i EU-domstolsärenden samt i EU-överträdelseärenden under 2010.

Med *EU-domstolsärenden* avses mål som är anhängiga vid Europeiska unionens domstol. EU-domstolen består av tre rättsinstanser: domstolen, tribunalen och personaldomstolen. Tillsammans bildar dessa den dömande makten i EU, med främsta uppgift att säkerställa att lag och rätt följs vid tolkning och tillämpning av fördragen. De ärenden som behandlas vid EU-domstolen kan delas in i tre huvudgrupper: *begäran om förhandsavgörande*, *direkt talan* som väcks mot en medlemsstat eller ett organ och *överklagande* till domstolen beträffande tribunalens domar. Medlemsstaterna kan delta i behandlingen av förhandsavgöranden genom skriftliga yttranden. Vid direkt talan kan en medlemsstat delta antingen som sökande, svarande eller intervenient. I besvärärenden kan en medlemsstat delta antingen som ändringssökande, svarande eller intervenient.

Med *EU-överträdelseärenden* avses ett administrativt förfarande som kommissionen inleder mot en medlemsstat när den har brutit mot sina medlemskapsförpliktelser. Avsikten med förfarandet är att nå enighet mellan medlemsstaten och kommissionen och att avsluta förfarandet utan att ärendet behöver avgöras av unionsdomstolen. Förfarandet inleds med en formell underrättelse och följande steg är ett motiverat yttrande. Först efter dessa två steg kan kommissionen väcka talan mot en medlemsstat om fördragsbrott. Kommissionen kan också inleda ett överträdelseförfarande om den anser att medlemsstaten inte har vidtagit de åtgärder som krävs för att följa domstolens dom. Om ärendet läggs fram för EU-domstolen och domstolen finner att den berörda medlemsstaten har underlåtit att följa dess dom, kan den förelägga staten att betala vite.

I Finland handläggs EU-domstolsärenden och EU-överträdelseärenden av utrikesministeriets enhet för EU-domstolsärenden. I EU-domstolen representeras Finland av statsombudet eller ombudets ersättare. Finlands statsombud är chefen för enheten för EU-domstolsärenden.

I kommissionens överträdelseärenden mot Finland meddelades inte en enda dom eller ett enda förslag till avgörande av en generaladvokat under berättelseperioden. De för Finland viktigaste domarna bland de andra förfarandena gällde särskilt följande ärenden som hänför sig till monopol på hasardspel och till handlingars offentlighet:

Den 3 juni 2010 meddelade EU-domstolen sin dom i målen C-203/08, *Sporting Exchange* och C-258/08, *Ladbrokes Betting*. Domstolen bekräftade att medlemsstaterna får ha kvar system med ensamrätt för hasardspel och förbjuda för övriga aktörer att ens via Internet erbjuda hasardspel inom sitt territorium. Koncession får beviljas utan anbudsförfarande, om myndigheterna är kapabla att strikt övervaka koncessionsinnehavarens verksamhet. Koncessionsinnehavaren har rätt att göra sitt utbud attraktivt genom reklam och genom att införa nya penningspel, så länge verksamheten inte utvidgas i konflikt med målsättningen som syftar till att begränsa spelberoendet. I sin dom av den 8 september 2010 i målet C-316/07, *Markus Stoß m.fl.*, preciserade EU-domstolen att ett system med ensamrätter är en proportionerlig åtgärd för att bekämpa spelberoende, förutsatt att monopolinnehavaren konsekvent kan sträva mot ett sådant mål genom ett kvantitativt rätt dimensionerat och kvalitativt utformat utbud som strikt kontrolleras av myndigheterna.

Angående handlingars offentlighet meddelade EU-domstolen den 29 juni 2010 sin dom i målet C-139/07 P, *Technische Glaswerke*. För handlingar som hänför sig till statliga stödåtgärder gäller enligt domstolen en allmän presumptionsregel med innebörden att utlämnandet av handlingarna i ett sådant ärende i princip alltid undergräver skyddet för syftet med utredningen. Därmed är

kommissionen under utredningsprocessens gång inte skyldig att konkret undersöka varje handling för att ta reda på om den kan lämnas ut. EU-domstolen ansåg i sin dom av den 21 september 2010 i målet C-514/07, *API*, att en motsvarande presumtion också gäller institutionernas skrivelser i domstolsförfaranden så länge processen i fråga är anhängig. Målet C-28/08 P, *Bavarian Lager*, handlade om förhållandet mellan handlingars offentlighet och skyddet av personuppgifter. EU-domstolen meddelade i sin dom av den 29 juni 2010 att öppenhetsförordningen inte kan åsidosätta bestämmelser om skyddet av personuppgifter och att kommissionen hade rätt att vägra att avslöja namnen på de fem personer som hade deltagit i ett visst sammanträde.

Under berättelseperioden har EU-domstolen också avgjort tre fall där finska domstolar har begärt ett förhandsavgörande. I målet C-471/08, *Parviainen mot Finnair Abp*, ansåg domstolen i sin dom av den 1 juli 2010 att en gravid arbetstagare som tillfälligt har förflyttats till andra arbetsuppgifter under graviditeten inte har rätt till den ersättning som hon i genomsnitt erhöll före förflyttningen. Förutom att behålla grundlönen, har en sådan arbetstagare emellertid rätt till exempel till de tillägg som har samband med hennes ställning som överordnad, hennes anställningstid och hennes yrkeskvalifikationer. I målet C-209/09, *Lahti Energia Oy*, ansåg domstolen i sin dom av den 25 februari 2010 att Kymijärvi anläggningskomplex, bestående av en förgasningsanläggning som producerar gas från avfall och ett kraftverk, som komplex ska anses utgöra en samförbränningsanläggning i den mening som avses i direktivet om förbränning av avfall. Målet C-215/09, *Mehiläinen Oy*, gällde ett avtalsarrangemang, där en myndighet och en privat aktör bildade ett gemensamt företag för hälsovårdstjänster. Även om bildandet av ett gemensamt företag som sådant inte hör till tillämpningsområdet för direktivet om offentlig upphandling ansåg EU-domstolen i sin dom av den 22 december 2010 att den del av avtalet som består av hälsovårdstjänster för kommunens arbetstagare kan avskiljas från avtalsarrangemanget som helhet och därmed är förfarandet i upphandlingsdirektivet tillämpligt på denna del.

Antalsmässigt gällde merparten av de överträdelseförfaranden kommissionen inledde ärenden som anknöt till fördröjt genomförande av direktiv. Ur principiell synpunkt handlade de mest betydelsefulla överträdelseförfarandena som inletts under berättelseperioden om skyddet av saimenvikaren och om luftfartsavtalet mellan Finland och Ryssland. I sin formella underrättelse av den 5 maj 2010 ansåg kommissionen att Finland inte hade fullföljt åtgärderna i habitatdirektivet för att skydda saimenvikarens fortplantnings- och viloområden. Avseende luftfartsavtalet ansåg kommissionen i sin formella underrättelse av den 28 oktober 2010 att klausulerna i avtalet om vilka flygbolag avtalet gäller, prisavtalen angående transporttjänster samt avgifterna för flygningar över Sibirien strider mot unionsrätten. Enligt kommissionen strider klausulerna mot unionens etableringslagstiftning, antitrustlagstiftning och mot principen om lojalt samarbete mellan medlemsstaterna och kommissionen. I bägge ärenden bestred Finland i sitt svar kommissionens påståenden om brott mot unionsrätten.

TIIVISTELMÄ	3
SAMMANFATTNING	5
1 TAUSTAA	8
2 TUOMIOISTUINASIAT	13
2.1 ENNAKKORATKAISUASIAT	13
2.1.1 Tuomiot	13
2.1.2 Ratkaisuehdotukset	22
2.1.3 Kirjallisessa tai suullisessa vaiheessa olevat asiat	26
2.2 SUOMEA VASTAAN NOSTETUT KANTEET	30
2.2.1 Kirjallisessa tai suullisessa vaiheessa olevat asiat	30
2.3 VALITUSASIAT	31
2.3.1 Tuomiot	31
2.4 VÄLIINTULOT	32
2.4.1 Tuomiot	33
2.4.2 Kirjallisessa tai suullisessa vaiheessa olevat asiat	38
2.5 LAUSUNTOPYYNNÖT	41
3 RIKKOMUSMENETTELYT	43
3.1 SEUT 258 ARTIKLAN MUKAISET VIRALLISET HUOMAUTUKSET	43
3.1.1 Viralliset huomautukset	43
3.1.2 Direktiivien täytäntöönpanon viivästyistä koskevat viralliset huomautukset	45
3.2 SEUT 258 ARTIKLAN MUKAISET PERUSTELLUT LAUSUNNOT	46
3.2.1 Perustellut lausunnot	46
3.2.2 Direktiivien täytäntöönpanon viivästyistä koskevat perustellut lausunnot	47
3.3 SEUT 260 ARTIKLAN MUKAISET PERUSTELLUT LAUSUNNOT	48
4 VALTIONTUET	49
5 EFTA-TUOMIOISTUINASIAT	51
5.1 Kirjallisessa tai suullisessa vaiheessa olevat asiat	51
6 NOTIFIKAATIOT	52

1 TAUSTAA

Tämän kertomuksen tarkoituksena on selvittää Suomen hallituksen toimia EU-tuomioistuinasioissa sekä Euroopan komission Suomea vastaan käynnistämistä EU-rikkomusmenettelyissä vuoden 2010 aikana. EU-tuomioistuinasioilla tarkoitetaan unionin tuomioistuimessa sekä unionin yleisessä tuomioistuimessa vireillä olevia asioita.¹

Kertomuksessa kuvataan ne unionin tuomioistuimessa ja unionin yleisessä tuomioistuimessa vireillä olevat asiat, joiden käsittelyyn Suomi on kertomuskautena osallistunut.

Lisäksi kertomuksessa käydään läpi ne EU-rikkomusmenettelyt, jotka komissio on kertomuskauden aikana käynnistänyt virallisella huomautuksella tai joita se on jatkanut perustellulla lausunnolla. Osa rikkomusmenettelyistä on johtanut tarpeeseen muuttaa Suomen lainsäädäntöä tai viranomaiskäytäntöä.

Lisäksi kertomuksessa selvitetään niitä valtiontukia koskevia tutkintamenettelyjä, joihin Suomi on kertomuskaudella osallistunut.

Euroopan unionin tuomioistuin

Luxenburgissa sijaitseva *Euroopan unionin tuomioistuin* muodostuu unionin tuomioistuimesta, unionin yleisestä tuomioistuimesta ja virkamiestuomioistuimesta. Tuomioistuimet muodostavat yhdessä unionin oman lainkäytöelimen.

Unionin tuomioistuin, unionin yleinen tuomioistuin ja virkamiestuomioistuin

Unionin tuomioistuimen tehtävänä on ratkaista muun muassa unionin toimielinten väliset asiat, komission jäsenvaltioita vastaan nostamat jäsenyysvelvoitteiden rikkomuskanteet sekä jäsenvaltioiden kansallisten tuomioistuinten tekemät ennakkoratkaisupyynnöt. Unionin tuomioistuin ratkaisee lisäksi unionin yleisen tuomioistuimen antamista tuomioista tehdyt valitukset oikeuskysymysten osalta.

Unionin yleinen tuomioistuin ratkaisee ensimmäisenä oikeusasteena suurimman osan unionin toimielimiä vastaan nostetuista kanteista. Sen keskeiseen toimialaan kuuluu esimerkiksi yritysten kilpailuoikeudellisissa asioissa nostamien kanteiden ratkaiseminen.

Virkamiestuomioistuimen toimivaltaan kuuluvat EU:n virkamiehiä koskevat riita-asiat.

Euroopan unionin tuomioistuimen tehtävänä on varmistaa, että perustamissopimuksia tulkittaessa ja sovellettaessa noudatetaan lakia. Tuomioistuin valvoo unionin toimielinten toimien lainmukaisuutta ja varmistaa, että jäsenvaltiot noudattavat unionin oikeuden mukaisia velvoitteitaan. Lisäksi tuomioistuin tulkitsee unionin oikeutta kansallisten tuomioistuimen tehdessä sille ennakkoratkaisupyyntöjä unionin oikeuden tulkinnasta.

Unionin tuomioistuinjärjestelmään tehtiin joitain muutoksia Lissabonin sopimuksella, joka tuli voimaan 1.12.2009. Sopimuksella muutettiin muun muassa tuomioistuimen nimeksi Euroopan unionin tuomioistuin.

¹ Kertomuksessa esitellään myös asiat, joiden käsittelyyn Suomi on vuoden 2010 aikana osallistunut EFTA:n tuomioistuimessa.

Unionin tuomioistuimissa oli aiemmin yhteisöjen tuomioistuin ja unionin yleinen tuomioistuin yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin. Tuomioistuimen menettelyihin liittyviä muutoksia kuvataan jäljempänä.

EU-tuomioistuinasiat

Unionin tuomioistuimen käsittelemät asiat voidaan jakaa kolmeen pääryhmään: *ennakkoratkaisupyyntöihin*, jäsenvaltiota tai EU:n toimielintä vastaan nostettuihin *suoriin kanteisiin* ja unionin yleisen tuomioistuimen antamista tuomioista unionin tuomioistuimeen tehtyihin *valituksiin*. Jäsenvaltiot voivat osallistua kaikkien ennakkoratkaisupyyntöjen käsittelyyn tekemällä niissä *kirjalliset huomautukset*. Suorissa kanteissa jäsenvaltio voi olla mukana joko *kantajana*, *vastaajana* tai *väliintulijana*. Valitusasioissa jäsenvaltio voi olla mukana joko valittajana, valitusasian vastaajana tai väliintulijana.

Suomen hallituksen on vastattava aina kaikkiin komission Suomea vastaan nostamiin suoriin kanteisiin. Lisäksi hallitus osallistuu lähes poikkeuksetta kaikkien suomalaisten tuomioistuinten unionin tuomioistuimelle tekemiin ennakkoratkaisupyyntöjen käsittelyyn. Muista jäsenvaltioista tuleviin ennakkoratkaisuasioihin hallitus osallistuu silloin, kun se arvioidaan tarpeelliseksi Suomen etujen ajamiseksi tai unionin oikeuden kehittämiseksi. Samoin perustein Suomen hallitus voi tehdä väliintulon toista jäsenvaltiota koskevassa asiassa, nostaa kanteen esimerkiksi komissiota vastaan saadakseen unionin tuomioistuimen kumoamaan komission antaman päätöksen tai valittaa unionin yleisen tuomioistuimen tuomiosta. Jäsenvaltion aktiivinen osallistuminen tuomioistuimessa vireillä oleviin oikeudenkäynteihin on yksi jäsenvaltion käytettävissä olevista keinoista vaikuttaa unionin oikeuden kehitykseen.

EU-rikkomusasiat

EU-rikkomusasioilla tarkoitetaan komission SEUT 258 (aik. EY 226) artiklan nojalla jäsenvaltiota vastaan käynnistämää jäsenyysveloitteiden rikkomista koskevaa hallinnollista menettelyä. Menettelyn tarkoituksena on saavuttaa jäsenvaltion ja komission välinen yhteisymmärrys ilman että asiaa tarvitsisi viedä unionin tuomioistuimen ratkaistavaksi. Menettely voi alkaa komission asianomaisen pääosaston lähettämällä *epävirallisella tiedustelulla*. Menettelyn virallisen vaiheen aluksi komissio lähettää jäsenvaltiolle – Suomessa käytännössä ulkoasiainministerille – *virallisen huomautuksen* ja tarpeen vaatiessa *täydentävän virallisen huomautuksen*. Mikäli jäsenvaltion viralliseen huomautukseen tai täydentävään viralliseen huomautukseen antama vastaus ei tyydytä komissiota, voi se toimittaa jäsenvaltiolle *perustellun lausunnon* ja tarvittaessa *täydentävän perustellun lausunnon*. Komissiota eivät sido mitkään määräajat sen päättäessä perustellun lausunnon lähettämisestä. Jäsenvaltiolla on tavallisesti kaksi kuukautta aikaa vastata näihin komission kirjelmiin. Jos komissio ei ole tyytyväinen perusteltuun lausuntoon annettuun vastaukseen, se voi nostaa unionin tuomioistuimessa SEUT 258 artiklan mukaisen kanteen jäsenvaltiota vastaan.

SEUT 260 artiklan (aik. EY 228 artikla) nojalla komissio voi käynnistää unionin tuomioistuimen antaman tuomion täytäntöönpanoa koskevan rikkomusmenettelyn. Tällöin on kysymys siitä, että unionin tuomioistuin on jo antanut SEUT 258 artiklan nojalla tuomion, mutta jäsenvaltio ei komission mukaan ole toteuttanut tarvittavia toimia tuomion täytäntöönpanemiseksi. SEUT 260 artiklan mukainen menettely alkaa komission jäsenvaltiolle antamalla virallisella huomautuksella. Komissio voi tämän jälkeen nostaa unionin tuomioistuimessa SEUT 260 artiklan mukaisen kanteen jäsenvaltiota vastaan. Lissabonin sopimuksen tultua voimaan tuomion täytäntöönpanoa koskevan kanteen nostaminen ei enää edellytä perustellun lausunnon antamista menettelyssä.

Jos unionin tuomioistuin toteaa SEUT 260 artiklan mukaisessa tuomiossaan, että jäsenvaltio, jota asia koskee, ei ole noudattanut sen tuomiota, se voi määrätä jäsenvaltion suorittamaan kiinteämääräisen hyvityksen tai uhkasakon.

Direktiivin täytäntöönpanon viivästymistä koskevissa asioissa unionin tuomioistuin voi Lissabonin sopimuksen tultua voimaan määrätä jäsenvaltion suorittamaan kiinteämääräisen hyvityksen tai uhkasakon jo SEUT 258 artiklan mukaisessa tuomiossaan (SEUT 260 artiklan 3 kohta).

Valtiontukea koskevat muodolliset tutkintamenettelyt

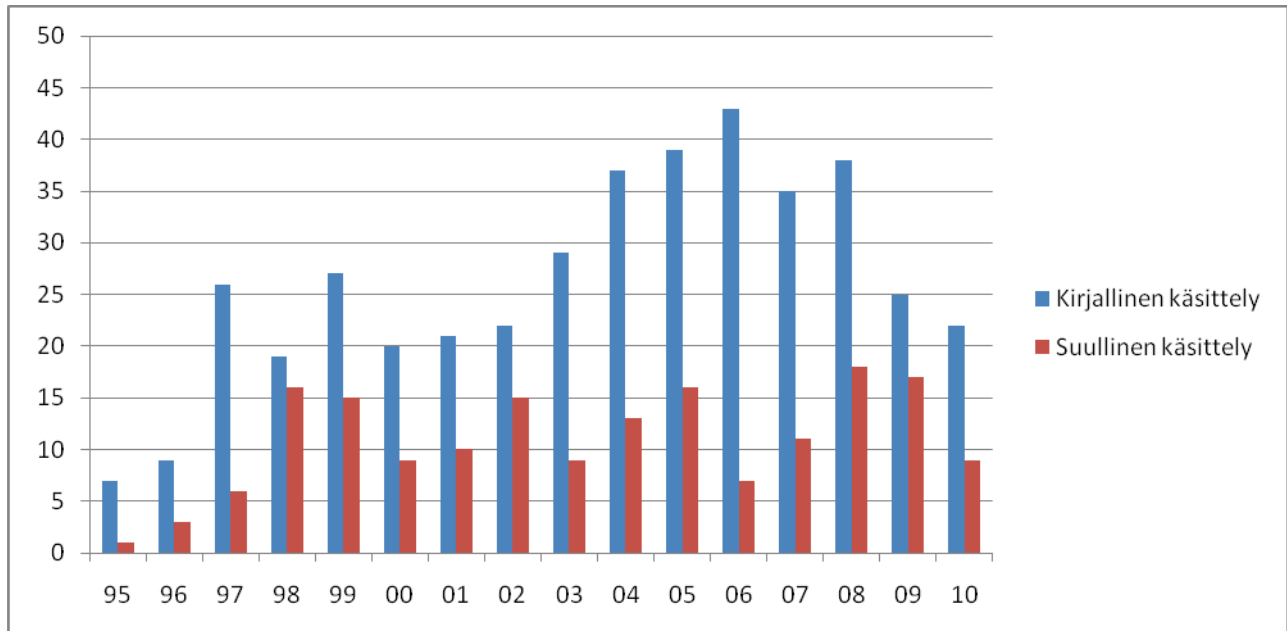
Valtiontukea koskevat muodolliset tutkintamenettelyt ovat komission SEUT 108 (aik. EY 88) artiklan 2 kohdan nojalla käynnistämisiä menettelyjä, joiden päätteeksi komissio tekee päätöksen tutkinnan kohteena olevan toimenpiteen soveltuvuudesta yhteismarkkinoille. Muodollista tutkintamenettelyä edeltää toimenpiteiden alustava tutkinta. Muodollisen tutkintamenettelyn aloittamista koskevassa päätöksessään komissio kehottaa asianomaista jäsenvaltiota esittämään huomautuksensa asiasta. Myös muilla asianomaisilla osapuolilla on mahdollisuus esittää huomautuksensa asiasta sen jälkeen, kun sitä koskeva ilmoitus on julkaistu unionin virallisessa lehdessä. Jos jäsenvaltio ei noudata muodollisen tutkintamenettelyn päätteeksi tehtyä komission päätöstä esimerkiksi laiminlyömällä päätöksen edellyttämän valtiontukien takaisinperinnän, komissio voi nostaa jäsenvaltiota vastaan kanteen unionin tuomioistuimessa. Jäsenvaltiolla on puolestaan mahdollisuus nostaa SEUT 263 (aik. EY 230) artiklan nojalla kanne unionin yleisessä tuomioistuimessa komission päätöksen kumoamiseksi.

* * *

EU-tuomioistuin- ja EU-rikkomusasioita koskevia tilastoja

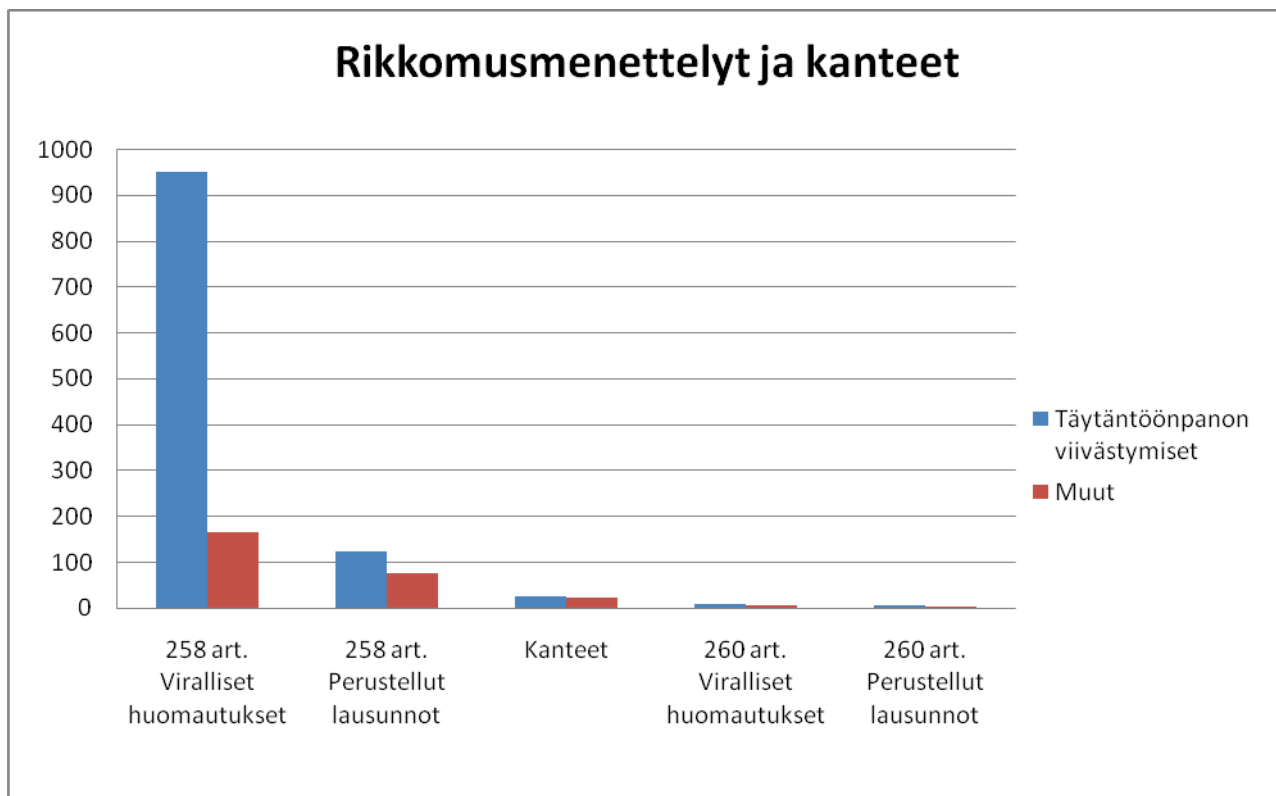
Oheisesta taulukosta ilmenee Suomen osallistuminen EU-tuomioistuinasioihin Suomen EU-jäsenyyden alusta vuoteen 2010 saakka. Kertomuskautena (1.1. - 31.12.2010) Suomi osallistui 22 asian kirjalliseen käsittelyyn ja 9 asian suulliseen käsittelyyn unionin tuomioistuimessa ja unionin yleisessä tuomioistuimessa.

Suomen osallistuminen EU-tuomioistuimessa vireillä olevien asioiden kirjalliseen ja suulliseen käsittelyyn vuosina 1995 - 2010

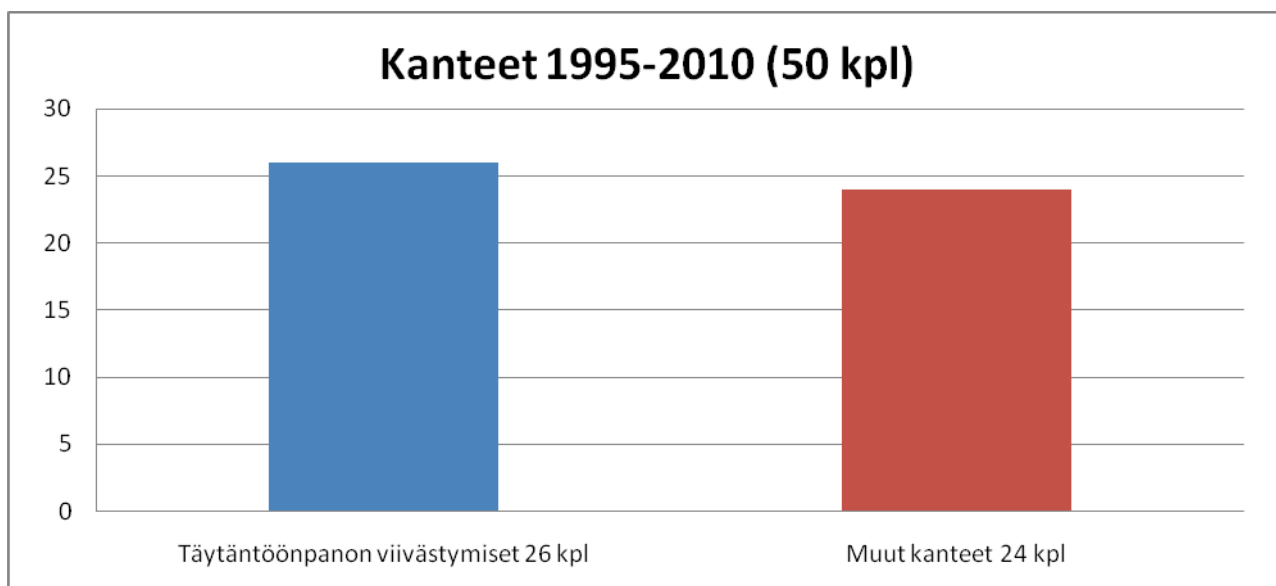


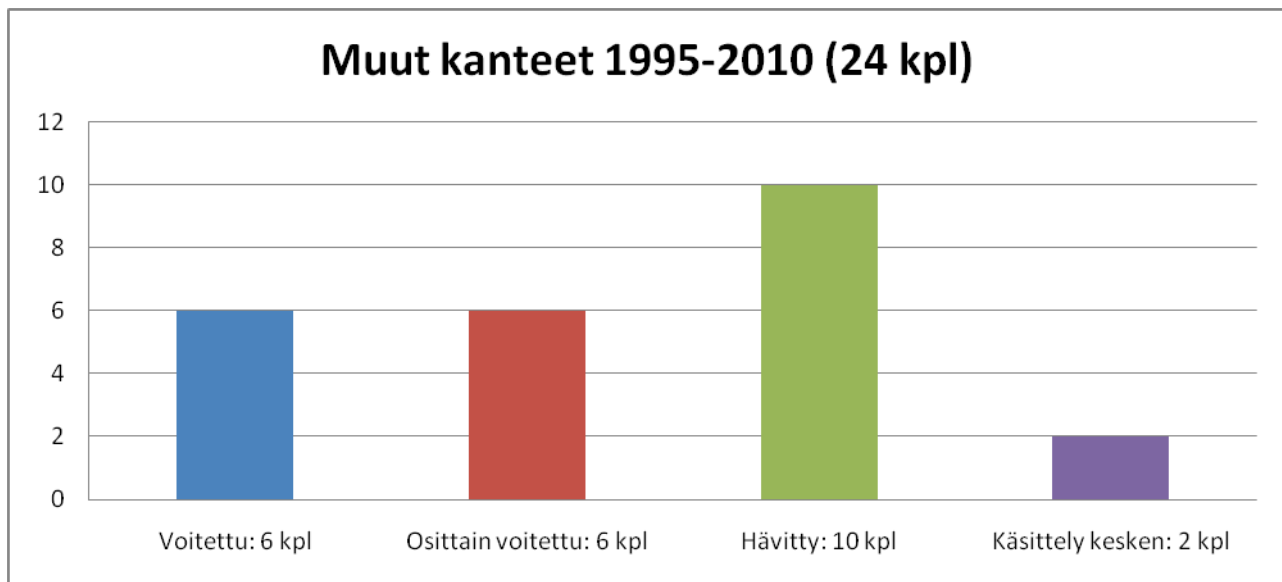
Oheisista rikkomusmenettelyjä koskevista taulukoista ilmenee komission Suomea vastaan käynnistämien rikkomusasioiden määrä Suomen EU-jäsenyyden alusta alkaen. Taulukoissa kuvataan myös virallisten huomautusten, perusteltujen lausuntojen ja kanteiden jakautumista direktiivin täytäntöönpanon viivästymistä koskeviin asioihin ja muihin asioihin.

Komission Suomea vastaan käynnistämät rikkomusmenettelyt vuosina 1995 - 2010



Komission Suomea vastaan nostamat kanteet jaettuina direktiivin täytäntöönpanon viivästymistä koskeviin kanteisiin sekä muihin kanteisiin.





* * *

Suomea ovat unionin tuomioistuimessa kertomuskautena edustaneet yksikön päällikkö, valtionasiamies Joni Heliskoski sekä lainsäädäntöneuvokset Mervi Pere ja Henriikka Leppo. EU-tuomioistuin- ja rikkomusasioita koskevat Suomen kannat on käsitelty EU-asioiden komitean alaisessa oikeudelliset kysymykset -jaostossa ja joissakin tapauksissa EU-ministerivaliokunnassa. Suomen hallituksen kannanotot on valmisteltu ulkoasianministeriön johdolla toimivissa eri ministeriöiden edustajista koostuvissa työryhmissä.

EU-tuomioistuinasiat-yksikkö

Ulkoasiainministeriön EU-tuomioistuinasiat-yksikkö vastaa EU-tuomioistuinasioiden sekä EU-rikkomusasioiden valmistelusta yhteistyössä toimivaltaisten ministeriöiden kanssa. Yksikkö vastaa myös komissiolle toimitettavista lainsäädäntönotifikaatioista ja pitää yllä EU-tuomioistuin- ja rikkomusasioiden arkistoa.

Yhteystiedot:

EU-tuomioistuinasiat/OIK-30
Ulkoasiainministeriö
PL 417
00023 VALTIONEUVOSTO
Puh. (09) 1605 5794 tai (09) 1605 5718 (arkisto)
Fax (09) 1605 5766
oik-30@formin.fi

2 TUOMIOISTUINASIAT

2.1 ENNAKKORATKAISUASIAT

Seuraavassa esitellään ensin ne SEUT 267 artiklaan perustuvat ennakkoratkaisuasiat, joiden käsittelyyn unionin tuomioistuimessa Suomi on aikaisemmin osallistunut ja joissa on annettu tuomio tai määräys (2.1.1 jakso) tai julkisasiamiehen ratkaisuehdotus (2.1.2 jakso) kertomuskautena. Tämän jälkeen käydään läpi ne vireillä olevat ennakkoratkaisuasiat, joiden käsittelyyn Suomi on kertomuskautena osallistunut esittämällä kirjallisia tai suullisia huomautuksia (2.1.3 jakso).

SEUT 267 artiklan mukaisissa ennakkoratkaisupyyntöissä kansallinen tuomioistuin esittää unionin tuomioistuimelle ennakkoratkaisukysymyksiä, jotka koskevat kansallisen tuomioistuimen käsiteltävänä olevan pääasian kannalta merkityksellisten unionin oikeuden säännösten tai määräysten tulkintaa tai pätevyyttä.

2.1.1 Tuomiot

1. Yhdistetyt asiat C-316/07, C-358/07, C-359/07, C-360/07, C-409/07 ja C-410/07, *Markus Stoß ym.*

Ennakkoratkaisupyyntö **kohde:** EY 43 artikla (nyk. SEUT 49 artikla) (sijoittautumisoikeus) – EY 49 artikla (nyk. SEUT 56 artikla) (palvelujen tarjoamisen vapaus) – Arpajaiset – Rahapelit – Urheiluvedonlyönti – Yksinoikeus

Asian käsittely: Kaksi saksalaista tuomioistuinta esitti unionin tuomioistuimelle yhteensä kuusi ennakkoratkaisupyyntöä sijoittautumisoikeutta koskevien EY 43 artiklan ja EY 49 artiklan tulkinnasta.

Kansalliset tuomioistuimet tiedustelivat ensinnä, onko kansallinen tiettyihin rahapeleihin, esimerkiksi urheiluvedonlyöntiin ja arpajaisiin, liittyvä kansallinen monopoli perustamissopimusten määräysten vastainen, jos kyseisestä jäsenvaltiosta puuttuu johdonmukainen ja järjestelmällinen rahapelejä rajoittava politiikka. Sanotunlaisen politiikan puuttumisella kansalliset tuomioistuimet tarkoittivat sitä, että kansalliset toimiluvan saaneet rahapelien järjestäjät rohkaisevat osallistumaan muihin rahapeleihin sekä sitä, että yksityiset palveluntarjoajat saavat tarjota lisäksi pelejä, joihin liittyy samanlainen tai suurempi riippuvuusriski. Kansalliset tuomioistuimet tiedustelivat toiseksi, oikeuttaako yhden jäsenvaltion toimivaltaisten viranomaisten antama urheiluvedonlyöntin järjestämistä koskevat lupa tarjoamaan kyseisiä pelejä myös muiden jäsenvaltioiden alueella.

Suomi katsoi kirjallisissa huomautuksissaan (20.12.2007) ensimmäisen kysymyksen osalta, että EY 43 artiklaa ja EY 49 artiklaa on tulkittava siten, että ne eivät estä kansalliseen lainsäädäntöön perustuvia yhtä tai useampaa rahapeliä koskevia yksinoikeuksia. Järjestelmän on kuitenkin kokonaisuutena arvioiden täytettävä unionin tuomioistuimen oikeuskäytännössä asetetut syrjimättömyyttä, yleisen etuun liittyviä pakottavia syitä, tarpeellisuutta ja oikeasuhteisuutta koskevat edellytykset. *Suomi* katsoi toisen kysymyksen osalta, että jäsenvaltion toimivaltaisten viranomaisten antama lupa ei oikeuta luvan haltijaa tarjoamaan pelejä muiden jäsenvaltioiden alueella, sikäli kuin sanotunlaista toimintaa ei sallita näiden jäsenvaltioiden arpajaisia ja rahapelejä koskevassa lainsäädännössä. Myös tässä edellytyksenä on, että kansallinen lainsäädäntö on unionin tuomioistuimen oikeuskäytännössä asetettujen edellytysten mukainen.

Julkisasiamiehen ratkaisuehdotus: *Julkisasiamies Mengozzin* 4.3.2010 antama ratkaisuehdotus oli Suomen kannan mukainen.

Tuomio: *Unionin tuomioistu*n katsoi 8.9.2010 antamassaan tuomiossa ensimmäisen kysymyksen osalta, että pelimonopolijärjestelmän ylläpitäminen voi olla suhteellisuusperiaatteen mukaista korkeatasoisen kuluttajan-suojan tavoitteen saavuttamiseksi. Lainsäädännöllä on taattava, että monopolin haltija kykenee tosiasiallisesti tavoittelemaan johdonmukaisesti ja järjestelmällisesti tällaista päämäärää siihen määrällisesti oikein mitoitetuilla ja laadullisesti sitä varten muokatulla tarjonnalla, jota viranomaiset valvovat tiukasti. Tuomioistuim katsoi myös, että jos viranomaiset sietävät muiden kuin monopolin alaan kuuluvien onnenpelien osalta tarjonnan laajentamispolitiikkaa, voidaan katsoa, että kyseinen monopoli ei ole tarkoituksenmukainen keino peliriippuvuuden torjumiseen.

Toisen ennakkoratkaisukysymyksen osalta tuomioistuim katsoi, että jäsenvaltio voi asettaa viranomaistensa myöntämän luvan edellytykseksi sille, että toiseen jäsenvaltioon sijoittautunut toimija voi tarjota onnenpelejä kyseisen jäsenvaltion alueella sijaitseville kuluttajille. Tuomio oli molempien kysymysten osalta Suomen kannan mukainen.

2. Asia C-91/08, Wall AG

Ennakkoratkaisupyyntön kohde: EY 12 artikla (korvattu SEU 20 artiklalla) (syrjinnän kieltö) – EY 43 artikla (nyk. SEUT 49 artikla) (sijoittautumisvapaus) – EY 49 artikla (nyk. SEUT 56 artikla) (palvelujen tarjoamisen vapaus) – Palveluja koskeva käyttöoikeussopimus – Julkiset hankinnat – Avoimuusvelvoite

Asian käsittely: Saksalainen tuomioistuim kysyi, edellyttääkö EY:n perustamissopimuksen määräyksistä johdettava avoimuusvelvoite, että palveluja koskevan käyttöoikeussopimukseen liittyvän hankintamenettelyn hävinneellä osapuolella on oltava kansallisen oikeuden nojalla oikeus nostaa kieltokanne. Tuomioistuim tiedusteli myös, mitä velvoitteita avoimuusvelvoitteesta seuraa tilanteessa, jossa käyttöoikeussopimusta halutaan muuttaa siten, että tarjouskilpailussa ilmoitettu aliurakoitsija halutaan vaihtaa. Tuomioistuim kysyi lisäksi, onko avoimuusvelvoitteen vastaisesti tehty käyttöoikeussopimus purettava.

Suomen kirjallisissa (24.6.2008) ja *suullisissa huomautuksissa* (9.6.2009) katsottiin, että avoimuusvelvoite ei edellytä, että käyttöoikeussopimukseen liittyvän hankintamenettelyn hävinneellä osapuolella on oltava kansallisen oikeuden nojalla oikeus nostaa kieltokanne. Asia ratkeaa lähtökohtaisesti kansallisten menettelysääntöjen perusteella. Kansallisten oikeussääntöjen on täytettävä vastaavuus- ja tehokkuusperiaatteen mukaiset vaatimukset. Ei ole poissuljettua, että hankinta tulee avoimuusvelvoitteen noudattamiseksi avata uudelleen kilpailulle tilanteessa, jossa hankintasopimusta muutetaan siten, että tarjouskilpailussa ilmoitettu aliurakoitsija vaihdetaan. Tämä edellyttää kuitenkin, että aliurakoitsijan vaihtamista voidaan pitää koko hankintasopimuksen kannalta merkittävänä sopimusmuutoksena. Avoimuusvelvoitteesta ei seuraa, että sen vastaisesti tehty käyttöoikeussopimus olisi aina viran puolesta purettava.

Julkisasiamiehen ratkaisuehdotus: *Julkisasiamies Botin* 27.10.2009 antama ratkaisuehdotus oli Suomen kannan mukainen.

Tuomio: *Unionin tuomioistu*n katsoi 13.4.2010 antamassaan tuomiossa, että jos palvelukonsessiosopimukseen tehtävät muutokset poikkeavat merkittävästi alkuperäisistä määräyksistä, asiassa on toteutettava jäsenvaltion sisäisen lainsäädännön mukaisesti kaikki tarvittavat toimenpiteet, mukaan luettuna uusi sopimuksentekomenettely, menettelyn avoimuuden palauttamiseksi. Avoimuusvelvoite ei velvoita kansallisia viranomaisia irtisanoamaan sopimusta eikä kansallisia tuomioistuimia antamaan määräystä kaikissa tilanteissa, joissa avoimuusvelvoitetta väitetään loukatun palvelukonsession myöntämisen yhteydessä. Kansallisen oikeusjärjestyksen tehtävänä on säätää oikeussuojakeinoista, joilla pyritään turvaamaan yksityisillä oikeussubjekteilla avoimuusvelvoitteen nojalla olevat oikeudet. Avoimuusvelvoite perustuu välittömästi EY 43 ja EY 49 artiklaan, joita on sovellettava suoraan jäsenvaltioiden kansallisissa oikeusjärjestyksissä ja joilla on etusija kaikkiin niiden kanssa ristiriidassa oleviin kansallisen oikeuden säännöksiin nähden. Tuomio oli Suomen kannan mukainen.

3. Asia C-203/08, *Sporting Exchange*

Ennakkoratkaisupyyntö kohde: EY 49 artikla (nyk. SEUT 56 artikla) (palvelujen tarjoamisen vapaus) – Urheiluvetoonlyönti ja totalisaattoripeli – Lakisääteinen yhden luvan järjestelmä

Asian käsittely: Alankomaalainen tuomioistuin kysyi ensinnäkin, estääkö EY 49 artikla sen, että jäsenvaltio kieltää yksinoikeusjärjestelmän perusteella alueellaan rahapeleihin liittyvien palvelujen tarjoamisen internetin välityksellä, vaikka toiseen jäsenvaltioon sijoittautunut kyseisten palvelujen tarjoaja on saanut luvan toimintaansa toisessa jäsenvaltiossa. Toiseksi tuomioistuin tiedusteli, onko yhdenvertaisen kohtelun periaatetta ja siihen perustuvaa avoimuusvelvoitetta sovellettava menettelyyn, joka koskee luvan myöntämistä rahapelipalvelujen tarjoamiseksi lakisääteisessä yhden luvan järjestelmässä. Kolmanneksi tuomioistuin kysyi, voiko lakisääteisessä yhden luvan järjestelmässä nykyisen luvanhaltijan luvan voimassaolon pidentäminen ilman, että mahdolliset muut osapuolet saavat mahdollisuuden kilpailla luvasta, olla asianmukainen ja oikeasuhteinen toimenpide.

Suomen kirjallisissa (29.8.2008) ja suullisissa (12.11.2009) huomautuksissa katsottiin, että EY 49 artikla ei estä sitä, että jäsenvaltion toimivaltainen viranomainen kieltää toisessa jäsenvaltiossa toimintaansa luvan saanutta palvelujen tarjoajaa tarjoamasta näitä palveluja tässä jäsenvaltiossa. Järjestelmän puitteissa myönnetyn yksinoikeuden tulee täyttää unionin tuomioistuimen arpajaisia ja rahapelejä koskevassa oikeuskäytännössä palvelujen tarjoamisen vapauden rajoittamiselle asetetut edellytykset. Unionin tuomioistuimen eräissä toimilupia koskevissa asioissa esittämää tulkintaa yhdenvertaisen kohtelun periaatteen ja avoimuusvelvoitteen noudattamisesta ei sovelleta, kun kyseessä on lakisääteiseen menettelyyn perustuvan luvan myöntäminen yhdelle toimijalle. Tällöin myös lakisääteisessä yhden luvan järjestelmässä luvan haltijan luvan voimassaoloa voidaan pidentää ilman, että mahdolliset muut osapuolet saavat mahdollisuuden kilpailla luvasta.

Julkisasiamiehen ratkaisuehdotus: *Julkisasiamies Bot* antoi asiassa yhdistetyn ratkaisuehdotuksen asian C-258/08, *Ladbroke's Betting* kanssa 17.12.2009. Ratkaisuehdotus oli Suomen kannan mukainen ensimmäisen ja pääosin kolmannen kysymyksen osalta.

Tuomio: Unionin tuomioistuin katsoi 3.6.2010 antamassaan tuomiossa ensimmäisen kysymyksen osalta Suomen kannan mukaisesti, että EY 49 artiklaa on tulkittava siten, että se ei ole esteenä sille, että rahapelien järjestämiseen ja rahapelitoiminnan edistämiseen sovelletaan yhden toimijan yksinoikeusjärjestelmää. Jäsenvaltiolla on oikeus kieltää kaikkia muita toimijoita, toiseen jäsenvaltioon sijoittautuneet toimijat mukaan lukien, tarjoamasta internetissä yksinoikeusjärjestelmän soveltamisalaan kuuluvia palveluja. Toisen ja kolmannen kysymyksen osalta tuomioistuin katsoi pääosin Suomen kannan mukaisesti, että yhdenvertaisen kohtelun periaatetta ja siihen perustuvaa avoimuusvelvoitetta sovelletaan, paitsi jos kyseessä on julkinen toimija, jonka johtoa valtio valvoo suoraan, tai yksityinen toimija, jonka toimintaa viranomaiset kykenevät valvomaan tiiviisti.

4. Asia C-258/08, *Ladbroke's Betting*

Ennakkoratkaisupyyntö kohde: EY 49 artikla (nyk. SEUT 56 artikla) (palvelujen vapaa liikkuvuus) – Rajoitukset palvelujen tarjoamisen vapauteen – Rahapelit – Rahapelitoiminnan harjoittaminen internetissä – Säännöstö, jossa lupa varataan yhdelle toimijalle – Kieltäytyminen toiminnan harjoittamista koskevan luvan myöntämisestä toimijalle, jolla on lupa muissa jäsenvaltioissa – Perustelut – Oikeasuhteisuus – Kansallisen säännösten kunkin konkreettisen soveltamistoimenpiteen valvonta

Asian käsittely: Alankomaalainen tuomioistuin kysyi ensinnä, voidaanko peleihin liittyvien haittojen ja petosten ehkäisyyn pyrkivää kansallista rahapelipolitiikkaa pitää johdonmukaisesti ja järjestelmällisesti vetoonlyöntitoimintaa rajoittavana, jos yksinoikeudella kyseistä toimintaa harjoittavan yhteisön sallitaan mainostaa toimintaansa ja kehittää uusia rahapelejä. Toiseksi kansallinen tuomioistuin kysyi, onko kansallisen tuomioistuimen aina tutkittava, onko EY 49 artiklan mukaisena pidettävän kansallista rahapelipolitiikkaa koskevan sääntelyn nojalla määrättävä toimenpide omiaan kansallisella lainsäädännöllä tavoiteltavien päämäärien saavuttamiseen ja onko se oikeasuhteinen. Kolmanneksi tuomioistuin tiedusteli, estääkö EY 49 artikla jäsenvaltiota kieltämästä yksinoikeusjärjestelmän perusteella alueellaan rahapeleihin liittyvien palvelujen tarjoamisen internetin välityk-

sellä, vaikka toiseen jäsenvaltioon sijoittautunut kyseisten palvelujen tarjoaja on saanut luvan toimintaansa toisessa jäsenvaltiossa.

Suomi katsoi kirjallisissa (2.10.2008) ja suullisissa (12.11.2009) huomautuksissaan, että rahapelipolitiikka voi olla vedonlyöntitoimintaa johdonmukaisesti ja järjestelmällisesti rajoittava, vaikka luvanhaltija saa ottaa käyttöön uusia rahapelejä ja mainostaa rahapelitarjontaansa. Edellytyksenä on, että kansallisen rahapelipolitiikan tarkoituksena on pelivietin kanavointi ja sillä tosiasiallisesti edistetään yleisen edun mukaisiin pakottaviin syihin perustuvan kansallisen lainsäädännön tavoitteiden saavuttamista. Kansallisen tuomioistuimen on aina tutkittava, voidaanko rahapelejä koskevan kansallisen sääntelyn soveltamista koskevassa konkreettisessa tapauksessa määrättävällä toimenpiteellä todella saavuttaa ne tavoitteet, joilla kansallista lainsäädäntöä perustellaan ja onko tästä seuraava palvelujen tarjoamisen rajoitus tavoitteisiin nähden oikeasuhteinen toimenpide. EY 49 artikla ei estä sitä, että jäsenvaltio kieltää yksinoikeusjärjestelmän perusteella toisessa jäsenvaltiossa luvan saanutta rahapelipalvelujen tarjoajaa tarjoamasta näitä palveluja internetin välityksellä myös ensiksi mainitussa jäsenvaltiossa.

Julkisasiamiehen ratkaisuehdotus: *Julkisasiamies Bot* antoi asiassa yhdistetyn ratkaisuehdotuksen asian C-203/08, *Sporting Exchange* kanssa 17.12.2009. Ratkaisuehdotus oli Suomen kannan mukainen ensimmäisen ja kolmannen kysymyksen osalta.

Tuomio: *Unionin tuomioistuin* katsoi 3.6.2010 antamassaan tuomioissa ensimmäisen kysymyksen osalta Suomen kannan mukaisesti, että vedonlyöntitoiminnan rajoitus voi olla johdonmukainen ja järjestelmällinen, vaikka yksinoikeudella myönnetyn luvan haltijalla on oikeus tehdä tarjonnastaan houkutteleva ottamalla käyttöön uusia rahapelejä ja turvautumalla mainontaan. Kansallisen tuomioistuimen selvitettäväksi jää, voiko sallitun toiminnan laajentaminen poistaa laittomaan pelitoimintaan liittyvän ongelman. Kansallisen tuomioistuimen on myös varmistettava, että laajentaminen ei ole ristiriidassa peliriippuvuuden hillitsemistä koskevan tavoitteen kanssa. Toisen kysymyksen osalta tuomioistuin katsoi Suomen kannan vastaisesti, että kansallisen tuomioistuimen velvollisuutena ei ole selvittää kussakin yksittäistapauksessa, onko täytäntöönpanotoimi omiaan takamaan säännöstöllä olevan tavoitteen toteutumisen. Kolmanteen kysymykseen tuomioistuin vastasi Suomen kannan mukaisesti, että EY 49 artikla ei ole esteenä jäsenvaltion säännöstölle, jonka mukaan rahapelien järjestämiseen sovelletaan yksinoikeusjärjestelmää ja jossa kielletään kaikkia muita toimijoita tarjoamasta internetissä rahapelipalveluita kyseisen jäsenvaltion alueella.

5. Asia C-264/08, *Direct Parcel Distribution Belgium*

Ennakkoratkaisupyyntö kohde: Tullikoodeksi (ETY) N:o 2913/92 – Omien varojen asetus (EY) 1150/2000 – Tullien määrän kirjaaminen tileihin – Tullien määrän antaminen tiedoksi velalliselle

Asian käsittely: Belgialainen tuomioistuin halusi esittämillään kuudella ennakkoratkaisukysymyksellä selvittää, milloin tullien tileihin kirjaamisen voidaan katsoa tapahtuneen ja jos kirjaamista ei katsota tapahtuneen, mitä seurauksia tällä on tullivelan määrän tiedoksiannon ja velan maksun pätevyydelle.

Suomi katsoi kirjallisissa huomautuksissaan (28.11.2008), että tullien määrä on tullikoodeksin mukaan kirjattava tileihin ennen kuin se aiheellisella tavalla annetaan tiedoksi velalliselle. Tullitoiminnassa voidaan perustellusti olettaa, että tullien määrä on kirjattu tileihin ennen määrän tiedoksi antamista. Tulliviranomaisen on kuitenkin tarvittaessa pystyttävä osoittamaan, että tileihin kirjaaminen on tosiasiaa tapahtunut. Kirjaamisvelvollisuuden laiminlyönnistä ennen tiedoksi antamista velalliselle voi seurata perintä- ja jälkitullausoikeuden mitätöityminen tai vanheneminen.

Tuomio: *Unionin tuomioistuin* katsoi 28.1.2010 antamassaan tuomiossa Suomen kannan mukaisesti, että tullikoodeksin 221 artiklan 1 kohtaa on tulkittava niin, että maksettavan tuonti- tai vientitullien määrän tiedoksianto tullivelalliselle on pätevä vain, jos tulliviranomaiset ovat ensin kirjanneet tullien määrän tileihin. Tiedoksi antamiseen sovelletaan jäsenvaltion kansallisia menettelysääntöjä, joilla velalliselle voidaan taata asianmukaiset tiedot ja joiden avulla velallinen voi puolustaa oikeuksiaan tietoisena kaikista asiaan vaikuttavista seikoista.

Tuomioistuin katsoi pääosin Suomen kannan mukaisesti, että mikäli kannettavien tullien määrää ei ole asianmukaisesti kirjattu tileihin, tulliviranomaiset eivät voi kantaa tätä määrää, mutta niillä kuitenkin säilyy oikeus antaa tämä sama määrä uudestaan tiedoksi. Jos tällainen tiedoksi antaminen ei ole enää mahdollinen sen vuoksi, että kyseisen asetuksen 221 artiklan 3 kohdassa säädetty määräaika on päättynyt, tullivelan kantaneen jäsenvaltion on pääsääntöisesti palautettava tullien määrä velalliselle.

Ennakkoratkaisupyyntöön kohde: Sopimattomia kaupallisia menettelyjä koskeva direktiivi 2005/29/EY – Tavarain tai palvelun hankinta edellytyksenä palkintokilpailuun tai arvontapeliin osallistumiselle – Mainonta – Kuluttajansuoja – Vilpillinen kilpailu

Suomi katsoi kirjallisisa huomautuksissaan (20.10.2008), että kysymykseen tulisi vastata kieltävästi. Jäsenvaltioiden lainsäädäntövallassa on muotoilla direktiivin sopimattomia menettelyitä koskevat säännökset erityisesti siltä osin kuin direktiivi ja sen liite eivät sisällä yksityiskohtaisempia säännöksiä kiellon piiriin tulevista menettelyistä. Tämä koskee erityisesti muita sopimattomina pidettäviä menettelyjä kuin harhaan johtavaa tai aggressiivista menettelyä. Tämä on myös korkeatasoisen kuluttajansuojan tavoitteen mukaista.

Tuomio: Unionin tuomioistuin katsoi 14.1.2010 antamassaan tuomiossa, että direktiivi 2005/29/EY on esteenä sellaiselle kansalliselle lainsäädännölle, jossa yksittäistapauksen konkreettisia olosuhteita huomioon ottamatta kielletään kaupalliset menettelyt, joissa kuluttajien osallistuminen palkintokilpailuun tai arvontapeliin edellyttää tavarain tai palvelun hankintaa. Tuomio oli Suomen kannan vastainen.

Ennakkoratkaisupyyntöön kohde: Tietoyhteiskunnan tekijänoikeusdirektiivi 2001/29/EY – Kappaleiden valmistaminen yksityiseen käyttöön – Sopivan hyvityksen käsite

Suomi katsoi kirjallisissa huomautuksissaan (17.2.2009), että ”sopivan hyvityksen” käsite on yhdenmukaistettu siten, että sitä tulkitaan koko unionissa itsenäisesti ja yhtenäisesti direktiivin ja kyseisen säännöksen tavoitteen valossa. Käsitettä tulisi tulkita sisämarkkinoiden moitteettoman toiminnan takaamista koskevan tavoitteen mukaisesti. Sopivan hyvityksen tulisi taata se, että oikeudenhaltijat saavat riittävän korvauksen suojattujen aineis-

lisiä oteta huomioon. Tuomio oli Suomen kannan mukainen olosuhdelisiä koskevilta osin. Henkilökohtaisiin suorituksiin Suomi ei ottanut huomautuksissaan kantaa.

9. Asia C-173/09, *Elchinov*

Ennakkoratkaisupyyntö **kohde:** EY 49 artikla (nyk. SEUT 56 artikla) (palvelujen vapaa liikkuvuus) – Sosiaaliturvajärjestelmien yhteensovittamista koskeva asetus (EY) N:o 1408/71 – Jäsenvaltion lainsäädännössä säädettyihin etuuksiin kuuluva hoito – Ennakkolupa

Asian käsittely: Bulgarian tuomioistuimen tekemä ennakkoratkaisupyyntö koski niiden edellytysten tulkintaa, joiden täyttyessä voidaan evätä asetuksen 1408/71 mukainen ennakkolupa hakeutua hoitoon toiseen jäsenvaltioon. Tuomioistuin kysyi muun muassa, tuleeko ennakkolupa myöntää, jos on kyse hoidosta, jota ei ole saatavissa toimivaltaisessa jäsenvaltiossa ja joka on hoitomenetelmänä tehokkaampi kuin jäsenvaltiossa annettava hoito. Tuomioistuin tiedusteli myös kansallisen ylemmän tuomioistuimen alemmalle tuomioistuimelle antamien ohjeiden sitovuutta tilanteessa, jossa alempi tuomioistuin olettaa näiden ohjeiden olevan ristiriidassa unionin oikeuden kanssa.

Suomi katsoi kirjallisissa huomautuksissaan (15.9.2009), että asetuksen 1408/71 mukaista ennakkolupaa ei voida evätä silloin, kun kyseessä oleva hoito kuuluu sen jäsenvaltion lainsäädännössä säädettyihin etuuksiin, jonka alueella asianomainen asuu, ja kun samanlaista tai potilaan kannalta tehokkuudeltaan samanasteista hoitoa ei voida saada ajoissa tässä jäsenvaltiossa. Velvollisuus luvan myöntämiseen edellyttää, että edellytykset täyttyvät samanaikaisesti. Lisäksi *Suomi* katsoi, että kansallisen tuomioistuimen ei tule ottaa huomioon sellaisia kansallisen prosessioikeuden mukaan sitovia ohjeita, joita ylempi tuomioistuin antaa sille kumotessaan sen tuomion ja palauttaessaan asian uudelleen käsiteltäväksi, jos on syytä olettaa, että nämä ohjeet ovat ristiriidassa unionin oikeuden kanssa.

Julkisasiamiehen ratkaisuehdotus: *Julkisasiamies Cruz Villalónin* 10.6.2010 antama ratkaisuehdotus oli Suomen kannan vastainen.

Tuomio: *Unionin tuomioistuin* katsoi 5.10.2010 antamassaan tuomiossa, että asetuksen 1408/71 mukaista ennakkolupaa ei voida evätä, jos hoitomenetelmä vastaa kansallisesti korvattavaksi määriteltäviä hoitotyyppiä, ja jos tehokkuudeltaan samanasteista vaihtoehtoista hoitoa ei voida antaa ajoissa siinä jäsenvaltiossa, jossa vakuutettu asuu. Lisäksi tuomioistuin katsoi, että unionin oikeus on esteenä sille, että kansallinen alempi tuomioistuin on sidottu ylemmän oikeusasteen oikeuskysymyksistä tekemiin arviointeihin, vaikka se katsookin, että kyseiset arvioinnit eivät ole unionin oikeuden mukaisia. Tuomio oli pääosin Suomen kannan mukainen.

10. Asia C-209/09, *Lahti Energia Oy*

Ennakkoratkaisupyyntö **kohde:** Jätteenpolttodirektiivi 2000/76/EY – Jätteistä syntyneen kaasun polttaminen – Puhdistettu / puhdistamaton tuotekaasu

Asian käsittely: Suomen korkeimman hallinto-oikeuden esittämä ennakkoratkaisupyyntö koski jätteenpolttodirektiivin tulkintaa. KHO tiedusteli, onko kaasutinlaitoksessa synnytetyn kaasun polttamista voimalaitoksen kattilassa lisäpolttoaineena pidettävä direktiivin 3 artiklassa tarkoitettuna toimintana, jos poltettavaksi johdettua kaasua ei kaasuttamisen jälkeen puhdisteta. Edelleen tuomioistuin kysyi, onko asiaa arvioitaessa vaikutusta poltettavan jätteen laadulla, poltettavaksi johdettavan kaasun hiukkaspitoisuudella tai siinä olevien muiden epäpuhtauksien pitoisuuksilla. Ennakkoratkaisupyyntö liittyi KHO:n aiemmin saman pääasian yhteydessä tekemään ennakkoratkaisupyyntöön, jonka unionin tuomioistuin ratkaisi 4.12.2008 asiassa C-317/07, *Lahti Energia*, antamallaan tuomiolla.

Suomi katsoi kirjallisissa huomautuksissaan (21.9.2009), että kaasutinlaitoksessa synnytetyn kaasun polttamista voimalaitoksen kattilassa on pidettävä jätteenpolttodirektiivin 3 artiklassa tarkoitettuna toimintana, jos poltettavaksi johdettua kaasua ei kaasuttamisen jälkeen puhdisteta.

Tuomio: *Unionin tuomioistuim* katsoi 25.2.2010 antamassaan tuomiossa Suomen kannan mukaisesti, että kyseessä olevan kaltaista voimalaitosta on pidettävä yhdessä kaasutinlaitoksen kanssa jätteenpolttodirektiivin 3 artiklan 5 alakohdassa tarkoitettuna ”rinnakkaispolttolaitoksena”, kun kyseistä kaasua ei ole puhdistettu tässä kaasutinlaitoksessa.

11. Asia C-215/09, *Mehiläinen Oy*

Ennakkoratkaisupyyntö **kohde:** Julkisia hankintoja koskeva direktiivi 2004/18/EY – Kilpailuttamisvelvollisuus – Syrjimättömyys- ja avoimuusvaatimus – Yhteisyrityksen perustaminen – Kunnan työterveyspalveluiden siirto yhteisyritykselle

Asian käsittely: Suomen markkinaoikeus kysyi, tuleeko yhteisyrityksen perustamista ja siltä tapahtuvaa kunnan työterveys- ja työhyvinvointipalvelujen hankintaa koskeva sopimuskokonaisuus kilpailuttaa sillä perusteella, että siinä on kysymys palveluhankintoja koskevasta sopimuksesta.

Suomen kirjallisissa (8.10.2009) ja suullisissa (17.6.2010) huomautuksissa katsottiin, että yhtiön perustaminen ei kuulu julkisia hankintoja koskevan direktiivin 2004/18/EY soveltamisalaan. Kunnan tai muun julkisyhteisön yhtiöittäessä markkinaehtoisin ja/tai lakisääteisen toimintansa sopimusjärjestelyin, jossa on mukana myös yksityisiä toimijoita, kysymys voi olla hallitusta yksityistämisestä ja siirtymisestä markkinoille. Unionin oikeudesta johdettu kilpailuttamisvelvollisuus koskee sopimusjärjestelyä, jossa kunta ja yksityinen yritys ovat perustaneet yhteisyrityksen hoitamaan kyseisten sopimuskumppaneiden työterveys- ja työhyvinvointipalvelut siltä osin kuin kyse on kunnan järjestämisvastuulla olevien tehtävien siirrosta.

Tuomio: *Unionin tuomioistuim* katsoi 22.12.2010 antamassaan tuomiossa, että se, että hankintaviranomainen ja yksityinen taloudellinen toimija perustavat yhteisyrityksen, ei sellaisenaan kuulu direktiivin 2004/18 soveltamisalaan. Yhteisyrityksen perustaminen ei kuitenkaan merkitse sitä, että hankintayksikön ei tarvitsisi noudattaa julkisia hankintoja koskevia säännöksiä, kun se tekee yhteisyrityksen kanssa sopimuksen palvelujen tuottamisesta. Unionin tuomioistuim katsoi, että sopimuksen se osa, joka koostuu kunnan työntekijöille tarkoitetuista terveydenhuoltopalveluista, on erotettavissa sopimuskokonaisuudesta ja siihen on siten sovellettava direktiiviä 2004/18. Tuomio oli pääosin Suomen kannan mukainen.

12. Asia C-245/09, *Omalet*

Ennakkoratkaisupyyntö **kohde:** EY 49 artikla (nyk. SEUT 56 artikla) (palvelujen vapaa liikkuvuus) – Urakoitsijan solidaarinen vastuu alihankkijan sosiaaliturvamaksuveloista – Urakoitsijan pidätysvelvollisuus

Asian käsittely: Belgialaisen tuomioistuimen tekemä ennakkoratkaisupyyntö koski Belgian lainsäädäntöä, jonka mukaan rekisteröimätöntä alihankkijaa käyttävä urakoitsija on solidaarisessa vastuussa sopimuskumppaninsa sosiaaliturvamaksuveloista. Lisäksi urakoitsijan on pidätettävä osa aliurakoitsijalle suoritettavasta maksusta ja tilitettävä se kansalliselle sosiaaliturvalaitokselle. Kansallinen tuomioistuim kysyy, onko EY 49 artiklaa sovellettava, kun em. lainsäädäntöä sovelletaan tilanteessa, jossa Belgiaan sijoittautunut urakoitsija käyttää Belgiaan sijoittautunutta rekisteröimätöntä aliurakoitsijaa ja onko kyseinen lainsäädäntö EY 49 artiklan vastainen.

Suomi katsoi kirjallisissa huomautuksissaan (19.10.2009), että EY 49 artikla ei tule sovellettavaksi pääasiassa esillä olevan kaltaisessa tilanteessa, koska siinä on kyse toiminnasta, joka tapahtuu kaikilta merkityksellisiltä osiltaan yhden jäsenvaltion sisällä. Toissijaisesti *Suomi* katsoi, että EY 49 artikla ei ole esteenä esillä olevan kaltaiselle lainsäädännölle. Tilanteet, joissa urakoitsijan sopimuskumppanina on toiseen jäsenvaltioon sijoittautunut alihankkija, on Belgian lainsäädännössä pääsääntöisesti rajattu solidaarisen vastuun ja pidätysvelvollisuuden

ulkopuolelle. Säännöksiä voidaan joka tapauksessa pitää perusteltuina, koska niillä pyritään estämään vilpillistä kilpailua torjumalla sosiaaliturvamaksujen kiertämistä ja harmaata taloutta ja koska jäsenvaltion sosiaaliturvajärjestelmän rahoitus heikkenee tulojen vähetessä.

Tuomio: *Unionin tuomioistuim* katsoi 22.12.2010 antamassaan tuomiossa, että ennakkoratkaisupyyntö on jätettävä tutkimatta. Tuomioistuim katsoi, ettei se ole toimivaltainen pääasian kaltaisissa olosuhteissa, joissa kaikki seikat rajoittuvat kyseessä olevan jäsenvaltion sisälle. Tuomion lopputulos oli Suomen ensisijaisen kannan mukainen.

13. Asia C-345/09, *van Delft ym.*

Ennakkoratkaisupyyntö **kohde:** SEUT 21 artikla (henkilöiden vapaa liikkuvuus) – SEUT 45 artikla (työntekijöiden vapaa liikkuvuus) – Sosiaaliturvajärjestelmien yhteensovittamista koskeva asetus (EY) N:o 1408/71 ja sen täytäntöönpanoasetus (ETY) N:o 574/72 – Eläkkeestä perittävä sosiaaliturvamaksu – Rekisteröityminen toiseen jäsenvaltioon sosiaaliturvapalvelujen saamiseksi

Asian käsittely: Alankomaalainen tuomioistuim halusi ennakkoratkaisukysymyksillään selvittää, voidaanko asetuksia 1408/71 ja 574/72 sekä perussopimuksen määräyksiä tulkita siten, että henkilö voi olla rekisteröitymättä asuinvaltiossaan täytäntöönpanoasetuksen 29 artiklassa tarkoitetulla tavalla. Tällöin henkilö voisi jättäytyä oman valintansa perusteella sosiaaliturvan yhteensovittamista unionin alueella koskevan järjestelmän ulkopuolelle siltä osin kuin on kysymys hänen asuinvaltiossaan annettavista terveyspalveluista. Siten hän välttyisi maksamasta sosiaaliturvamaksua siinä jäsenvaltiossa, joka asetuksen säännösten mukaan on vastuussa hänelle annettavien terveyspalvelujen kustannuksista ja jonka kansallisessa lainsäädännössä maksuvelvollisuus on asetettu.

Suomi katsoi kirjallisissa huomautuksissaan (21.12.2009), että kansallisen lain säännös, jonka perusteella henkilön eläkkeestä voidaan periä sosiaaliturvamaksu toisessa jäsenvaltiossa terveydenhuoltopalveluista syntyneiden kulujen kattamiseksi ei ole ristiriidassa em. asetusten tai SEUT 21 ja 45 artiklan kanssa. Suomi katsoi lisäksi, että siinäkin tapauksessa, että tuomioistuim katsoisi sosiaaliturvamaksun perimisen kyseessä olevassa asiassa olevan SEUT 21 ja 45 artiklan vastaista, sitä voidaan pitää yleistä etua koskevan pakottavan syyn vuoksi perusteltuna.

Julkisasiamiehen ratkaisuehdotus: *Julkisasiamies Jääskisen* 15.7.2010 antama ratkaisuehdotus oli Suomen kannan mukainen.

Tuomio: *Unionin tuomioistuim* katsoi 14.10.2010 antamassaan tuomiossa Suomen kannan mukaisesti, että asetusten 1408/71 ja 574/72 kanssa ei ole ristiriidassa kansallinen lainsäädäntö, jonka mukaan toisessa jäsenvaltiossa asuvien eläkkeensaajien on suoritettava eläkkeestä sairausvakuutuksen luontoisuuksia koskeva maksu, vaikka he eivät olekaan rekisteröityneet asuinjäsenvaltionsa toimivaltaiseen laitokseen. Tällainen kansallinen lainsäädäntö ei unionin tuomioistuimen mukaan ole myöskään ristiriidassa SEUT 21 artiklan kanssa. Tuomioistuim katsoi lisäksi, että SEUT 21 artiklan kanssa on sitä vastoin ristiriidassa sellainen kansallinen lainsäädäntö, joka asettaa maassa asuvat ja ulkomailla asuvat eläkeläiset perusteettomasti erilaiseen asemaan siltä osin kuin kyse on ennen tämän lainsäädännön voimaantuloa tehtyjen vakuutus sopimusten nojalla saadun vakuutusturvan kokonaistason säilymisestä.

14. Asia C-393/09, *Bezpečnostní softwarová asociace*

Ennakkoratkaisupyyntö **kohde:** Tietokoneohjelmien oikeudellisesta suojasta annettu direktiivi 91/250/ETY – Tekijänoikeuden ja lähioikeuksien tiettyjen piirteiden yhdenmukaistamisesta tietoyhteiskunnassa annettu direktiivi 2001/29/EY – Tietokoneohjelman graafisen käyttöliittymän suoja

Asian käsittely: Tšekkiläinen tuomioistuim kysyi, onko direktiivin 91/250/ETY 1 artiklan 2 kohtaa tulkittava siten, että ilmaisu ”kaikkia tietokoneohjelman eri ilmaisumuotoja” käsittää myös tietokoneohjelman graafisen käyttö-

liittymän tai sen osan, kun kyse on tietokoneohjelman suojaamisesta teoksena direktiivin mukaisesti. Toiseksi ennakkoratkaisupyyntöön esittänyt tuomioistuin tiedustelee, onko tällaisen käyttöliittymän lähettäminen televisiossa direktiivin 2001/29/EY 3 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua teoksen välittämistä yleisölle.

Suomi katsoi kirjallisissa huomautuksissaan (13.1.2010), että direktiiviä 91/250 ei ole tulkittava siten, että ilmaisu ”kaikkia tietokoneohjelman eri ilmaisumuotoja” käsittäisi myös tietokoneohjelman graafisen käyttöliittymän tai sen osan, kun kyse on tietokoneohjelman suojaamisesta teoksena direktiivin mukaisesti. Direktiivissä tarkoitettu suoja koskee yksinomaan tietokoneohjelman lähde- tai konekielistä koodia.

Julkisasiamiehen ratkaisuehdotus: *Julkisasiamies Botin* 14.10.2009 antama ratkaisuehdotus oli Suomen kannan mukainen.

Tuomio: *Unionin tuomioistuin* katsoi 22.12.2010 antamassaan tuomiossa, että graafinen käyttöliittymä ei itsessään ole direktiivin 91/250/ETY 1 artiklan 2 kohdassa tarkoitettu tietokoneohjelman ilmaisumuoto eikä voi siten saada kyseisellä direktiivillä annettua suojaa. Sen sijaan tuomioistuin katsoi, että graafinen käyttöliittymä voi saada tekijänoikeussuojaa direktiivin 2001/29/EY 2 artiklan a alakohdassa tarkoitettuna teoksena sillä perusteella, että se on tekijänsä henkinen luomus. Toisen ennakkoratkaisukysymyksen osalta tuomioistuin katsoi, että graafisen käyttöliittymän lähettäminen televisiossa ei ole direktiivin 2001/29/EY 3 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua teoksen välittämistä yleisölle, koska käyttöliittymä menettää television kautta lähetettäessä kyseisen direktiivin 2 artiklan a alakohdassa tarkoitetun teoksen ominaisuutensa. Tuomio oli Suomen kannan mukainen.

15. Asia C-105/10 PPU, *Gataev ja Gataeva*

Ennakkoratkaisupyyntöön kohde: Turvapaikkamenettelydirektiivi 2005/85/EY – Neuvoston puitepäättös 2002/584/YOS eurooppalaisesta pidätysmääräyksestä – Luovuttamisesta kieltäytyminen

Asian käsittely: Suomen korkein oikeus teki unionin tuomioistuimelle SEUT 267 artiklassa tarkoitetun ennakkoratkaisupyyntöön koskien eurooppalaisesta pidätysmääräyksestä ja luovuttamismenettelystä tehdyn puitepäättöksen 2002/584/YOS ja turvapaikkamenettelydirektiivin 2005/85/EY tulkintaa. Korkeimman oikeuden ennakkoratkaisupyyntö koski puitepäättöksen ja direktiivin välistä suhdetta sekä sitä, millaisilla perusteilla luovuttamisesta voidaan kieltäytyä.

Suomi katsoi kirjallisissa huomautuksissaan (17.3.2010), että puitepäättöksen kanssa on sopusoinnussa sellainen kansallinen lainsäädäntö, jossa mahdollistetaan luovuttamisesta kieltäytyminen puitepäättöksen johdanto-osassa tarkoitettujen syiden perusteella. Edellytyksenä on, että luovuttamista olisi poikkeuksellisesti pidettävä henkilön olosuhteita ja tilannetta koskevien konkreettisten seikkojen valossa ihmisoikeuksien kunnioittamiseen liittyvien periaatteiden vastaisena.

Liettuan peruutettua pidätysmääräyksen virallinen syyttäjä peruutti valituksensa korkeimmassa oikeudessa, joka peruutti ennakkoratkaisupyyntöön unionin tuomioistuimessa.

Määräys: *Unionin tuomioistuin* poisti 3.4.2010 antamallaan määräyksellä asian tuomioistuimen rekisteristä.

2.1.2 Ratkaisuehdotukset

1. Yhdistetyt asiat C-436/08 ja C-437/08, *Haribo ym.*

Ennakkoratkaisupyyntöön kohde: SEUT 63 artikla (pääomien vapaa liikkuvuus) – Kolmansista valtioista saatujen osinkotulojen verotus

Asian käsittely: Itävaltalainen tuomioistuin on esittänyt unionin tuomioistuimelle useita ennakkoratkaisukysymyksiä koskien EU/ETA-valtioista ja toisaalta kolmansista valtioista saataviin ulkomaisiin osakeomistuksiin perustuviin osinkotuloihin sovellettavaa verokohtelua. Erityisesti kolmannella ennakkoratkaisukysymyksellään kansallinen tuomioistuin tiedustelee, onko unionin oikeuden vastaista, jos laissa ei myönnetä kolmansissa maissa olevista portfolio-osakkuuksista saatavien tulojen osalta vapautusta yhteisöverosta eikä hyvitystä suoritetusta yhteisöverosta. Sen sijaan kotimaisista osakkuuksista saadut tulot on laissa vapautettu verosta osakkuuden suuruudesta riippumatta. Portfolio-osakkuudella tarkoitetaan kyseissä lainsäädännössä alle 10 prosentin omistusosuutta (aiempi raja oli 25 prosenttia).

Suomi keskittyi kirjallisissa huomautuksissaan (22.2.2010) käsittelemään kolmatta ennakkoratkaisukysymystä. Suomi katsoi, että unionin oikeuden vastaista ei ole se, että jäsenvaltion kansallisessa lainsäädännössä ei myönnetä vapautusta verosta kolmannessa maassa olevista osakkuuksista saatavien tulojen osalta tai hyvitystä näistä tuloista maksetusta ulkomaisesta yhteisöverosta sanotun osakkuuden ollessa alle 10 prosenttia (25 prosenttia). Näin on sen estämättä, että kotimaisista osakkuuksista saadut tulot on vapautettu verosta osakkuuden suuruudesta riippumatta. Jäsenvaltio voi unionin oikeuden rajoittamatta sopia kolmannen valtion kanssa solmittavalla sopimuksella kolmannesta valtiosta saatujen osinkotulojen verotuksesta, jolloin jäsenvaltiolla on neuvotteluissa mahdollisuus saavuttaa myös jäsenvaltiosta kolmanteen valtioon maksettujen osinkojen vastavuoroinen verovapaus.

Julkisasiamiehen ratkaisuehdotus: *Julkisasiamies Kokott* katsoi 11.11.2010 antamassaan ratkaisuehdotuksessa kolmannen kysymyksen osalta, että kyseessä oleva kansallinen lainsäädäntö on SEUT 63 artiklan 1 kohdan vastainen. Jos kotimaiset osingot on vapautettu verosta, yrityksellä on oltava vähintään mahdollisuus saada hyvitystä ulkomailla suoritetusta yhteisöverosta. Verotusvallan jakoon, vastavuoroisuuteen tai verovalvontaan liittyvät oikeuttamisperusteet eivät tässä tapauksessa voi oikeuttaa kolmansista maista peräisin olevien osinkojen poikkeavaa verokohtelua. Ratkaisuehdotus oli Suomen kannan vastainen.

2. C-52/09, *TeliaSonera Sverige AB*

Ennakkoratkaisupyyntö kohde: EY 82 artikla (nyk. SEUT 102 artikla) (määräävän markkina-aseman väärinkäyttö) – Laajakaistaliittymien jälleenmyyntituotteet – Hintaruuvi

Asian käsittely: Ruotsalainen tuomioistuin haluaa ennakkoratkaisupyyntönsä selvittää EY 82 artiklan vastaisen hintaruuvien olemassa olon toteennäyttämisen edellytyksiä sekä kilpailun rajoittamisen ja yrityksen määräävän markkina-aseman vahvuuden vaikutusta tämän arvioimisessa. Lisäksi tuomioistuin kysyy, vaikuttaako arvioinnissa se, että yrityksellä ei ole lakisääteistä velvollisuutta päästää toisia yrityksiä käyttämään verkkoaan, ja onko toimitettavan tavaran tai palvelun välttämättömyydellä merkitystä väärinkäytön osoittamisessa. Tuomioistuin kysyy vielä, onko arvioinnissa vaikutusta sillä, että kyseessä on toimitus uudelle asiakkaalle ja edellyttääkö väärinkäytön toteaminen sitä, että määräävässä markkina-asemassa olevan yrityksen voidaan odottaa saavan toiminnasta tuloja, joilla se kattaa kärsimänsä tappiot. Viimeiseksi kansallinen tuomioistuin tiedustelee, millainen merkitys markkinoiden muutokselle ja markkinoille tulosta aiheutuville kustannuksille tulisi arvioinnissa antaa.

Suomen kirjallisissa huomautuksissa (4.6.2009) katsottiin, että EY 82 artiklan vastaisen hintaruuvien toteamiseksi tulee osoittaa, että yrityksellä on määräävä markkina-asema tukku tuotteen markkinoilla, hintojen ja kustannusten välillä on epäsuhta ja että väärinkäyttö vaikuttaa markkinoiden rakenteeseen. Hintaruuvien osoittaminen ei edellytä, että määräävässä markkina-asemassa olevalla yrityksellä tulisi olla lakisääteinen velvollisuus tukku tuotteen toimittamiseen tai määräävä markkina-asema vähittäismarkkinoilla. Myöskään loppukäyttäjien markkinoilla sovellettavilla hinnoilla ei olisi Suomen kannan mukaan merkitystä hintaruuvien arvioimisessa tukku tuotteen markkinoilla. Hintaruuvien olemassa olo olisi lisäksi mahdollista, vaikka määräävässä markkina-asemassa oleva yritys ei saisi voittoja kyseessä olevasta toiminnastaan. Kilpailua rajoittavan vaikutuksen osalta Suomi katsoi, että vahingollisten vaikutusten toteaminen ei edellytä kaiken kilpailun eliminointumista, vaan tehokkaan kilpailun estymistä on tarkasteltava erityisesti kuluttajille aiheutuvan vahingon näkökulmasta. Tehokas kilpailu estyy mm. silloin, kun määräävän markkina-aseman omaava yritys hallitsee sellaista tuotantopanosta, jota kil-

pailijoiden ei ole mahdollista korvata jollain toisella tuotantopanoksella kohtuullisessa ajassa mielekkäin kustannuksin eli toisin sanoen on välttämätön kilpailijoille.

Lisäksi Suomi katsoi, että määräävän markkina-aseman arvioinnissa ei voida eritellä eri tasoja, vaan yrityksellä joko on tai ei ole määräävää markkina-asemaa tietyillä markkinoilla. Määräävän markkina-aseman yrityksen tulee lähtökohtaisesti kohdella asiakkaitaan yhdenvertaisesti asiakkuussuhteen kestosta riippumatta. Lopuksi Suomi katsoi, että kasvuvaiheessa oleva toimiala ei ole millään tavalla kilpailusääntöjen eikä EY 82 artiklan soveltamisen ulkopuolella.

Julkiasiamiehen ratkaisuehdotus: *Julkiasiamies Mazákin* 2.9.2010 antama ratkaisuehdotus oli Suomen kannan mukainen mm. hintaruuvien määritelmän, arvioitavaksi tulevien hintojen ja kilpailua rajoittavien vaikutusten osalta. Kuitenkin toisin kuin Suomen huomautuksissa katsottiin, ratkaisuehdotuksen mukaan asiakkuussuhteen pituudella saattaa tietyissä olosuhteissa olla vaikutusta hintaruuvien toteutukseen. Lisäksi julkiasiamies katsoi, että vaikka dynaamisia tai voimakkaassa kasvuvaiheessa olevia markkinoita ei suljeta pois EY 82 artiklan soveltamisalasta, komission ja kansallisen kilpailuviranomaisen on noudatettava erityistä varovaisuutta puuttuessaan tällaisiin markkinoihin ja mukautettava tarvittaessa tavanomaista menettelytapansa.

3. Asia C-236/09, *Association Belge des Consommateurs Test-Achats vastaan Conseil des Ministres*

Ennakkoratkaisupyyntö kohde: Miesten ja naisten yhdenvertaisen kohtelun periaatteen täytäntöönpanosta tavaroiden ja palvelujen saatavuuden ja tarjonnan alalla annettu direktiivi 2004/113/EY – Poikkeamisperuste miesten ja naisten yhdenvertaiselle kohtelulle – Vakuutusmaksut – Vakuutusmatemaattiset tekijät

Asian käsittely: Belgialaisen perustuslakituomioistuimen ennakkoratkaisupyyntö koskee direktiivin 2004/113/EY 5 artiklan 2 kohdan pätevyyttä. Kyseisessä kohdassa sallitaan suhteelliset erot yksilöiden maksuissa ja etuuksissa, jos sukupuolen käyttäminen on määräävä tekijä asiaankuuluvien ja tarkkojen vakuutusmatemaattisten tietojen ja tilastotietojen perusteella tehtävässä riskinarvioinnissa. Kansallinen tuomioistuin haluaa ensinnäkin tietää, onko tällaisten suhteellisten erojen salliminen yhteensopiva SEUT 6 artiklan 2 kohdassa taattujen tasa-arvon ja syrjimättömyyden periaatteiden kanssa. Toiseksi tuomioistuin kysyy, onko direktiivin 5 artiklan 2 kohta vastoin em. periaatteita myös, vaikka sen soveltaminen on rajattu koskemaan yksinomaan henkivakuutus sopimuksia.

Suomi katsoi kirjallisissa huomautuksissaan (8.10.2009), että direktiivin 2004/113/EY 5 artiklan 2 kohta on yhteensopiva SEUT 6 artiklan 2 kohdan kanssa eli direktiivin 5 artiklan 2 kohdassa ei ole kysymys unionin oikeuden mukaan kielletystä miesten ja naisten välisestä syrjinnästä. Kantansa perusteluna Suomi totesi ensinnäkin, että käytettäessä sukupuolta vakuutusmaksuja määrittävänä tekijänä kyse on lähtökohtaisesti nojautumisesta sellaisiin objektiivisiin seikkoihin, joihin ei liity lainkaan sukupuoleen perustuvaa syrjintää. Toiseksi huomautuksissa katsottiin, että direktiivin 5 artiklan 2 kohdan säännös on joka tapauksessa yhteensopiva unionin oikeuteen sisältyvien tasa-arvon ja syrjimättömyyden periaatteiden kanssa. Säännöksen tavoite on oikeutettu ja siinä säädetty poikkeus em. periaatteisiin on kyseisen tavoitteen saavuttamiseen nähden oikeasuhtainen.

Julkiasiamiehen ratkaisuehdotus: *Julkiasiamies Kokott* katsoi 30.9.2010 antamassaan ratkaisuehdotuksessa Suomen kannan vastaisesti, että unionin tuomioistuimen tulisi julistaa direktiivin 2004/113/EY 5 artiklan 2 kohta pätemättömäksi. Julkiasiamiehen näkemyksen mukaan sukupuoleen perustuvien vakuutusmatemaattisten tekijöiden käyttö ei ole yhteensopivaa miesten ja naisten tasa-arvoisen kohtelun periaatteen kanssa eikä neuvosto ei voi myöntää poikkeuksia tämän periaatteen noudattamiseen.

4. Asia C-240/09, *Lesoochranárske zoskupenie*

Ennakkoratkaisupyyntö kohde: Tiedon saantia, yleisön osallistumisoikeutta päätöksentekoon sekä muutoksenhaku- ja vireillepano-oikeutta ympäristöasioissa koskeva yleissopimus (Århusin yleissopimus) – Muutoksenhaku- ja vireillepano-oikeus – Välitön oikeusvaikutus

Asian käsittely: Slovakialaisen tuomioistuimen tekemä ennakkoratkaisupyyntö koskee Århusin yleissopimuksen muutoksenhaku- ja vireillepano-oikeutta koskevien määräysten tulkintaa. Tuomioistuin kysyy erityisesti sitä, onko yleissopimuksen 9 artiklan 3 kappaleella välitön oikeusvaikutus. Kyseisen määräyksen mukaan sopimuspuolten tulee varmistaa, että yleisöön kuuluvilla on mahdollisuus turvautua hallinnollisiin tai tuomioistuinmenettelyihin yksityishenkilöiden ja viranomaisten kansallisen ympäristölainsäädännön kanssa ristiriidassa olevien toimien tai laiminlyöntien tutkimiseksi uudelleen.

Suomi katsoi kirjallisissa huomautuksissaan (22.10.2009) ja suullisessa käsittelyssä (4.5.2010), että unionin oikeus ei edellytä eikä estä sitä, että kansallisessa oikeusjärjestyksessä tunnustetaan yksityisille oikeus vedota suoraan yleissopimuksen 9 artiklan 3 kappaleeseen tilanteessa, jossa on kyse viranomaisten toimenpiteistä. Joka tapauksessa määräyksellä ei voida katsoa olevan unionin oikeudessa tarkoitettua välitöntä oikeusvaikutusta.

Julkisasiamiehen ratkaisuehdotus: *Julkisasiamies Sharpston* katsoi 15.7.2010 antamassaan ratkaisuehdotuksessa, että kansallisen tuomioistuimen tehtävänä on ratkaista, onko Århusin yleissopimuksen 9 artiklan 3 kappaleella välitöntä oikeusvaikutusta kansallisessa oikeusjärjestyksessä. Unionin lainsäädännössä ei vaadita eikä suljeta pois tällaista tulkintaa. Toissijaisesti julkisasiamies katsoi, että jos unionin tuomioistuin katsoo, että sillä on toimivalta päättää Århusin yleissopimuksen 9 artiklan 3 kappaleen välittömästä oikeusvaikutuksesta, kyseisellä määräyksellä ei ole välitöntä oikeusvaikutusta unionin lainsäädännössä. Ratkaisuehdotus oli Suomen kannan mukainen.

5. Asia C-283/09, *Arthur Weryński*

Ennakkoratkaisupyyntö **kohde:** Jäsenvaltioiden tuomioistuinten välisestä yhteistyöstä siviili- ja kauppaoikeudellisissa asioissa tapahtuvassa todisteiden vastaanottamisessa annettu asetus (EY) N:o 1206/2001 – Todistajalle aiheutuvien kulujen korvaaminen

Asian käsittely: Puolalainen tuomioistuin kysyy, kumman tuomioistuimen, oikeusapupyyntönsä tehneen vai sen vastaanottaneen, tulee korvata todistajan kulut. Tähän liittyen kansallinen tuomioistuin kysyy vielä, onko pyynnön vastaanottaneella tuomioistuimella mahdollisuus vaatia pyynnön esittänyttä tuomioistuinta korvaamaan todistajan kulut tai asettaa ennakkomaksu ehdoksi pyynnön täyttämiseksi.

Suomen kirjallisissa huomautuksissa (22.10.2009) katsottiin, että pyynnön vastaanottanut valtio on velvollinen korvaamaan todistajan kulut oman lainsäädäntönsä mukaisesti. Pyyntönsä vastaanottanut tuomioistuin ei saa vaatia pyynnön esittäneeltä tuomioistuimelta näiden kulujen korvaamista eikä asettaa ennakkomaksua pyynnön täyttämisen ehdoksi.

Julkisasiamiehen ratkaisuehdotus: *Julkisasiamies Kokott* katsoi 2.9.2010 antamassaan ratkaisuehdotuksessa, että pyynnön esittäneellä tuomioistuimella ei ole velvollisuutta maksaa pyynnön vastaanottaneelle tuomioistuimelle ennakkomaksua todistajanpalkkiota varten eikä korvata kuullulle todistajalle maksettua palkkiota jälkikäteen. Asetuksen 18 artiklan 3 kohdan mukaan ennakkomaksu voidaan pyytää ainoastaan asiantuntijanlausuntoa varten. Mainituksessa kohdassa ei säädetä ennakkomaksun pyytämisestä todistajan kuulemista varten. Pyyntönsä vastaanottanut tuomioistuin ei voi myöskään vaatia, että pyynnön esittänyt tuomioistuin korvaa todistajanpalkkiot jälkikäteen. Ratkaisuehdotus oli Suomen kannan mukainen.

6. Asia C-477/09, *Defossez*

Ennakkoratkaisupyyntö **kohde:** Työntekijöiden suojaa työnantajan maksukyvyttömyystilanteessa koskeva direktiivi 80/987/ETY – Toimivaltaisen palkkaturvajärjestelmän määrittäminen

Asian käsittely: Ranskalainen tuomioistuin on esittänyt unionin tuomioistuimelle ennakkoratkaisupyyntönsä koskien työntekijän suojaa työnantajan maksukyvyttömyystilanteessa. Kysymys koskee erityisesti sitä, minkä jäsen-

valtion palkkaturvajärjestelmää kyseessä olevassa, rajat ylittävissä tilanteissa sovelletaan. Ensimmäisen ratkaisuvaihtoehdon mukaan jäsenvaltion rajat ylittävissä tilanteissa toimivaltainen palkkaturvajärjestelmä ja sovellettava laki määräytyvät vain direktiivin 80/987/ETY 8 a artiklan perusteella. Vaihtoehtoisesti työntekijällä voisi direktiivin 9 artikla huomioon ottaen olla oikeus vedota toisen jäsenvaltion laitoksen tarjoamaan edullisempaan palkkaturvaan tilanteessa, jossa työnantaja on vakuuttanut itsensä kyseisessä järjestelmässä ja maksaa vakuutusmaksuja kyseisen maan lainsäädännön mukaisesti.

Suomi katsoi kirjallisissa huomautuksissaan (17.3.2010) ja suullisessa käsittelyssä (7.10.2010), että toimivaltainen palkkaturvajärjestelmä ja sovellettava laki määräytyvät yksinomaan direktiivin 80/987/ETY 8 a artiklan perusteella. Direktiivin mukaan työntekijä ei voi vaatia muun kuin toimivaltaisen järjestelmän mukaista palkkaturvaa, vaikka tämä palkkaturva olisi edullisempi ja työnantaja olisi vakuuttanut itsensä kyseisessä järjestelmässä ja maksaisi vakuutusmaksuja kyseisen maan lainsäädännön mukaisesti. Direktiivin 9 artiklan tarkoituksena ei ole ohjata oikeuspaikan tai sovellettavan lain valintaa. Edellä mainittu ei estä sitä, että toimivaltaisen palkkaturvajärjestelmän maksamaa palkkaturvaa voidaan täydentää toisen jäsenvaltion palkkaturvajärjestelmän piiristä saatavalla turvalla.

Julkisasiamiehen ratkaisuehdotus: *Julkisasiamies Mengozzi* katsoi 17.11.2010 antamassaan ratkaisuehdotuksessa, että direktiivin 8 a artiklassa ei anneta työntekijälle oikeutta valita jonkin muun kuin tämän artiklan mukaisesti yksilöidyn järjestelmän palkkaturvaa. Sama pätee myös, kun kyseessä on järjestelmä, johon työnantajan maksukyvyttömyyden varalta maksettavat sosiaaliturvamaksut on maksettu, ja tämän järjestelmän etuuksien antama suojan taso on työntekijälle edullisempi. Jäsenvaltion lainsäädännössä voidaan kuitenkin antaa työntekijälle mahdollisuus kääntyä toimivaltaiseksi todetun järjestelmän tarjoaman palkkaturvan sijasta tai lisäksi sen palkkaturvajärjestelmän puoleen, johon hänen työnantajansa on maksanut sosiaaliturvamaksut. Tällöin edellytetään, että viimeksi mainitun järjestelmän toimenpide parantaa työntekijän suojan tasoa ja että siitä on säädetty pelkästään valinnaisena mahdollisuutena. Ratkaisuehdotus oli pääosin Suomen kannan mukainen.

2.1.3 Kirjallisessa tai suullisessa vaiheessa olevat asiat

1. Asia C-431/09, *Airfield* ja 432/09, *Canal Digitaal*

Ennakkoratkaisupyyntö kohde: Tiettyjen satelliitin välityksellä tapahtuvaan yleisradiointiin ja kaapeleitse tapahtuvaan edelleen lähettämiseen sovellettavien tekijänoikeutta sekä lähioikeuksia koskevien sääntöjen yhteensovittamisesta annettu direktiivi 93/83/ETY – Tekijänoikeudet – Satelliittiteleviopalvelut – Satelliittivälitys yleisölle

Asian käsittely: Belgialainen tuomioistuin on tehnyt unionin tuomioistuimelle ennakkoratkaisupyyntönsä koskien direktiivin 93/83/ETY tulkintaa. Kansallinen tuomioistuin kysyy pääpiirteissään sitä, tarvitseeko satelliittiteleviopalveluiden tarjoaja kyseisessä tapauksessa luvan tekijänoikeudella suojatun materiaalin lähettämiseen ja kenen on hankittava tällainen lupa.

Suomi katsoi kirjallisissa huomautuksissaan (22.2.2010), että direktiivin mukaan tekijänoikeuksilla suojattujen teosten satelliittivälitykselle yleisölle tulee kansallisessa lainsäädännössä edellyttää tekijän lupaa. Direktiivissä ei sen sijaan säännellä sitä, kenen nyt esillä olevassa tilanteessa on katsottava harjoittavan satelliittivälitystä ja olevan vastuussa kyseisen luvan hankkimisesta. Tätä kysymystä on arvioitava yksinomaan jäsenvaltion kansallisen oikeuden perusteella.

2. Asia C-462/09, *Stichting de Thuiskopie*

Ennakkoratkaisupyyntö kohde: Tietoyhteiskunnan tekijänoikeusdirektiivi 2001/29/EY – Sopivan hyvityksen käsite

Asian käsittely: Alankomaalainen tuomioistuin on pyytänyt unionin tuomioistuimelta ennakkoratkaisua koskien tietoyhteiskunnan tekijänoikeusdirektiivin tulkintaa. Kansallinen tuomioistuin kysyy pääpiirteissään sitä, esitetäänkö direktiivissä perusteet, joiden nojalla on mahdollista vastata kysymykseen siitä, ketä on kansallisessa oikeudessa pidettävä 5 artiklan 2 kohdan b alakohdassa tarkoitetun "sopivan hyvityksen" maksamisesta vastuussa olevana henkilönä.

Suomi katsoi kirjallisissa huomautuksissaan (17.3.2010), että direktiivin 5 artiklan 2 kohdan b alakohdassa tarkoitettua "sopivan hyvityksen" käsitettä tulee tulkita siten, että varmistetaan sisämarkkinoiden moitteeton toiminta ja taataan oikeudenhaltijoille riittävä hyvitys suojattujen aineistojen yksityisestä käytöstä. Direktiivissä ei kuitenkaan säädetä siitä, ketä on pidettävä hyvityksen maksamisesta vastuussa olevana tahona, tai siitä, miten hyvityksen kerääminen jäsenvaltiossa järjestetään. Tämä koskee myös sellaista kaukokauppaa, jossa ostaja on sijoittautunut eri jäsenvaltioon kuin myyjä.

3. Asia C-495/09, Nokia Corporation

Ennakkoratkaisupyyntö kohde: Tuoteväärennösasetus (EY) N:o 1383/2003 – Tavaramerkit – Väärennetyt tavarat – Tulliviranomaisten toimivalta – Kauttakuljetettavat tavarat

Asian käsittely: Yhdistyneen kuningaskunnan tuomioistuin on tehnyt unionin tuomioistuimelle ennakkoratkaisupyyntönsä koskien tuoteväärennösasetuksen tulkintaa. Asiassa on kyse tullin oikeudesta ottaa haltuunsa väärennetyksi epäiltyjä tavaroita, joita kuljetetaan EU:n alueen kautta, kun ei ole näyttöä siitä, että tavarat kierrätetään jäsenvaltioiden markkinoille.

Suomi katsoi kirjallisissa huomautuksissaan (25.3.2010) ja suullisessa käsittelyssä (18.11.2010), että tullin toteuttamien turvaamistoimien edellytyksenä ei ole aineellisoikeudellisen tavaramerkkioikeuden loukkaus tai näyttö siitä, että tavaramerkkiä tullaan loukkaamaan esimerkiksi kierrättämällä kyseiset tavarat unionin alueelle. Tuoteväärennösasetuksen mukaisten turvaamistoimien toteuttamisen kannalta on riittävää, että tulli epäilee, että tavara saattaa loukata voimassa olevaa tavaramerkkiä. Tulliviranomaisten tehtävänä tuoteväärennosten valvonnassa on pitää väärennöksiksi epäillyt tavarat hallussaan niin kauan kuin on tarpeellista, jotta voidaan ratkaista, onko kyse todella teollis- tai tekijänoikeutta loukkaavasta tuotteesta.

4. Asia C-70/10, Scarlet vastaan SABAM

Ennakkoratkaisupyyntö kohde: Tekijänoikeuden ja lähioikeuksien tiettyjen piirteiden yhdenmukaistamisesta tietoyhteiskunnassa annettu direktiivi 2001/29/EY – Teollis- ja tekijänoikeuksien noudattamisen varmistamisesta annettu direktiivi 2004/48/EY – Tekijänoikeus – Internet-yhteyden tarjoajan vastuu – Vertaisverkko-ohjelmat

Asian käsittely: Belgialaisen tuomioistuimen kysymys koskee sitä, salliiko unionin oikeus sen, että internet-yhteyden tarjoaja määrätään ottamaan käyttöön omalla kustannuksellaan ja ilman ajallista rajoitusta suodatusjärjestelmä, jolla seurataan kaikkea sen palvelujen kautta kulkevaa sähköistä viestintää. Erityisesti kyse on suodatusjärjestelmästä, jolla seurattaisiin vertaisverkko-ohjelmien välityksellä tapahtuvaa viestintää ja jonka avulla tunnistetaan kaikki kyseisen verkon kautta kulkevat tekijänoikeudella suojatut tiedostot ja estetään näiden tiedostojen siirto.

Suomi katsoi kirjallisissa huomautuksissaan (26.5.2010), että unionin oikeuden mukaan jäsenvaltiot eivät saa säätää internet-yhteyden tarjoajia koskevasta velvoitteesta ottaa käyttöön yleistä verkkoliikenteen suodatusjärjestelmää. Tekijänoikeuden haltijoilla on kuitenkin oltava riittävät oikeussuojakeinot tekijänoikeuksien noudattamisen varmistamiseksi. Oikeussuojakeinojen on oltava oikeudenmukaisia, tasapuolisia, tehokkaita ja oikeasuhtaisia. Lisäksi niitä on sovellettava siten, että vältetään luomasta esteitä lailliselle kaupankäynnille.

5. Asia C-257/10, *Försäkringskassan vastaan Bergström*

Ennakkoratkaisupyyntö kohde: Sosiaaliturvajärjestelmien yhteensovittamista koskeva asetus (EY) N:o 1408/71 – Vanhempainrahan myöntäminen – Ansiosidonnaisen korvauksen odotusajan täyttyminen – Sveitsissä ansaittujen tulojen rinnastuminen kotimaisiin tuloihin

Asian käsittely: Ruotsin Regeringsrättenin (korkein hallinto-oikeus) esittämä ennakkoratkaisupyyntö koskee henkilöiden vapaasta liikkuvuudesta Euroopan yhteisön ja sen jäsenvaltioiden sekä Sveitsin valaliiton välillä tehdyn sopimuksen sekä asetuksen 1408/71 3 ja 72 artiklan tulkintaa. Kansallinen tuomioistuin haluaa kysymyksillään selvittää, voidaanko odotusaika, joka henkilön pitää täyttää saadakseen ansiosidonnaisena korvauksena lasten hoidosta myönnettävän perhe-etuuden, täyttää kokonaisuudessaan työskentelemällä ja olemalla vakuutettu Sveitsissä. Toiseksi tuomioistuin tiedustelee, onko Sveitsissä ansaitut tulot rinnastettava kotimaisiin tuloihin arvioitaessa oikeutta tällaiseen etuuteen.

Suomen kirjallisissa huomautuksissa (16.9.2010) katsottiin, että toimivaltaisen jäsenvaltion lainsäädännössä voidaan edellyttää tietyn pituisen odotus- tai vakuutuskauden täyttymistä kyseisessä jäsenvaltiossa ennen kuin oikeus ansiosidonnaisena korvauksena myönnettävään perhe-etuuteen syntyy. Jos odotus- tai vakuuskausi jää vajaaksi, toimivaltaisen valtion on otettava tarpeellisessa määrin huomioon toisessa jäsenvaltiossa tai Sveitsissä täyttyneet vakuutuskaudet. Toisen kysymyksen osalta Suomi katsoi, että Sveitsissä tai toisessa jäsenvaltiossa ansaitut tulot tulee ottaa huomioon arvioitaessa oikeutta ansiosidonnaisena korvauksena myönnettävään perhe-etuuteen. Sen sijaan tällaisen etuuden määrää laskettaessa on sallittua, että toimivaltainen laitos ottaa huomioon vain ne ansiot, jotka on saatu yksinomaan sen lainsäädännön mukaan täytyneiltä kausilta.

6. Asia C-270/10, *Lotta Gistö*

Ennakkoratkaisupyyntö kohde: Euroopan yhteisöjen erioikeuksista ja vapauksista tehty pöytäkirja (privilegiopöytäkirja) – Verotus – Yleinen / rajoitettu verovelvollisuus – Euroopan unionin henkilöstö – Puoliso – Verotuksellinen kotipaikka

Asian käsittely: Suomen korkein hallinto-oikeus on tehnyt unionin tuomioistuimelle ennakkoratkaisupyyntönsä koskien Euroopan unionin virkamiehen perheenjäsenen verotuksellista kotipaikkaa. Privilegiopöytäkirjan 14 artiklan mukaan henkilön, joka on muuttanut toiseen jäsenvaltioon hoitaakseen tehtäviä unionin palveluksessa, verotuksellinen kotipaikka säilyy lähtövaltiossa. Määräystä sovelletaan ilman aikarajaa myös tällaisen henkilön perheenjäseniin, jotka eivät harjoita ansiotoimintaa. Sen sijaan Suomen tuloverolain 11 §:n mukaan toiseen valtioon muuttanut henkilö on Suomessa verovelvollinen vain kolmen vuoden ajan sen vuoden päättymisestä, jonka aikana hän on muuttanut pois Suomesta.

Suomi katsoi kirjallisissa huomautuksissaan (20.9.2010), että pöytäkirjan 14 artikla on perustamissopimuksen suoraan sovellettava määräys, jolla on unionin oikeudessa tarkoitettu etusija jäsenvaltion kansalliseen lainsäädäntöön nähden. Pöytäkirjan 14 artiklan tarkoituksena on luoda unionin työntekijöiden ja heidän perheenjäsentensä verotuksen osalta yhdenmukainen järjestelmä, jossa tällaisia henkilöitä pidetään tuloverotuksen ja myös verosopimusten soveltamisen kannalta lähtövaltiossa asuvana. Järjestelmän toimivuus perustuu nimenomaan siihen, että sitä sovelletaan yhdenmukaisesti kaikissa jäsenvaltioissa. Näin vältetään paitsi kahdenkertainen verotus, myös tilanteet, joissa henkilöä ei pidettäisi yhdessäkään valtiossa yleisesti verovelvollisena.

7. Asia C-350/10, *Nordea Pankki Suomi*

Ennakkoratkaisupyyntö kohde: Kuudes arvonlisäverodirektiivi 77/388/ETY – Vapautus arvonlisäverosta – Rahoituslaitosten välisessä maksuliikenteessä ja arvopaperikaupan selvitystoiminnassa käytettävät SWIFT-palvelut

Asian käsittely: Suomen korkein hallinto-oikeus on esittänyt unionin tuomioistuimelle ennakkoratkaisupyyntöä asiassa, joka koskee kuudennen arvonlisäverodirektiivin 13 artiklan B kohdan d alakohdan 3 ja 5 alakohdan tulkintaa. KHO kysyy, tuleeko kyseisiä kohtia tulkita siten, että rahoituslaitosten välisessä maksuliikenteessä ja arvopaperikaupan selvitystoiminnassa käytettävät swift-palvelut ovat arvonlisäverosta vapautettuja. Swift-palvelut ovat sanomavälityspalveluja, jotka toteutetaan SWIFT:n kehittämän tietokoneohjelmiston ja sen hallinnoiman ja ylläpitämän kansainvälisen ja suojatun tiedonsiirtoverkon avulla. Pääasiassa Nordea Pankki Suomi Oyj oli ostanut swift-palveluja belgialaiselta Society for Worldwide Interbank Financial Telecommunication – SWIFT S.C.:ltä. Nordea on tehnyt arvonlisäveron palautushakemuksen niistä veroista, joita se on suorittanut ostamistaan swift-palveluista palveluista käännetyn verovelvollisuuden perusteella ja katsoo, että swift-palveluja on pidettävä verosta vapautettuna rahoituspalveluna.

Suomi katsoi kirjallisissa huomautuksissaan (3.11.2010), että rahoituslaitosten välisessä maksuliikenteessä sekä arvopaperikaupan selvitystoiminnassa käytettävät swift-palvelut eivät ole vapautettuja arvonlisäverosta. SWIFT:n toiminnassa on kyse sähköiseen tiedonsiirtojärjestelmään perustuvista sanomavälityspalveluista, joiden avulla pankit harjoittavat kansainvälistä maksuliikettä ja arvopaperikauppaa. Unionin tuomioistuimen oikeus käytännön perusteella tällainen palvelu ei täytä verottoman rahoituspalvelun määritelmää.

8. Asia C-371/10, *National Grid Indus*

Ennakkoratkaisupyyntöä kohde: SEUT 49 artikla (sijoittautumisvapaus) – Yhtiön kotipaikan tai toiminnan siirtäminen toiseen jäsenvaltioon – Maastapoistumisvero (ns. exit-vero) – Valuuttakurssivoitto

Asian käsittely: Alankomaalainen tuomioistuin on tehnyt unionin tuomioistuimelle ennakkoratkaisupyyntöä koskien jäsenvaltion oikeutta verottaa piileviä arvonlisiä, kun yhtiö siirtää kotipaikkansa toiseen jäsenvaltioon. Kansallinen tuomioistuin kysyy, onko yhtiön saatavaan liittyvän valuuttakurssivoiton määrittäminen verotettaviksi maastapoistumisen yhteydessä SEUT 49 artiklan mukaisen sijoittautumisvapauden vastaista. Ennakkoratkaisupyyntöä on olennaisesti kysymys samanlaisesta tilanteesta kuin asiassa C-38/10, *komissio vastaan Portugal* (jäljempänä 2.4.2 jakso).

Suomi katsoi kirjallisissa huomautuksissaan (15.11.2010) ensisijaisesti, että SEUT 49 artiklaa ei sovelleta tilanteessa, jossa yhtiö siirtää kotipaikkansa toiseen jäsenvaltioon. Suomi vetosi huomautuksissaan aiempaan oikeuskäytäntöön (asiat 81/87, *Daily Mail*, ja C-210/06, *Cartesio*), jonka mukaisesti jäsenvaltio voi säätää, että yritys, joka siirtää kotipaikkansa toiseen jäsenvaltioon, menettää asemansa lähtövaltion lainsäädännön mukaan perustettuna yhtiönä. Suomi katsoi, että pelkän verotuksen toimittaminen on lievempi seuraus maastapoistumisesta kuin yhtiön purkautuminen. Toissijaisesti Suomi katsoi, että verotuksen toimittaminen välittömästi maastapoistumisen yhteydessä on joka tapauksessa perusteltua jäsenvaltioiden välisen verotusvallan jaon turvaamiseksi. Toiseen valtioon siirrettyjen omaisuuslajien seuranta aiheuttaisi kohtuuttoman hallinnollisen taakan sekä viranomaisille että yrityksille ja lisäisi yritysten mahdollisuuksia veronkiertoon.

9. Asia C-406/10, *SAS Institute*

Ennakkoratkaisupyyntöä kohde: Tietokoneohjelman oikeudellisesta suojasta annetut direktiivit 91/250/ETY ja 2009/24/EY (kodifioitu toisinto) – Tekijänoikeuden ja lähioikeuksien tiettyjen piirteiden yhdenmukaistamisesta tietoyhteiskunnassa annettu direktiivi 2001/29/EY – Tekijänoikeuden loukkaus – Muun kuin lähdekoodin suoja

Asian käsittely: Brittiläinen tuomioistuin on esittänyt unionin tuomioistuimelle ennakkoratkaisupyyntöä asiassa, joka koskee direktiivin 91/250/ETY 1 artiklan 2 kohdan sekä direktiivin 2001/29/EY 2 artiklan tulkintaa. Kansallisen tuomioistuimen esittämien yhdeksän ennakkoratkaisukysymyksen pääasiallisena tarkoituksena on sen selvittäminen, onko tietokoneohjelmia tekijänoikeudella suojattuina teoksina tarkasteltaessa mahdollista unionin oikeuden mukaan ottaa huomioon muuta materiaalia kuin tietokoneohjelman lähdekoodi. Toisin sanoen tapauksessa kysytään, onko kyseessä tekijänoikeudenloukkaus, jos muu kuin oikeudenhaltija laatii tietokoneoh-

jelmasta muunnelman hyödyntämällä muuta materiaalia kuin ensimmäisen ohjelman lähdekoodia tai esimerkiksi käsikirjassa julkaistua yksityiskohtaista kuvausta koodista.

Suomen kirjallisissa huomautuksissa (1.12.2010) katsottiin, että tietokoneohjelman tekijänoikeutta ei loukata, jos muu kuin tekijänoikeuden haltija ilman pääsyä alkuperäisen ohjelman lähdekoodiin laatii tietokoneohjelman, jonka toiminnallisuus on sama kuin alkuperäisen ohjelman. Direktiivin 91/250/ETY 1 artiklan 2 kohtaa on tulkittava siten, että tietokoneohjelman koodia suojataan tekijänoikeussuojalla lähtökohtaisesti samoin kuin mitä tahansa kirjallista teosta. Tietokoneohjelman teostason saavuttamista arvioitaessa on keskityttävä vertailemaan tietokoneohjelmien lähdekoodia. Sekä direktiivin 91/250/ETY että direktiivin 2001/29/EY mukaista suojaa arvioitaessa olennaista on, että vain teostason ylittävät elementit voivat ylittää niissä tarkoitetun tekijänoikeussuojan kynnyksen.

2.2 SUOMEA VASTAAN NOSTETUT KANTEET

Tämä jakso koskee SEUT 258 artiklaan perustuvia jäsenyysvelvoitteiden laiminlyöntiä koskevia rikkomuskanteita, jotka komissio on nostanut Suomea vastaan. Kertomuskaudella ei ole annettu tuomioita eikä ratkaisuehdotuksia tällaisissa asioissa, joten seuraavassa esitetään ne kirjallisessa tai suullisessa vaiheessa olevat asiat, joissa on tehty toimenpiteitä vuoden 2010 aikana.

Euroopan komissio voi **SEUT 258 artiklan** perusteella nostaa jäsenvaltiota vastaan jäsenyysvelvoitteiden laiminlyöntiä koskevan **rikkomuskanteen** unionin tuomioistuimessa, jos se katsoo, että jäsenvaltio on jättänyt täyttämättä sille unionin oikeuden mukaan kuuluvan velvollisuuden. Kanteen nostamista edeltävät aina komission jäsenvaltiolle antama virallinen huomautus ja perusteltu lausunto.

2.2.1 Kirjallisessa tai suullisessa vaiheessa olevat asiat

1. Asia C-405/09, komissio vastaan Suomi

Kanteen kohde: Yhteisön omien varojen asetus (EY, Euratom) N:o 1150/2000 – Tullikoodeksi (ETY) N:o 2913/92 – Asianosaisen kuuleminen – Tileihin kirjaaminen jälkitullaustilanteessa – Jälkitullauksessa noudatettavat määräajat

Asian käsittely: Komissio katsoo kanteessaan (20.10.2009), että Suomi on laiminlyönyt omien varojen asetuksen ja tullikoodeksin mukaiset velvollisuutensa, koska se kuulee velallista jälkitullaustilanteessa ja kirjaa tullien määrän tileihin vasta sen jälkeen, kun kuuleminen on suoritettu. Tämä viivästyttää komission mukaan omien varojen toteamista ja tulouttamista.

Suomi katsoi vastineessaan (4.12.2009) ja vastaajan vastauksessaan (2.3.2010), että komission kanne tulisi hylätä. Oikeuskäytännössä on katsottu, että velallisen kuuleminen jälkitullaustilanteessa on unionin oikeuden mukaista. Tullien määrän kirjaaminen tileihin ei ole viivästynyt kuulemismenettelyn vuoksi, koska tullien lain mukainen määrä ja tullivelallinen eivät ole vielä tiedossa kuulemismenettelyn alkaessa. Näin ollen myöskään omien varojen toteamisessa ja tuloutuksessa ei ole syntynyt viivästyksiä.

2. Asia C-342/10, komissio vastaan Suomi

Kanteen kohde: SEUT 63 artikla ja ETA-sopimuksen 40 artikla (pääomien vapaa liikkuvuus) – Ulkomaisten eläkerahastojen Suomesta saamien osinkojen verotus

Asian käsittely: Komissio katsoo kanteessaan (7.7.2010), että Suomi rikkoo pääomien vapaata liikkuvuutta koskevia määräyksiä, koska ulkomaisille eläkerahastoille maksettuja osinkoja verotetaan syrjivästi. Komission mukaan ulkomaisten eläkerahastojen Suomesta saamia osinkoja verotetaan ankarammin kuin kotimaisten eläkerahastojen saamia osinkoja pääasiallisesti siitä syystä, että ulkomaisilla eläkerahastoilla ei ole oikeutta vastaaviin vähennyksiin kuin kotimaisilla eläkerahastoilla.

Suomi kiisti komission kanteen vastineessaan (22.9.2010). Suomi katsoi, ettei ulkomaisten eläkerahastojen Suomesta saamia osinkoja veroteta syrjivästi. Siltä osin kuin ulkomaisia ja kotimaisia eläkerahastoja kohdellaan eri tavoin, erilainen kohtelu on SEUT 65 artiklan perusteella sallittua. Suomesta osinkotuloja saavat ulkomaiset eläkerahastot eivät ole komission tarkoittamien vähennysten osalta tilanteessa, joka olisi objektiivisesti arvioiden rinnastettavissa Suomessa yleisesti verovelvollisten eläkerahastojen tilanteeseen.

3. Asia C-380/10, komissio vastaan Suomi

Kanteen kohde: EU:n paikkatietojärjestelmän (INSPIRE) perustamisesta annetun direktiivin 2007/2/EY täytäntöönpano

Asian käsittely: Komissio katsoo kanteessaan (29.7.2010), että Suomi ei ole Ahvenanmaan maakunnan osalta antanut direktiivin täytäntöön panemiseksi tarpeellisia lakeja ja muita säädöksiä.

Suomi myönsi vastineessaan (8.9.2010) komission kanteen oikeaksi. Direktiivin täytäntöönpano on viivästynyt.

2.3 VALITUSASIAT

Seuraava jakso koskee valituksia, jotka on tehty unionin yleisen tuomioistuimen ratkaisusta. Kertomuskauden aikana on annettu tuomio yhdessä valitusasiassa, jossa Suomi on vastaajana. Niitä valitusasioita, joissa Suomi on väliintulijana, käsitellään jaksossa 2.4.

Unionin yleisen tuomioistuimen antamiin tuomioihin voidaan **hakea muutosta** unionin tuomioistuimelta oikeuskysymysten osalta. Valittajina voivat olla asian kokonaan tai osittain hävinneet osapuolet ja eräin edellytyksin myös muut tahot. Samassa asiassa ensimmäisessä oikeusasteessa väliintulijana olleet tahot ovat asian osapuolia myös valitusvaiheessa.

2.3.1 Tuomiot

1. Asia C-139/07 P, komissio vastaan Technische Glaswerke Ilmenau GmbH

Valituksen kohde: Unionin yleisen tuomioistuimen tuomio – Avoimuusasetus (EY) N:o 1049/2001 – Valtiontukimenettelyn asiakirjat – Asiakirjojen konkreettinen ja asiakirjakohtainen tutkimisvelvollisuus

Asian käsittely: Komissio pyysi valituksellaan (8.3.2007) unionin tuomioistuinta kumoamaan unionin yleisen tuomioistuimen asiassa T-237/02, *Technische Glaswerke*, antaman tuomion. Kyseisellä tuomiolla kumottiin komission päätös, jolla kantajalta evättiin oikeus tutustua tälle myönnettyjen tukien tutkintamenettelyjä koskeviin asiakirjoihin. Komissio katsoi, että tutustumisoikeus valtioneuvostonmenettelyyn liittyviin asiakirjoihin voidaan evätä ilman asiakirjakohtaista ja konkreettista tutkimisvelvollisuutta. Komissio kiinnitti huomiota siihen, että valtioneuvostonmenettelyjen mukaan kolmansilla osapuolilla, kuten tuensaajalla, ei ole oikeutta tutustua menettelyn asiakirjoihin.

Suomi pyysi vastineissaan (12.6.2007 ja 11.1.2008) ja suullisessa käsittelyssä (16.6.2009) komission valituksen hylkäämistä. Suomi katsoi, että toimielin ei vapaudu asiakirjapyyntöissä tarkoitettujen asiakirjojen konkreettista ja asiakirjakohtaista tutkimisvelvollisuudesta pelkästään sillä perusteella, että kysymys on valtioneuvostonmenettelyyn liittyvistä asiakirjoista. Asianosaisjulkisuutta ja yleisöjulkisuutta koskevilla säännöillä on eri tavoitteet. Avoimuusasetuksen mukaisen asiakirjapyyntöjen käsittelyssä on noudatettava avoimuusasetuksen säännöksiä, vaikka hakijalla ei esimerkiksi tuensaajan asemansa perusteella olisikaan oikeutta tutustua menettelyn asiakirjoihin valtioneuvostonmenettelyjen nojalla.

Julkisasiamiehen ratkaisuehdotus: *Julkisasiamies Kokottin* 8.9.2009 antama ratkaisuehdotus oli Suomen kannan mukainen.

Tuomio: Unionin tuomioistuin kumosi 29.6.2010 antamallaan tuomiolla unionin yleisen tuomioistuimen asiassa T-237/02, *Technische Glaswerke*, antaman tuomion komission vaatimilta osin. Lisäksi tuomioistuin tutki *Technische Glaswerke Ilmenau* yleisessä tuomioistuimessa nostaman kanteen ja hylkäsi sen. Unionin tuomioistuin katsoi, että yleinen tuomioistuin teki oikeudellisen virheen katsoessaan, että komission olisi tullut tutkia pyydettyjä asiakirjat asiakirjakohtaisesti ja konkreettisesti. Tuomioistuimen olisi tullut ottaa huomioon se seikka, ettei muilla asianomaisilla kuin kyseisellä jäsenvaltiolla ole valtioneuvostonmenettelyssä oikeutta tutustua komission asiakirja-aineistossa oleviin asiakirjoihin. Sen olisi näin ollen pitänyt hyväksyä yleinen oletus, jonka mukaan hallintomenettelyn asiakirja-aineistossa olevien asiakirjojen sisältämien tietojen ilmaiseminen vahingoittaa lähtökohtaisesti tutkintatoimien tarkoitusten suojaa. Tuomio oli Suomen kannan vastainen.

2.4 VÄLIINTULOT

Tässä jaksossa esitellään ne unionin tuomioistuimessa ja unionin yleisessä tuomioistuimessa nostetut suorat kanteet, joissa Suomi on väliintulijana asettunut tukemaan toista asian osapuolista. Joukossa on sekä muita jäsenvaltioita vastaan nostettuja rikkomuskanteita että unionin säädöksiä koskevia kumoamiskanteita. Ensimmäisessä jaksossa esitellään asiat, joissa on kertomuskautena annettu tuomio (2.4.1 jakso) ja toisessa jaksossa kirjallisissa tai suullisissa vaiheissa olevat asiat (2.4.2 jakso).

Jäsenvaltio voi aina tehdä **väliintulon** unionin tuomioistuimessa tai unionin yleisessä tuomioistuimessa vireillä olevassa suorassa kanneasiassa. Jäsenvaltio voi tehdä väliintulon esimerkiksi komission toista jäsenvaltiota vastaan käynnistämässä SEUT 258 artiklan mukaisessa kanneasiassa tai jäsenvaltion tai yksityisen tahon komission vastaan nostamassa SEUT 263 artiklan mukaisessa kumoamiskanteessa. Myös valitusasioissa on mahdollista tehdä väliintulo. Jäsenvaltion tulee väliintulollaan aina tukea jotakin asian osapuolista.

2.4.1 Tuomiot

1. Asia C-38/06, komissio vastaan Portugali

Kanteen kohde: EY 296 artikla (nyk. SEUT 346 artikla) (turvallisuusetuja koskeva poikkeus) – Yhteisön omien varojen asetus (EY, Euratom) N:o 1150/2000 – Puolustustarvikkeiden vapauttaminen tuontitulleista

Asian käsittely: Komissio katsoi kanteessaan (24.1.2006), että Portugali on rikkonut yhteisön oikeutta, koska se ei ole vahvistanut ja suorittanut komissiolle omia varoja sotilaalliseen käyttöön tarkoitettujen tarvikkeiden ja tuotteiden tuonnin yhteydessä ja koska se ei ole maksanut niihin liittyviä viivästyskorkoja.

Suomi katsoi Portugalia tukevassa väliintulokirjelmässään (13.10.2008), että komission kanne tulisi hylätä.

Tuomio: *Unionin tuomioistuim* katsoi 4.3.2010 antamassaan tuomiossa, että Portugali ei ole noudattanut unionin oikeutta, koska se ei ole todennut ja suorittanut komissiolle sotilaalliseen käyttöön tarkoitettujen tarvikkeiden ja tavaroiden tuontien perusteella suoritettavia omia varoja ja koska se on kieltäytynyt maksamasta vastavia viivästyskorkoja. Tuomio oli Suomen kannan vastainen.

2. Asia C-13/07, komissio vastaan neuvosto

Kanteen kohde: EY 133 artikla (nyk. SEUT 207 artikla) (yhteinen kauppapolitiikka) – Neuvoston ja jäsenvaltioiden päätös yhteisön ja jäsenvaltioiden Maailman kauppajärjestön (WTO) yleisneuvostossa vahvistettavasta kannasta koskien Vietnamin liittymistä WTO:hon – Toimivalta

Asian käsittely: Komissio vaati kanteessaan (18.1.2007) unionin tuomioistuinta kumoamaan neuvoston ja jäsenvaltioiden päätöksen yhteisön ja jäsenvaltioiden WTO:n yleisneuvostossa vahvistettavasta kannasta koskien Vietnamin liittymistä WTO:hon. Päätös tulisi kumota siltä osin kuin sen oikeudellisena perustana on jaettua toimivaltaa koskeva EY 133 artiklan 6 kohta.

Suomi tuki väliintulokirjelmässään (27.9.2007) sekä asiassa järjestetyssä suullisessa käsittelyssä (3.2.2009) neuvostoa. *Suomi* vaati tuomioistuinta jättämään kanteen tutkimatta siltä osin kuin se koskee neuvostossa kokoontuneiden jäsenvaltioiden hallitusten edustajien päätöstä ja joka tapauksessa hylkäämään kanteen perusteettomana. *Suomi* katsoi, että riidanalaisen neuvoston päätöksen on tullut perustua kaikkia niitä kysymyksiä koskeville oikeudellisille perustoille, joita yhteisön ja Vietnamin väliset WTO:n sopimuskokonaisuudesta johtuvat sitoumukset koskevat. WTO:n sopimuskokonaisuuteen sisältyy määräyksiä, joissa ylitetään EY 133 artiklan 6 kohdan ensimmäisessä alakohdassa tarkoitettulla tavalla yhteisön sisäinen toimivalta. Lisäksi ainakin GATS:iin sisältyviin yhteisön ja Vietnamin sidontalistoihin sisältyy EY 133 artiklan 6 kohdan toisessa alakohdassa mainittuja aloja koskevia sitoumuksia.

Julkisasiamiehen ratkaisuehdotus: *Julkisasiamies Kokott* katsoi 26.3.2009 antamassaan ratkaisuehdotuksessa, että kanne tulisi jättää tutkimatta siltä osin kuin se koskee neuvostossa kokoontuneiden jäsenvaltioiden edustajien tekemää päätöstä. Muilta osin kanne tulisi hylätä perusteettomana. Ratkaisuehdotus oli pääosin Suomen kannan mukainen.

Määräys: *Unionin tuomioistuim* poisti 10.6.2010 antamallaan määräyksellä asian rekisteristä, koska komissio oli peruuttanut kanteen 20.4.2010.

3. Asia C-246/07, komissio vastaan Ruotsi

Kanteen kohde: EY 10 artikla (korvattu SEU 4 artiklan 3 kohdalla) (lojaliteettivelvollisuus) – EY 300 artikla (nyk. SEUT 218 artikla) (sopimuksentekomenettely) – Pysyviä orgaanisia yhdisteitä koskeva Tukholman yleissopimus

Asian käsittely: Komissio katsoi kanteessaan (22.5.2007), että Ruotsi on rikkonut EY 10 artiklaa ja EY 300 artiklan 1 kohtaa esittämällä yksipuolisesti Tukholman yleissopimuksen sihteeristölle niin sanottujen PFOS-yhdisteiden lisäämistä sopimuksen liitteeseen. Komissio katsoi, että Ruotsi rikkoi toimillaan yhteisön kansainvälisen edustuksen yhtenäisyyden, koska Ruotsi toimi asiassa, vaikka se tiesi yhteisön puitteissa aiottavan valmistella toimenpiteitä.

Suomi tuki väliintulokirjelmässään (20.3.2008) sekä asiassa järjestetyssä suullisessa käsittelyssä (29.4.2009) Ruotsia. *Suomi* katsoi, että kansainvälisen sopimuksen neuvottelemista yhteisön puolesta koskevasta EY 300 artiklan 1 kohdasta ei seuraa jäsenvaltiolle velvoitteita, joita Ruotsin voitaisiin edes periaatteessa katsoa rikkoneen. Lisäksi *Suomi* katsoi, että tietyn kysymyksen kuulumisesta yhteisön ja jäsenvaltioiden jaettuun toimivaltaan ei seuraa, että yhteisö ja jäsenvaltiot voisivat vain yhdessä päättää kyseisen toimivallan käytöstä. *Suomi* katsoi myös, että arvioitaessa jäsenvaltioiden toimintamahdollisuuksia kansainvälisten ympäristösopimusten puitteissa on huomioitava EY 176 artikla (nyk. SEUT 193 artikla), jonka mukaan suojatoimenpiteet, jotka on toteutettu EY 175 artiklan (nyk. SEUT 192 artikla) nojalla, eivät estä jäsenvaltioita pitämästä voimassa tai toteuttamasta tiukempia suojatoimenpiteitä. *Suomi* katsoi lisäksi, että EY 10 artiklasta ei seuraa jaetun toimivallan sopimuksen osapuolena olevalle jäsenvaltiolle velvollisuutta pidäytyä toimivaltansa käytöstä tilanteessa, jossa yhteisö ei ole päättänyt käyttää omaa toimivaltansa ja jossa yhteisestä toimintalinjasta sopiminen yhteisön ja jäsenvaltioiden kesken ei ole osoittautunut mahdolliseksi.

Julkisasiamiehen ratkaisuehdotus: *Julkisasiamies Maduron* 1.10.2009 antama ratkaisuehdotus oli Suomen kannan vastainen.

Tuomio: *Unionin tuomioistuim* katsoi 20.4.2010 antamassaan tuomiossa Suomen kannan vastaisesti, että Ruotsi ei ole noudattanut EY 10 artiklan mukaisia velvoitteitaan, koska se on ehdottanut yksipuolisesti PFOS-yhdisteen lisäämistä Tukholman yleissopimuksen A liitteeseen. Tuomioistuim hylkäsi EY 300 artiklan 1 kohdan rikkomista koskevan kanneperusteen Suomen kannan mukaisesti.

4. Asia C-514/07 P, Ruotsi ja Association de la presse internationale ASBL (API) vastaan komissio

Valituksen kohde: Unionin yleisen tuomioistuimen tuomio – Avoimuusasetus (EY) N:o 1049/2001 – Asiakirjajulkisuus – Tuomioistuinkäsittelyn suoja – Tutkintatoimien tarkoituksen suoja

Asian käsittely: Ruotsi valitti (22.11.2007) unionin yleisen tuomioistuimen antamasta tuomioista asiassa T-36/04, *API*. Yleinen tuomioistuin katsoi tuomiossaan, että komissiolla oli avoimuusasetuksen mukaisen tuomioistuinkäsittelyn suojan nojalla oikeus kieltäytyä luovuttamasta asiakirjoja jotka liittyivät oikeudenkäyntiasioihin, joissa ei ollut vielä järjestetty suullista käsittelyä. Tuomioistuim ei näiden tilanteiden osalta edellyttänyt luovuttamismahdollisuuden asiakirjakohtaista ja konkreettista tutkintaa. Ruotsi katsoi, ettei tämä sovellu yhteen sen velvollisuuden kanssa, että luovuttamiskysymys on tutkittava kulloisenkin asiakirjan sisällön perusteella.

Suomi yhtyi asian suullisessa käsittelyssä (16.6.2009) Ruotsin vaatimuksiin. *Suomi* katsoi, että konkreettinen ja asiakirjakohtainen tutkimisvelvollisuus koskee toimielimen oikeudenkäyntikirjelmää. Vaikka oikeudenkäynnin vaihe tulee luonnollisesti ottaa huomioon yhtenä tekijänä poikkeuksen soveltamista koskevassa arviossa, *Suomi* katsoi yleisen tuomioistuimen tehneen oikeudellisen virheen katsoessaan, että asiakirjakohtaista tutkimisvelvollisuutta ei missään tapauksessa sovelleta ennen istunnon ajankohtaa. Tuomion katsottiin olevan oikeudellisesti virheellinen myös siltä osin kuin yleinen tuomioistuin katsoi, että avoimuusasetuksen 4 artiklan 2 kohdassa tarkoitetun ylivoimaisen yleisen edun tulee periaatteessa olla erillinen niistä periaatteista, jotka ovat kyseisen asetuksen taustalla.

Julkisasiamiehen ratkaisuehdotus: *Julkisasiamies Maduron* 1.10.2009 antama ratkaisuehdotus oli Suomen kannan vastainen.

Tuomio: *Unionin tuomioistuin* hylkäsi 21.9.2010 antamassaan tuomiossa Ruotsin valituksen. Tuomiossa korostettiin tuomiovallan käytön sekä tuomioistuimelle toimitettujen kirjelmien erityisiä ominaisuuksia sekä tarvetta varmistaa menettelyllisen yhdenvertaisuuden ja hyvän lainkäytön periaatteiden noudattaminen. Näihin seikkoihin viitaten tuomioistuin tunnusti yleisen olettamana, jonka mukaan tietojen ilmaiseminen toimielimen tuomioistuinmenettelyssä esittämistä kirjelmistä vahingoittaa tuomioistuinkäsittelyn suojaa niin kauan kuin menettely on vireillä. Kyseisellä yleisellä olettamalla ei kuitenkaan suljeta pois asianomaisen oikeutta osoittaa, että tietty asiakirja, jonka sisältämien tietojen ilmaisemista on pyydetty, ei kuulu olettamana alaan. Tuomioistuin katsoi avoimuusperiaatteen joissain tapauksissa voivan muodostaa ylivoimaisen yleisen edun, mutta totesi, ettei tässä asiassa ollut kyse sellaisesta tilanteesta. Tuomio oli suurelta osin Suomen kannan vastainen.

5. Asia C-28/08 P, komissio vastaan Bavarian Lager Co Ltd. ja Euroopan tietosuojavaltuutettu

Valituksen kohde: Unionin yleisen tuomioistuimen tuomio – Avoimuusasetus (EY) N:o 1049/2001 – Yksityisyyden suojaa koskeva poikkeus – Henkilötietoasetus (EY) N:o 45/2001

Asian käsittely: Komissio pyysi valituksellaan (24.1.2008) unionin tuomioistuinta kumoamaan unionin yleisen tuomioistuimen asiassa T-194/04, *Bavarian Lager*, antaman tuomion. Tuomiolla kumottiin komission päätös, jolla komissio kieltäytyi antamasta tutustuttavaksi kantajan pyytämään kokouspöytäkirjaan viiden kokousosallistujan nimen osalta. Komissio katsoi, että tuomiossa on tulkittu väärin avoimuusasetuksen mukaista yksityiselämän ja yksilön koskemattomuuden suojaa koskevaa poikkeusta. Komission mukaan poikkeusta sovellettaessa tulisi soveltaa myös henkilötietoasetuksen säännöksiä.

Suomi katsoi *Bavarian Lageria* tukevassa väliintulokirjelmässään (26.8.2008) ja asian suullisessa käsittelyssä (16.6.2009), että komission valitus tulisi hylätä. *Suomi* katsoi, että yksityiselämän ja yksilön koskemattomuuden suojaa koskevaa poikkeusta sovellettaessa on otettava huomioon henkilötietojen suojaa koskevat yhteisön lainsäädännön periaatteet. Tämä ei kuitenkaan merkitse sitä, että henkilötietoja sisältävää asiakirjaa koskevaa asiakirjapyyntöä ratkaistaessa olisi sovellettava henkilötietoasetuksen mukaisia menettelysääntöjä.

Julkisasiamiehen ratkaisuehdotus: *Julkisasiamies Sharpstonin* 15.10.2009 antama ratkaisuehdotus oli lopputulokseltaan Suomen kannan mukainen.

Tuomio: *Unionin tuomioistuin* kumosi 29.6.2010 antamallaan tuomiolla unionin yleisen tuomioistuimen asiassa T-194/04, *Bavarian Lager*, antaman tuomion. Unionin tuomioistuin katsoi, että silloin kun avoimuusasetukseen perustuvalla hakemuksella pyydetään oikeutta tutustua henkilötietoja sisältävään asiakirjaan, henkilötietoasetuksen säännökset tulevat kaikilta osin sovellettavaksi. Komissio on voinut perustellusti hylätä hakemuksen tutustua pöytäkirjaan, koska *Bavarian Lager* ei ole esittänyt mitään nimenomaista ja laillista tarkoitusta eikä minäkäänlaisia vakuuttavia argumentteja osoittaakseen tarpeen saada kokouspöytäkirja käyttöönsä viiden kokousosallistujan nimen osalta. Tuomio oli Suomen kannan vastainen.

6. Yhdistetyt asiat T-128/08 ja T-241/08, CBI ja Abisp vastaan komissio

Kanteen kohde: Valtiontuki – EY 88 artikla (nyk. SEUT 108 artikla) (valtiontukea koskevat menettelyt) – Julkisten sairaaloiden rahoitusjärjestelyt

Asian käsittely: Kantajat vaativat kanteessaan (20.6.2008) unionin yleistä tuomioistuinta kumoamaan komission päätöksen, jolla komissio hylkäsi kantajien tekemät kantelut valtiontuista. Komissio kieltäytyi päätöksellään aloittamasta EY 88 artiklan 2 kohdan mukaista muodollista tutkintamenettelyä Belgian valtion tietyille julkisille sairaaloille myöntämien tukien osalta.

Suomi pyysi 10.9.2008 päivätyllä hakemuksellaan saada tukea väliintulijana komissiota.

Määräys: *Unionin yleinen tuomioistuin* ratkaisi asian 5.5.2010 antamallaan määräyksellä ja katsoi, että asiassa ei ole tarvetta antaa tuomiota eikä päättää väliintulohakemusten hyväksymisestä. Perusteluna määräykselle oli, että komissio teki asiassa 28.10.2009 uuden päätöksen, jolloin kanteen kohteena ollut aiempi päätös menetti merkityksensä.

7. Asia C-211/08, komissio vastaan Espanja

Kanteen kohde: EY 49 artikla (nyk. SEUT 56 artikla) (palvelujen vapaa liikkuvuus) – Sosiaaliturvajärjestelmien yhteensovittamista koskeva asetus (EY) N:o 1408/71 – Toisessa jäsenvaltiossa saadusta välttämättömästä hoidosta syntyneiden kulujen korvaaminen

Asian käsittely: Komissio vaati kanteessaan (20.5.2008) unionin tuomioistuinta toteamaan, että Espanja ei ole noudattanut EY 49 artiklan mukaisia velvoitteitaan, koska se on evännyt täydentävän korvauksen sellaisista lääketieteellisistä kuluista, jotka ovat syntyneet toisessa jäsenvaltiossa tapahtuvan tilapäisen oleskelun aikana saadusta välttämättömästä sairaanhoidosta. Komissio katsoo, että Espanjan järjestelmä voi rajoittaa sekä sairaanhoitopalveluiden tarjoamista että sellaisten muiden kuin sairaanhoitopalveluiden tarjoamista, jotka ovat syynä Espanjassa asuvan henkilön siirtymiseen toiseen jäsenvaltioon.

Suomi katsoi Espanjaa tukevassa väliintulokirjelmässään (17.2.2009), että Espanja on toiminut asetuksen 1408/71 mukaisesti. Siltä osin kuin komissio katsoo Espanjan lainsäädännön rajoittavan palveluiden tarjoamisen vapautta sairaanhoitopalveluiden osalta, EY 49 artikla ei ole lainkaan sovellettavissa asiaan. Henkilön liikkumisella toiseen jäsenvaltioon ja siellä vastaanotetuilla sairaanhoitopalveluilla ei ole EY 49 artiklan soveltamisen kannalta riittävää yhteyttä tilanteessa, jossa henkilö oleskelee muusta kuin lääketieteellisestä syystä toisessa jäsenvaltiossa ja oleskelun aikana ilmenee, että hänen tilansa edellyttää lääketieteellisistä syistä välttämättömiksi tulevia sairaanhoitopalveluita. Muiden kuin sairaanhoitopalveluiden osalta rajoitus vaikuttaa täysin hypoteettiselta, eikä Espanjan lainsäädäntöä voida tältä osin pitää EY 49 artiklan vastaisena.

Julkisasiamiehen ratkaisuehdotus: *Julkisasiamies Mengozzin* 25.2.2010 antama ratkaisuehdotus oli Suomen kannan vastainen.

Tuomio: *Unionin tuomioistuin* hylkäsi komission kanteen 15.6.2010 antamallaan tuomiolla. Tuomioistuin katsoi, että täydentävän korvauksen puuttuminen toisessa jäsenvaltiossa saatavan välttämättömän ja kiireellisen hoidon tapauksissa ei rajoita sairaanhoitopalveluiden tai muiden palveluiden vapaata liikkuvuutta. Tuomio oli Suomen kannan mukainen.

8. Asia C-423/08, komissio vastaan Italia

Kanteen kohde: Omien varojen asetus (ETY, Euratom) N:o 1552/89 – Omien varojen asetus (ETY, Euratom) N:o 1150/2000 – Tullikoodeksi (ETY) N:o 2913/92 – Tileihin kirjaaminen tullien jälkikannossa – Tullien jälkikannossa noudatettavat määräajat

Asian käsittely: Komissio katsoi kanteessaan (24.9.2008), että Italia ei ole noudattanut omien varojen asetuksen ja tullikoodeksin mukaisia velvoitteitaan, koska se on jättänyt noudattamatta määräaikoja, jotka koskevat jälkikäteisen perittyjen yhteisön omien varojen kirjaamista tileihin, ja näin ollen maksanut ne yhteisölle myöhässä.

Suomi katsoi Italiaa tukeneessa väliintulokirjelmässään (5.6.2009) sekä asian suullisessa käsittelyssä (11.3.2010), että jälkikäteisen määrättävät tullit voidaan kirjata tullikoodeksin mukaan yhteisön omien varojen tilille sekä osoittaa maksuvelvollinen vasta sen jälkeen, kun tullivelallisuudelle on annettu tilaisuus tulla kuulluksi.

Tuomio: *Unionin tuomioistuin* katsoi 17.6.2010 antamassaan tuomiossa, että Italia ei ole noudattanut omien varojen asetuksen ja tullikoodeksin mukaisia velvoitteitaan, koska se ei ole noudattanut määräaikoja, jotka kos-

kevat yhteisöjen omien varojen tulouttamista jälkitullaustilanteessa, ja koska se on maksanut mainitut varat myöhässä. Tuomio oli Suomen kannan vastainen.

9. Asia C-512/08, komissio vastaan Ranska

Kanteen kohde: EY 49 artikla (nyk. SEUT 56 artikla) (palvelujen vapaa liikkuvuus) – Ennakkoluvan edellyttäminen korvauksen myöntämiselle toisessa jäsenvaltiossa saaduista tietyistä muista kuin sairaalahoidoista – Täydentävän korvauksen myöntäminen

Asian käsittely: Komissio katsoi kanteessaan (25.11.2008), että Ranska ei ole noudattanut EY 49 artiklan mukaisia velvoitteitaan, koska se on säätänyt ennakkoluvan korvauksen saamisen edellytykseksi sellaisten yksityisvastaanotolla saatavilla olevien lääkäripalveluiden osalta, jotka edellyttävät kansallisissa laissa määriteltyjen erityislaitteiden käyttämistä.

Suomi tuki väliintulokirjelmässään (10.7.2009) Ranskaa ja vaati kanteen hylkäämistä. *Suomi* katsoi, että unionin tuomioistuimen oikeuskäytäntö, jossa ennakkolupavaatimus on katsottu perustelluksi sairaalassa suoritettavien hoitopalvelujen osalta, on sovellettavissa myös erityislaitteiden käyttöä edellyttävien yksityisvastaanotolla saatavien lääkäripalvelujen osalta. Sairaalahoidon osalta vahvistetun suunnittelutarpeen katsottiin koskevan myös tällaista hoitoa. Tämän vuoksi ennakkolupavaatimus katsottiin perustelluksi.

Julkisasiamiehen ratkaisuehdotus: *Julkisasiamies Sharpstonin* 15.7.2010 antama ratkaisuehdotus oli Suomen kannan mukainen.

Tuomio: Unionin tuomioistuin hylkäsi komission kanteen 5.10.2010 antamallaan tuomiolla. Tuomioistuin katsoi, että ennakkolupavaatimus on perusteltu. Jos Ranskan sosiaaliturvajärjestelmässä vakuutetut voisivat vapaasti ja kaikissa olosuhteissa saada toimivaltaisen laitoksen kustannuksella muihin jäsenvaltioiden sijoittautuneilta palveluntarjoajilta hoitoa, joka edellyttää kansanterveyslaissa tyhjentävästi lueteltujen suurten lääketieteellisten laitteiden käyttöä, kansallisten viranomaisen suunnittelupyrkimykset ja samalla huipputason hoitojen tarjonnan taloudellinen tasapaino vaarantuisivat. Tuomio oli Suomen kannan mukainen.

10. Asia C-526/08, komissio vastaan Luxemburg

Kanteen kohde: Unionin tuomioistuimen perussäännön 24 artikla – *Ne bis in idem* -periaate – Oikeusvoiman periaate – Jäsenyysvelvoitteiden rikkomista koskeva menettely

Asian käsittely: Unionin tuomioistuin pyysi perussääntönsä 24 artiklan nojalla kaikkia jäsenvaltioita osallistumaan 2.12.2009 järjestettyyn suulliseen käsittelyyn komission Luxemburgia vastaan nostamassa rikkomusasiassa. Tuomioistuin pyysi jäsenvaltioita ottamaan kantaa Luxemburgin asiassa esiin nostamiin seikkoihin, jotka liittyivät *ne bis in idem* -periaatteen ja oikeusvoiman periaatteen tulkintaan. Luxemburg vaati kanteen hylkäämistä tai tutkimatta jättämistä katsoen, että osa komission vaatimuksista olisi tullut esittää EY 228 artiklan (nyk. SEUT 260 artiklan) mukaisessa tuomion täytäntöönpanoa koskevassa rikkomusmenettelyssä eikä EY 226 artiklan (nyk. SEUT 258 artiklan) mukaisessa rikkomusmenettelyssä. Luxemburg on perustellut vaatimustaan muun muassa sillä, että se on jo aiemmin tuomittu EY 226 artiklan mukaisessa asiassa C-266/01, *Euroopan komissio v. Luxemburg*, osin vastaavasta rikkomuksesta kuin mistä nyt esillä olevassa asiassa on kyse. Komissio kiisti Luxemburgin väitteet.

Suomi katsoi suullisissa huomautuksissaan (2.12.2009), että *ne bis in idem* -periaatteen soveltuminen jäsenyysvelvoitteiden rikkomismenettelyihin ei ole poissuljettua. Oikeusvoiman periaate sen sijaan soveltuu jäsenyysvelvoitteiden rikkomismenettelyihin. Koska perussopimuksen sanamuodon mukaisella tulkinnalla ei ole mahdollista selvittää, soveltuvatko kyseiset periaatteet jäsenyysvelvoitteiden rikkomusta koskeviin kanteisiin, soveltumista on arvioitava suhteessa kyseisten menettelyiden luonteeseen ja niiden asiayhteyteen.

Julkisasiamiehen ratkaisuehdotus: *Julkisasiamies Kokottin* 28.1.2010 antama ratkaisuehdotus oli pääosin Suomen kannan mukainen.

Tuomio: *Unionin tuomioistuim* katsoi 29.6.2010 antamassaan tuomiossa, että asian C-266/01, *Euroopan komissio v. Luxemburg*, ja nyt esillä olevan asian tosiseikat ja oikeudelliset seikat eivät ole olennaisilta osin samat. Näin ollen komissio ei ole loukannut oikeusvoiman periaatetta nostaessaan käsiteltävänä olevan kanteen. *Ne bis in idem* -periaatteen osalta tuomioistuin totesi, että siinäkin tapauksessa, että tähän periaatteeseen voitaisiin vedota esillä olevassa asiassa, sen soveltaminen on joka tapauksessa suljettu pois, koska sen ja edellä mainitun asian komissio vastaan Luxemburg tosiseikat ja oikeudelliset seikat eivät ole samat. Samasta syystä tuomioistuin katsoi, ettei ole tarpeen pohtia EY 228 artiklan sovellettavuutta. Komission kanne voitiin siten ottaa tutkittavaksi.

2.4.2 Kirjallisessa tai suullisessa vaiheessa olevat asiat

1. Asia T-29/08, *Liga para a Protecção da Natureza vastaan komissio*

Kanteen kohde: Avoimuusasetus (EY) N:o 1049/2001 – Arhus-asetus (EY) N:o 1367/2006 – Ympäristötieto – Komission kielteinen päätös

Asian käsittely: Kantaja vaatii kanteessaan (18.1.2008), että unionin yleinen tuomioistuin kumoaa komission päätöksen, jolla komissio kieltäytyi luovuttamasta kantajan pyytämiä asiakirjoja vedoten avoimuusasetuksen mukaiseen tutkintatoimien suojaa koskevaan poikkeukseen asiakirjajulkisuudesta. Kantajan pyytämät asiakirjat liittyivät komission Portugalia vastaan käynnistämään, ns. luontodirektiivin 92/43/EY rikkomista koskeneeseen valvontamenettelyyn. Komissio katsoi, että asiakirjojen luovuttaminen vaarantaisi komission ja jäsenvaltion välisen luottamuksen valvontamenettelyn puitteissa ja siten näiden tutkintatoimien tarkoituksen.

Suomi tuki väliintulokirjelmässään (26.8.2008) ja asiassa 5.10.2010 järjestetyssä suullisessa käsittelyssä kantajaa. *Suomi* katsoi, että ympäristötietoa koskevien asiakirjapyyntöjen käsittelyssä tulee huomioida muun muassa ympäristötiedon saatavuutta koskevien Århusin yleissopimuksen ja Arhus-asetuksen tavoitteet. Näillä tavoitteilla on merkitystä tulkittaessa avoimuusasetuksen mukaisia poikkeuksia asiakirjajulkisuudesta sekä erityisesti arvioitaessa sitä, edellyttääkö avoimuusasetuksessa tarkoitettu ylivoimainen yleinen etu asiakirjojen luovuttamista. *Suomi* katsoi, että komissio oli laiminlyönyt velvollisuutensa arvioida konkreettisesti ja asiakirjakohtaisesti, kuuluivatko pyydetyt asiakirjat poikkeusperusteen piiriin. Komissio oli lisäksi laiminlyönyt velvollisuutensa soveltaa avoimuusasetuksen poikkeusperusteita suppeasti. Komissio ei myöskään ollut täyttänyt velvollisuuttaan tutkia, edellyttääkö ylivoimainen yleinen etu asiakirjojen luovuttamista ja voidaanko asiakirjat luovuttaa osittain.

2. Asia T-471/08, *Toland vastaan Euroopan parlamentti*

Kanteen kohde: Avoimuusasetus (EY) N:o 1049/2001 – Asiakirjajulkisuus – Tutkinta- ja tilintarkastustoimien suoja – Ylivoimainen yleinen etu

Asian käsittely: Irlantilainen Toland on nostanut unionin yleisessä tuomioistuimessa Euroopan parlamenttia vastaan kanteen (23.10.2008), jossa hän vaatii, että Euroopan parlamentin varapuhemiehen tekemä päätös kumotaan siltä osin kuin siinä evätään oikeus tutustua Euroopan parlamentin sisäisen tarkastuksen yksikön kertomukseen, jonka otsikkona on "Tarkastuskertomus Euroopan parlamentin jäsenten avustajakorvauksista".

Suomi tuki väliintulokirjelmässään (2.9.2009) sekä asiassa 7.12.2010 järjestetyssä suullisessa käsittelyssä kantajaa. *Suomi* katsoi, että parlamentti ei ollut päätöksessään selvittänyt, millä tavoin asiakirjan luovuttaminen vaarantaisi tilintarkastustoimien tai päätöksenteon suojaa parlamentin väittämällä tavalla. Lisäksi *Suomi* katsoi, että parlamentti ei ollut arvioinut sitä, edellyttikö ylivoimainen yleinen etu joka tapauksessa asiakirjan luovuttamista.

3. Asia C-506/08 P, *Ruotsi vastaan komissio (MyTravel Group)*

Valituksen kohde: Unionin yleisen tuomioistuimen tuomio – Avoimuusasetus (EY) N:o 1049/2001 – Asiakirjajulkisuus – Päätöksentekomenettelyn suoja – Oikeudellisen neuvonannon suoja – Ylivoimainen yleinen etu

Asian käsittely: Ruotsi on tehnyt valituksen (14.11.2008) unionin yleisen tuomioistuimen asiassa T-403/05, *MyTravel Group plc*, antamasta tuomiosta. Ruotsi vaatii unionin tuomioistuinta kumoamaan ensimmäisen tuomiolauselman 2 kohdan. Lisäksi Ruotsi vaatii kumoamaan komission päätökset kieltäytyä antamasta *MyTravel Group plc*:lle oikeutta tutustua yhtäältä komission ns. Airtours-tuomion johdosta perustaman työryhmän raporttiin ja sen valmistelumateriaaliin ja toisaalta muihin Airtours/First Choice -asian asiakirja-aineiston asiakirjoihin.

Suomi tuki väliintulokirjelmässään (2.9.2009) ja asiassa 7.10.2010 järjestetyssä suullisessa käsittelyssä Ruotsia. *Suomi* katsoi, että väitetty päätöksentekomenettelyn vaarantuminen on osoitettava konkreettisesti ja yksityiskohtaisesti. Yleisen tuomioistuimen toimielimen perusteluvollisuudelle asettama standardi oli liian matala. Oikeudellisen neuvonannon suojaan liittyvää poikkeusperustetta oli samaten sovellettu liian kategorisesti ja hypoteettisesti. Yleisen tuomioistuimen tuomiossa ei lisäksi arvioitu kysymystä siitä, oliko riidanalaisessa päätöksessä varmistuttu siitä, että oliko asiakirjojen luovuttaminen yleisen ylivoimaisen edun vuoksi perusteltua.

4. Asia T-347/09, *Saksa vastaan komissio*

Kanteen kohde: Valtiontuki – Yleistä taloudellista etua koskevat palvelut (SGEI) – Altmark-kriteerit – Luonnon-suojelujärjestöjen tukeminen

Asian käsittely: Saksa on nostanut 31.8.2009 unionin yleisessä tuomioistuimessa kanteen, jossa se vaatii tuomioistuinta kumoamaan komission päätöksen siltä osin kuin siinä luokitellaan osa luonnonsuojeluohjelmaan sisältyvistä toimenpiteistä valtiontueksi. Saksa katsoo muun muassa, että tukiohjelman kohteena olevia luonnonsuojelujärjestöjä ei voida pitää valtiontukia koskevissa säännöissä tarkoitettuina ”yrityksinä”. Komission päätös on Saksan mukaan virheellinen myös siltä osin kuin siinä katsotaan, että ilmoitetut toimenpiteet tuottavat taloudellista etua järjestöille ja että kaikki unionin tuomioistuimen asiassa C-280/00, *Altmark Trans*, asettamat kriteerit eivät täyty. Lisäksi Saksa katsoo komission laiminlyöneen perusteluvollisuutensa.

Suomi katsoi Saksaa tukevassa väliintulokirjelmässään (13.4.2010), että kanne tulee ottaa tutkittavaksi. Päätöksen kohteena olevia organisaatioita ei tule luokitella yrityksiksi erityisesti, koska ne eivät tavoittele voittoa ja koska luonnonsuojelu ei yleiseltä luonteeltaan ole taloudellista. Altmark-kriteerejä tulee tulkita kunkin tapauksen erityispiirteiden valossa. Riidanalaisen päätöksen perustelut ovat epä johdonmukaiset, koska komission olisi tuen hyväksyttävyyden tueksi esittämillään perusteilla pitänyt tulla siihen johtopäätökseen, että kyse ei ole lainkaan valtiontuesta.

5. Asia T-436/09, *Dufour vastaan Euroopan keskuspankki*

Kanteen kohde: Asiakirjajulkisuus – EKP:n päätös EKP/2004/3 asiakirjojen saamisesta yleisön tutustuttavaksi – Avoimuusasetus (EY) N:o 1049/2001 – Asiakirjan määritelmä – Sähköiset tietokannat

Asian käsittely: Julien Dufour on nostanut unionin yleisessä tuomioistuimessa Euroopan keskuspankkia vastaan kanteen, jossa hän vaatii, että tuomioistuin kumoaa EKP:n tekemän päätöksen siltä osin kun siinä evätään kantajalta oikeus tutustua EKP:n sähköisiin tietokantoihin. EKP on perustellut kielteistä päätöstään sillä, etteivät hakijan pyytämät tietokannassa olevat tiedot muodosta asiakirjaa EKP:n asiakirjojen saamisesta yleisön tutustuttavaksi tekemän päätöksen EKP/2004/3 3 a artiklassa tarkoitetulla tavalla.

Suomi tuki väliintulokirjelmässään (3.6.2010) kantajaa. Suomi katsoi ensinnä, että EKP oli tulkinut asiakirjan käsitettä liian suppeasti. EKP:n päätöksen asiakirjan määritelmä vastaa täysin avoimuusasetuksen 1049/2001 vastaavaa määritelmää ja näin ollen käsitteitä tulee tulkita yhdenmukaisesti. Suomi katsoi, ettei asiakirjan käsite edellytä asiakirjan olemassaoloa itsenäisenä tiedostona tietokannassa. Tiedonsaantioikeus ulottuu mihin tahansa hakuavaimen perusteella ilman uusia ohjelmointitoimia muodostettavissa olevaan tallenteeseen riippumatta siitä, käyttäkö viranomainen samanlaista hakua toiminnassaan. Suomi katsoi toiseksi, että EKP:n olisi tullut yksilöidä pyydettyt asiakirjat siltä osin kuin ne täyttivät asiakirjan määritelmän ja soveltaa niihin em. päätöksen säännöksiä soveltuvien osien. Kolmanneksi Suomi totesi, että vastaaja on riidanalaisessa päätöksessään rikkonut EY 253 (nykyisin SEUT 296) artiklassa tarkoitettua perusteluvelvollisuutta.

6. Asia C-458/09 P, Italia vastaan komissio

Valituksen kohde: Unionin yleisen tuomioistuimen tuomio – Valtiontuki – Tuen käsite – Verojärjestelmän valikoivuus – Verokannustin – Jäsenvaltioiden veroautonomia

Asian käsittely: Italian tekemä valitus (20.11.2009) koskee unionin yleisen tuomioistuimen asiassa T-211/05 antamaa tuomiota, jolla se hylkäsi Italian nostaman kanteen komission tekemän valtiontukipäätöksen kumoamiseksi. Komissio katsoi riidanalaisessa päätöksessään, että Italiassa käytössä ollut väliaikainen verokannustinjärjestelmä, jota sovellettiin yhtiöihin, jotka listautuvat säännellyille eurooppalaisille markkinoille tietyinä ajanjaksona, oli sääntöjenvastaista ja yhteismarkkinoille soveltumatonta valtiontukea. Italia vetosi kanteensa tueksi useisiin virheisiin menettelyssä ja valtiontuen käsitteen tulkinnassa.

Suomi tuki väliintulokirjelmässään (1.10.2010) Italiaa. Kirjelmässä rajoituttiin tarkastelemaan kysymystä, voidaanko kyseistä verojärjestelmää pitää valtiontukisäännöissä tarkoitettulla tavalla valikoivana toimenpiteenä. Suomi katsoi, että komissio oli virheellisesti määritellyt toimenpiteen valikoivaksi eduksi, koska veroetu oli lähtökohtaisesti kaikkien niiden yritysten käytettävissä, jotka vielä olleet listautuneet pörssiin. Toiseksi se, että verotuksessa sai vähentää määrän, joka ylitti todelliset kustannukset, ei yksistään tee tuesta valikoivaa. Kolmanneksi, veroedun säätäminen määräaikaiseksi oli välttämätöntä kannustinvaikutuksen aikaansaamiseksi. Neljänneksi Suomi katsoi, että yleinen tuomioistuin ja komissio olivat virheellisesti todenneet, että veronalennus suosii Italiassa toimivia yrityksiä verrattuna niihin yrityksiin, joita ei veroteta Italiassa. Tältä osin Suomi viittasi verotuksen alueperiaatteeseen ja siihen, että jäsenvaltioilla on oikeus määritellä verojärjestelmänsä sisältö, kunhan se kohtelee kaikkia kyseisen jäsenvaltion alueelle sijoittautuneita yrityksiä syrjimättömästi. Jäsenvaltiolla on oikeus myöntää sellaisia veroetuja, jotka eivät ole käytössä muissa jäsenvaltioissa.

7. Asia C-38/10, komissio vastaan Portugali

Kanteen kohde: SEUT 49 artikla (sijoittautumisvapaus) – Välitön verotus – Toteutumattomat arvonlisät – Yrityksen kotipaikan siirtäminen

Asian käsittely: Komissio katsoo kanteessaan (22.1.2010), että Portugali rikkoo SEUT 49 artiklassa määriteltyä sijoittautumisoikeutta lainsäädännöllään, jonka mukaan yhtiön toteutumattomat arvonlisät tulevat verotettavaksi, jos se siirtää kotipaikkansa ja tosiasiallisen hallintonsa toiseen jäsenvaltioon, kun taas vastaavat liiketoimet Portugalin alueella eivät aiheuta veroseuraamuksia. Kanteessa on olennaisesti kysymys samanlaisesta tilanteesta kuin ennakkoratkaisusiassa C-371/10, *National Grid Indus* (edellä 2.1.3 jakso).

Suomi tuki väliintulokirjelmässään (25.11.2010) Portugalia. *Suomi* katsoi ensisijaisesti, että SEUT 49 artiklaa ei sovelleta tilanteessa, jossa yhtiö siirtää kotipaikkansa toiseen jäsenvaltioon. Suomi vetosi kirjelmässään aiemman oikeuskäytäntöön (asiat 81/87, *Daily Mail*, ja C-210/06, *Cartesio*), jonka mukaisesti jäsenvaltio voi säätää, että yritys, joka siirtää kotipaikkansa toiseen jäsenvaltioon, menettää asemansa lähtövaltion lainsäädännön mukaan perustettuna yhtiönä. Suomi katsoi, että pelkän verotuksen toimittaminen on lievempi seuraus maastapoistumisesta kuin yhtiön purkautuminen. Toissijaisesti Suomi katsoi, että verotuksen toimittaminen välittömästi maastapoistumisen yhteydessä on joka tapauksessa perusteltua jäsenvaltioiden välisen verotusvallan jaon

turvaamiseksi. Toiseen valtioon siirrettyjen omaisuuslajien seuranta aiheuttaisi kohtuuttoman hallinnollisen taakan sekä viranomaisille että yrityksille ja lisäisi yritysten mahdollisuuksia veronkiertoon.

8. Asia C-90/10, *komissio vastaan Espanja*

Kanteen kohde: Luontodirektiivi 92/43/ETY – Natura 2000 -verkosto – SAC-alueiden muodostaminen – Suojelun painopisteiden määrittely

Asian käsittely: Komissio katsoo kanteessaan (16.2.2010), että Espanja ei ole vahvistanut suojelun painopisteitä erityisten suojelutoimien alueilla (SAC-alueet) direktiivin 4 artiklan 4 kohdan mukaisesti. Komissio esittää myös muita väitteitä.

Suomi tuki väliintulokirjelmässään (11.10.2010) Espanjaa. Suomi rajasi väliintulonsa koskemaan direktiivin 4 artiklan 4 kohtaa koskevaa väitettä ja vaati kanteen hylkäämistä tältä osin. Suomi katsoi, että kyseinen säännös ei sisällä komission tarkoittamaa velvoitetta ”vahvistaa SAC-alueita koskevat suojelun painopisteet”. Koska Espanja on osoittanut SAC-alueet, kyseisestä säännöksestä ei aiheudu muita velvoitteita Espanjalle. Direktiivin kieliversioissa on tältä osin eroja. Suomen tulkinta on suomenkielisen kieliversion mukainen ja myös muut kieliversiot mahdollistavat tämän tulkinnan. Lisäksi direktiivin tavoite ja systematiikka tukevat Suomen tulkintaa.

9. Asia T-180/10, *Nickel Institute vastaan komissio*

Kanteen kohde: Avoimuusasetus (EY) N:o 1049/2001 – Asiakirjajulkisuus – Oikeudellisen neuvonannon suoja – Komission oikeudellisen yksikön lausunto – Ainedirektiivi 67/548/ETY

Asian käsittely: Kantaja vaatii (16.4.2010) unionin yleistä tuomioistuinta kumoamaan komission päätöksen, jolla evättiin kantajan avoimuusasetuksen nojalla tekemä pyyntö tutustua tiettyihin asiakirjoihin, jotka koskivat ainedirektiivin muuttamista. Komissio vetosi päätöksessään avoimuusasetuksen 4 artiklan 2 kohdan toisen luetelmakohdan mukaiseen tuomioistuinkäsittelyyn ja oikeudellisen neuvonannon suojaan. Komissio on vastineissaan katsonut, että komission antamia säädöksiä koskevia komission oikeudellista neuvonantoa sisältävien asiakirjojen antamista yleisön tutustuttavaksi olisi arvioitava eri tavalla kuin neuvoston oikeudellisen yksikön lainsäädäntömenettelyä koskevien lausuntojen luovuttamista. Komission mukaan sen oikeudellisen yksikön komission säädösten antamista koskevat lausunnot eivät kuulu unionin tuomioistuimen yhdistetyissä asioissa C-39/05 P ja C-52/05 P, *Turco*, antamasta tuomiosta ilmenevän oletettaman piiriin. Kyseisen oletettaman mukaan avoimuusasetuksessa asetetaan lähtökohtaisesti velvollisuus ilmaista toimielimen oikeudellisen yksikön lainsäädäntömenettelyä koskevien lausuntojen sisältämät tiedot.

Suomi tuki väliintulokirjelmässään (24.11.2010) kantajaa. Suomi katsoi, että *Turco*-ratkaisussa hyväksytty oletama toimielimen oikeudellisen yksikön antamien lainsäädäntömenettelyä koskevien lausuntojen julkisuudesta pätee myös silloin, kun on kyse komission antamista oikeudellisesti velvoittavista säädöksistä. *Turco*-ratkaisussa hyväksytyn oletettaman alaan kuuluvat myös sellaiset asiassa esillä olevan kaltaiset menettelyt, joissa annetaan jäsenvaltioita sitovia ja yleisesti sovellettavia säädöksiä. Merkitystä ei tulisi antaa sille, missä muodollisessa menettelyssä säädös valmistellaan.

2.5 LAUSUNTOPYYNNÖT

Tässä jaksossa esitellään SEUT 218 artiklan 11 kohtaan perustuvat unionin tuomioistuimelle esitetyt suunnitellun kansainvälisen sopimuksen unionin oikeuden mukaisuutta koskevat lausuntopyynnöt. Kertomuskaudella Suomi on osallistunut yhden lausuntopyynnön käsittelyn suulliseen vaiheeseen. Lausuntopyynnöt ovat melko harvinaisia.

SEUT 218 artiklan 11 kohdan mukaan Euroopan parlamentti, neuvosto, komissio tai jäsenvaltio voi pyytää unionin tuomioistuimen **lausunnon** siitä, onko suunniteltu kansainvälinen sopimus sopusoinnussa unionin oikeuden kanssa. Jos lausunto on kielteinen, suunniteltu sopimus ei voi tulla voimaan, ellei sitä ole muutettu tai perussopimuksia tarkistettu.

1. Lausuntopyyntö 1/09, *sopimus Eurooppapatentti- ja yhteisöpatenttituomioistuimesta*

Lausuntopyynnön kohde: Sopimus Eurooppapatentti- ja yhteisöpatenttituomioistuimesta – Yhdenmukaisuus perustamissopimuksen kanssa – Yhteisön toimivalta – Asianmukainen oikeusperusta

Asian käsittely: Neuvosto pyrkii lausuntopyynnöllään selvittämään, onko suunniteltu sopimus yhdistetyn patenttioikeudenkäyntijärjestelmän perustamisesta (tällä hetkellä nimetty Eurooppapatentti- ja yhteisöpatenttituomioistuimeksi) sopusoinnussa Euroopan yhteisön perustamissopimuksen määräysten kanssa.

Suomi katsoi kirjallisissa huomautuksissaan (24.9.2009) ja suullisessa käsittelyssä (18.5.2010), että suunnitellulla sopimuksella ei vääristetä unionin tuomioistuimen toimivaltuuksia sellaisena kuin ne on määritelty EY 220 artiklassa (korvattu SEU 19 artiklalla) ja sitä seuraavissa artikloissa. Sopimus ei siten ole tältä osin ristiriidassa perustamissopimuksen kanssa. Sopimukseen sisältyvät sopimuksen ja yhteisön oikeuden sääntöjen yhdenmukaista tulkintaa koskevat menettelyt eivät myöskään johda siihen, että yhteisö ja sen toimielimet olisivat sidottuja yhteisön oikeuden tiettyyn tulkintaan käyttäessään sisäisiä toimivaltuuksiaan, eikä sopimus tässä suhteessa ole ristiriidassa yhteisön perustamissopimuksen kanssa.

Suomi katsoi edelleen, että siltä osin kuin suunnitellun sopimuksen tarkoituksena ja sisältönä on eurooppapatenttia koskevan kansainvälisen lainkäyttö- tai tuomioistuinjärjestelmän perustaminen, yhteisön perustamissopimus ei perusta yhteisölle toimivaltaa kyseisin sopimuksen tekemiseen, vaan kyseisen sopimuksen tekeminen kuuluu jäsenvaltioiden toimivaltaan. Siltä osin kuin suunnitellun sopimuksen tarkoituksena ja sisältönä on yhteisöpatenttia koskevan kansainvälisen lainkäyttö- tai tuomioistuinjärjestelmän perustaminen, sopimuksen tekeminen yhteisön puolesta tulee Suomen näkemyksen mukaan perustaa EY 229 a (nyk. SEUT 262) ja 308 artiklaan (nyk. SEUT 352 artikla).

Päätelmänään Suomi katsoi, että suunniteltu sopimus yhdistetyn patenttioikeudenkäyntijärjestelmän perustamisesta on sopusoinnussa perustamissopimuksen määräysten kanssa.

Suullisessa käsittelyssä (18.5.2010) Suomi katsoi, että lausuntopyyntö voidaan ottaa tutkittavaksi. Suomi katsoi, että SEUT 118 artiklan voimaantulo poistaa tarpeen nojautua päätöksen oikeudellisena perustana SEUT 352 artiklaan (ent. EY 308 artiklaan).

3 RIKKOMUSMENETTELYT

Seuraavassa esitellään ne SEUT 258 artiklaan perustuvat Euroopan komission Suomea vastaan käynnistämät rikkomusmenettelyt, joissa kertomuskauden aikana on vastattu komission antamaan viralliseen huomautukseen (3.1 jakso) tai perusteltuun lausuntoon (3.2 jakso). Kertomuskaudella on ollut vireillä myös yksi komission SEUT 260 artiklan (aik. EY 228 artikla) 2 kohdan perusteella käynnistämä tuomion täytäntöönpanoa koskeva rikkomusmenettely, jota tarkastellaan jaksossa 3.3.

SEUT 258 artiklan mukainen virallinen huomautus on komission jäsenvaltiota vastaan käynnistämisen rikkomusmenettelyn ensimmäinen vaihe, jossa komissio yksilöi oikeusriidan kohteen. Jäsenvaltiolla on yleensä kaksi kuukautta aikaa vastata viralliseen huomautukseen. Komissio voi antaa myös täydentävän virallisen huomautuksen.

SEUT 258 artiklan mukainen perusteltu lausunto on SEUT 258 artiklan mukaisen rikkomusmenettelyn toinen vaihe. Myös perusteltuun lausuntoon vastaamisen määräaika on kaksi kuukautta. Vastaamalla perusteltuun lausuntoon komissiota tyydyttävällä tavalla jäsenvaltio voi välttää kanteen unionin tuomioistuimessa. Komissio voi antaa myös täydentävän perustellun lausunnon.

Komissio voi käynnistää **SEUT 260 artiklan 2 kohdan mukaisen rikkomusmenettelyn**, jos se katsoo, että jäsenvaltio ei ole toteuttanut unionin tuomioistuimen rikkomusasiassa antaman tuomion täytäntöön panemiseksi tarvittavia toimenpiteitä. Ennen Lissabonin sopimuksen voimaantuloa EY 228 mukainen menettely jakautui virallisen huomautuksen ja perustellun lausunnon vaiheeseen. Uuden SEUT 260 artiklan mukaisessa menettelyssä komission ei tarvitse enää antaa perusteltua lausuntoa, vaan se voi viedä asian unionin tuomioistuimen käsiteltäväksi suoraan virallisen huomautuksen vaiheen jälkeen.

Jos SEUT 260 artiklan mukainen menettely etenee kannevaiheeseen ja unionin tuomioistuin katsoo, ettei aiempaa tuomiota ole pantu asianmukaisesti täytäntöön ajoissa, unionin tuomioistuin voi määrätä jäsenvaltion maksettavaksi **kiinteämääräisen hyvityksen ja/tai uhkasakon**. Jos jäsenvaltio on jättänyt täyttämättä velvollisuutensa ilmoittaa toimenpiteistä, joilla lainsäädäntöjärjestystä noudattaen annettu direktiivi saatetaan osaksi kansallista lainsäädäntöä, komissio voi jo SEUT 258 artiklaan perustuvassa kanteessaan vaatia jäsenvaltion velvoittamista suorittamaan edellä mainittuja taloudellisia seuraamuksia (SEUT 260 artiklan 3 kohta).

3.1 SEUT 258 ARTIKLAN MUKAISET VIRALLISET HUOMAUTUKSET

3.1.1 Unionin oikeuden virheellistä soveltamista koskevat viralliset huomautukset

1. Virallinen huomautus 29.1.2010 (2009/2305); yhdyskuntajätevesien puhdistaminen

Komissio katsoo, että Suomi ei ole täyttänyt yhdyskuntajätevesien käsittelystä annetun direktiivin 91/271/ETY mukaisia velvollisuuksiaan. Komission mukaan direktiivin vaatimukset eivät Suomen vuoden 2005 osalta toimitettujen tietojen perusteella täyttyneet viidentoista 2 000 – 10 000 asukasvastineluvun (avl) taajaman ja yhden toista yli 10 000 avl:n taajaman osalta. Komissio pyytää toimittamaan tiedot yhdyskuntajätevesien käsittelyyn

tämänhetkisestä tilanteesta kyseisissä 26 taajamassa virallisen huomautuksen liitteenä olevalla vakiolomakkeella.

Suomi ilmoitti vastauksessaan (25.3.2010), että viimeisimpien käytettävissä olevien tietojen perusteella kaikkien muiden paitsi Anjalankosken ja Kokkolan taajamien yhdyskuntajätevesien käsittely on täyttänyt direktiivin vaatimukset. Lisäksi Ivalon laitoksessa tarkkailunäytteiden määrä ei ole vastannut direktiivin vaatimuksia. Komissiolle toimitettiin kaikkien 26 taajaman osalta pyydetty tiedot jätevesien käsittelyn tämänhetkisestä tilanteesta.

2. Virallinen huomautus 5.5.2010 (2010/4017); *saimaannorpan suojelu*

Komission mukaan Suomi ei ole toteuttanut riittäviä toimenpiteitä sen varmistamiseksi, että saimaannorppaa ei merkittävässä määrin häiritä ja että sivusaaliskuolemilla ei olisi merkittävää kielteistä vaikutusta lajiin. Lisäksi komissio katsoo, että Suomi ei ole toteuttanut riittäviä toimenpiteitä saimaannorpan lisääntymis- ja levähdyspaikkojen suojelemiseksi. Tällä perusteella komissio katsoo, että Suomi on jättänyt täyttämättä luontodirektiivin 92/43/ETY 6 ja 12 artiklan mukaiset velvollisuutensa.

Suomen vastauksessa (24.6.2010) kiistettiin komission väitteet luontodirektiivin mukaisten velvollisuuksien rikkomisesta. Suomi katsoi, että lakiin ja vapaaehtoiin kalastusrajoitussopimuksiin perustuvat kalastusrajoitukset takaavat sen, että saimaannorppaa ei merkittävässä määrin häiritä ja että kalastuksesta johtuvilla sivusaaliskuolemilla ei ole merkittävää kielteistä vaikutusta lajiin. Lisäksi Suomi on ottanut käyttöön saimaannorppaa koskevan tiukan suojelujärjestelmän sekä kieltänyt lajin lisääntymis- tai levähdyspaikkojen heikentämisen.

3. Virallinen huomautus 4.6.2010 (2007/4490, 2007/4506, 2007/4760, 2007/4810); *henkilörekisterit (Satakunnan Markkinapörssi Oy ja Satamedia Oy)*

Komissio katsoo, että henkilötietolain (523/1999) 2 §:n neljännessä momentissa säädetty raja sulkea henkilötietolain soveltamisalan ulkopuolelle henkilörekisterit, jotka sisältävät vain tiedotusvälineissä julkaistua aineistoa sellaisenaan, on ns. henkilötietodirektiivin 95/46/EY 3 artiklan 1 kohdan vastainen. Komission väite perustuu unionin tuomioistuimen 16.12.2008 asiassa C-73/07, *Tietosuojavalvutettu vastaan Satakunnan Markkinapörssi Oy ja Satamedia Oy* antamaan tuomioon.

Suomi totesi vastauksessaan (9.7.2010) ryhtyvänsä valmistelemaan lainsäädäntömuutosta henkilötietolain 2 §:n 4 momentin kumoamiseksi. Asiaa koskeva hallituksen esitys ilmoitettiin annettavan eduskunnalle syysistunto-kauden 2010 alussa. Muutoksen arvioitiin tulevan voimaan vuoden 2010 loppuun mennessä.

4. Virallinen huomautus 28.10.2010 (2010/2097); *Suomen ja Venäjän välinen lentoliikennesopimus*

Komissio katsoo, että Suomen ja Venäjän väliseen kahdenväliseen lentoliikennesopimukseen sisältyvät lentoyhtiöiden nimeämistä, kuljetuspalvelujen hintoja koskevia sopimuksia sekä maksuja Siperian ylilennoista koskevat lausekkeet ovat unionin oikeuden vastaisia. Komission mukaan nimeämislauselkkeet ovat sijoittautumisoikeutta koskevan SEUT 49 artiklan vastaisia ja hintasopimuksia ja Siperian ylilennoista perittäviä maksuja koskevat lausekkeet kilpailuoikeutta koskevan SEUT 101 artiklan vastaisia luettuna yhdessä jäsenvaltioiden ja komission välisen vilpittömän yhteistyön periaatetta koskevan SEU 4 artiklan 3 kohdan kanssa.

Suomen vastauksessa (20.12.2010) katsottiin, että komission väitteet ovat aiheettomia. Vastauksessa kuvattiin niitä toimenpiteitä, joihin Suomi on ryhtynyt Suomen ja Venäjän välisen lentoliikennesopimuksen muuttamiseksi lentoliikenteen ulkosuhdeasetusta noudattaen. Vastauksessa kuvattiin lentoliikenteen ulkosuhdeasetuksen pääsisältöä ja selvitettiin, että Suomi toiminut asetuksen edellyttämällä tavalla koko sen voimassaoloajan. Asetuksen mukaisessa komitologiamenettelyssä on sallittu lentoliikennesopimuksen soveltaminen toistaiseksi. Vastauksessa todettiin, että Suomen johdonmukaisista pyrkimyksistä huolimatta Venäjä ei ole toistaiseksi suostu-

nut muuttamaan lentoliikennesopimusta. Vastauksessa kuvattiin viimeaikaista kehitystä tältä osin ja selostettiin, että neuvotteluja Venäjän kanssa on tarkoitus jatkaa alkuvuonna 2011.

3.1.2 Direktiivien täytäntöönpanon viivästyminen koskevat viralliset huomautukset

1. Virallinen huomautus 26.11.2009 (2009/0504-0506); kolmen direktiivin täytäntöönpano

Komission mukaan Suomi ei ole tehnyt ilmoitusta direktiivien 2008/47/EY, 2008/100/EY ja 2009/9/EY täytäntöönpanosta.

Suomen vastauksessa (22.1.2010) todettiin, että direktiivin 2009/9/EY täytäntöönpano on ilmoitettu komissiolle. Direktiivien 2008/47/EY ja 2008/100/EY täytäntöönpanojen todettiin olevan kesken ja annettiin arvioidut täytäntöönpanoaikataulut.

2. Virallinen huomautus 28.1.2010 (2010/0080-0089); kymmenen direktiivin täytäntöönpano

Komission mukaan Suomi ei ole tehnyt ilmoitusta direktiivien 2007/60/EY, 2006/123/EY, 2007/59/EY, 2007/64/EY, 2007/65/EY, 2007/66/EY, 2009/3/EY, 2009/4/EY, 2009/5/EY ja 2009/29/EY täytäntöönpanosta.

Suomen vastauksessa (23.3.2010) todettiin, että direktiivit 2006/123/EY, 2007/59/EY, 2009/3/EY, 2009/4/EY, 2009/5/EY ja 2009/29/EY on pantu täytäntöön kokonaisuudessaan. Direktiivien 2007/60/EY, 2007/64/EY, 2007/65/EY ja 2007/66/EY täytäntöönpanojen todettiin olevan kesken ja annettiin arvioidut täytäntöönpanoaikataulut.

3. Virallinen huomautus 25.3.2010 (2010/0231-0234); neljän direktiivin täytäntöönpano

Komission mukaan Suomi ei ole tehnyt ilmoitusta direktiivien 2008/9/EY, 2008/101/EY, 2008/118/EY ja 2009/10/EY täytäntöönpanosta.

Suomen vastauksessa (20.5.2010) todettiin, että direktiivit 2008/9/EY ja 2008/118/EY on pantu täytäntöön kokonaisuudessaan. Direktiivien 2008/101/EY ja 2009/10/EY täytäntöönpanojen todettiin olevan kesken ja annettiin arvioidut täytäntöönpanoaikataulut.

4. Virallinen huomautus 28.5.2010 (2010/0328-0342); viidentoista direktiivin täytäntöönpano

Komission mukaan Suomi ei ole tehnyt ilmoitusta direktiivien 2008/90/EY, 2008/112/EY, 2008/116/EY, 2008/125/EY, 2008/127/EY, 2009/11/EY, 2009/87/EY, 2009/88/EY, 2009/115/EY, 2009/120/EY, 2009/129/EY, 2009/130/EY, 2009/146/EY, 2009/153/EY ja 2009/155/EY täytäntöönpanosta.

Suomen vastauksessa (22.7.2010) todettiin, että direktiivit 2008/90/EY, 2008/116/EY, 2008/125/EY, 2008/127/EY, 2009/11/EY, 2009/87/EY, 2009/88/EY, 2009/115/EY, 2009/129/EY, 2009/130/EY, 2009/146/EY, 2009/153/EY ja 2009/155/EY on pantu täytäntöön kokonaisuudessaan. Direktiivien 2008/112/EY ja 2009/120/EY täytäntöönpanojen todettiin olevan kesken ja annettiin arvioidut täytäntöönpanoaikataulut.

5. Virallinen huomautus 16.7.2010 (2010/0489-0495); seitsemän direktiivin täytäntöönpano

Komission mukaan Suomi ei ole tehnyt ilmoitusta direktiivien 2007/43/EY, 2008/48/EY, 2008/50/EY, 2009/74/EY, 2009/134/EY, 2009/149/EY ja 2010/34/EU täytäntöönpanosta.

Suomen vastauksessa (13.9.2010) todettiin, että direktiivit 2009/74/EY ja 2009/134/EY on pantu täytäntöön kokonaisuudessaan. Direktiivien 2007/43/EY, 2008/48/EY, 2008/50/EY, 2009/149/EY ja 2010/34/EU täytäntöönpanojen todettiin olevan kesken ja annettiin arvioidut täytäntöönpanoaikataulut.

6. Virallinen huomautus 20.9.2010 (2010/0649-0655); seitsemän direktiivin täytäntöönpano

Komission mukaan Suomi ei ole tehnyt ilmoitusta direktiivien 2008/51/EY, 2008/56/EY, 2008/105/EY, 2009/131/EY, 2009/141/EY, 2010/5/EU ja 2010/20/EU täytäntöönpanosta.

Suomen vastauksessa (11.11.2010) todettiin, että direktiivit 2010/5/EU ja 2010/20/EU on pantu täytäntöön kokonaisuudessaan. Direktiivien 2008/51/EY, 2008/56/EY, 2008/105/EY, 2009/131/EY ja 2009/141/EY täytäntöönpanojen todettiin olevan kesken ja annettiin arvioidut täytäntöönpanoaikataulut.

3.2 SEUT 258 ARTIKLAN MUKAISET PERUSTELLUT LAUSUNNOT

3.2.1 Unionin oikeuden virheellistä soveltamista koskevat perustellut lausunnot

1. Perusteltu lausunto 23.11.2009 (2008/2143); ALV-ryhmäkisteröinti

Komission mukaan Suomen arvonlisäverosäännöt ovat alv-direktiivin 2006/112/EY 9 ja 11 artiklan vastaisia ensinnä, koska niissä sallitaan muiden kuin verovelvollisten liittyminen direktiivin 11 artiklassa tarkoitettuun verovelvollisuusryhmään ja toiseksi, koska niissä rajoitetaan kyseinen ryhmäkisteröintijärjestelmä koskemaan ainoastaan rahoitus- ja vakuutuspalvelujen tarjoajia.

Suomi kiisti vastauksessaan (19.1.2010) komission väitteet. Vastauksessa katsottiin ensinnä, että direktiivin 11 artiklassa ei edellytetä verovelvollisuusryhmään kuuluvien henkilöiden olevan verovelvollisia, joten verovelvollisuusryhmään voi kuulua myös muita kuin verovelvollisia. Toiseksi Suomen vastauksessa todettiin, että ryhmäkisteröinnin osittainen käyttöönotto siten, että se koskee vain rahoitus- ja vakuutusala, on verovelvollisuusdirektiivin mukaista. Alv-direktiivin 11 artiklan sanamuodosta tai tarkoituksesta ei direktiivin systematiikan valossa seuraa, että ryhmäkisteröinti olisi mahdollinen vain, jos se otetaan käyttöön kaikilla toimialoilla. Poikkeuksen soveltamisen rajoittaminen rahoitus- ja vakuutusalalle ei myöskään ole verotuksen neutraalisuusperiaatteen vastaista. Suomen näkemyksen mukaan jäsenvaltiolla on katsottava olevan mahdollisuus määritellä tarkemmin ryhmäkisteröinnin soveltamisala etenkin, kun verotuksen neutraalisuutta ei vaaranneta.

2. Perusteltu lausunto 24.6.2010 (2007/2237); yhteisön vesipolitiikan puitteista annetun direktiivin 2000/60/EY täytäntöönpano

Komissio katsoo, että useiden direktiivin säännösten täytäntöönpano on epäselvää ja puutteellista Manner-Suomessa ja Ahvenanmaalla.

Suomen vastauksessa (25.8.2010) katsottiin, että direktiivin täytäntöönpanossa on noudatettu direktiivin vaatimuksia riittävällä tavalla. Vaikka direktiivin säännöksiä ei kaikilta osin ole sanatarkasti sisällytetty osaksi Suomen lainsäädäntöä, direktiivin käytännön toimeenpanossa noudatetaan kaikilta osin direktiivin vaatimuksia.

Täytäntöönpanon selventämiseksi vastauksessa sitouduttiin tekemään useita muutoksia voimassa olevaan lainsäädäntöön. Muilta osin täytäntöönpanon puutteellisuus kiistettiin ja vastauksessa selostettiin, miten direktiivin täytäntöönpano on toteutettu.

3.2.2 Direktiivien täytäntöönpanon viivästymistä koskevat perustellut lausunnot

1. Perusteltu lausunto 23.11.2009 (2008/0532); direktiivin 2006/23/EY täytäntöönpano

Komission mukaan Suomi ei ole tehnyt ilmoitusta direktiivin 2006/23/EY täytäntöönpanosta.

Suomen vastauksessa (22.1.2010) todettiin, että Suomi on täydentänyt täytäntöönpanoaan ja direktiivi on nyt kokonaisuudessaan pantu asianmukaisesti täytäntöön Suomessa.

2. Perusteltu lausunto 23.11.2009 (2009/0166); direktiivin 2006/118/EY täytäntöönpano Ahvenanmaalla

Komission mukaan Suomi ei ole tehnyt ilmoitusta direktiivin 2006/118/EY täytäntöönpanosta Ahvenanmaalla.

Suomen vastauksessa (22.1.2010) todettiin, että direktiivin täytäntöönpano Ahvenanmaalla on ilmoitettu komissiolle.

3. Perusteltu lausunto 23.11.2009 (2009/0249); direktiivin 2004/8/EY täytäntöönpano

Komission mukaan Suomi ei ole tehnyt ilmoitusta direktiivin 2004/8/EY täytäntöönpanosta.

Suomen vastauksessa (22.1.2010) todettiin direktiivin täytäntöönpanon olevan kesken ja annettiin arvioitu täytäntöönpanoaikataulu.

4. Perusteltu lausunto 29.1.2010 (2009/0046); direktiivin 2007/47/EY täytäntöönpano

Komission mukaan Suomi ei ole tehnyt ilmoitusta direktiivin 2007/47/EY täytäntöönpanosta.

Suomen vastauksessa (23.3.2010) todettiin direktiivin täytäntöönpanon olevan kesken ja annettiin arvioitu täytäntöönpanoaikataulu.

5. Perusteltu lausunto 29.1.2010 (2009/0348); direktiivin 2007/2/EY täytäntöönpano Ahvenanmaalla

Komission mukaan Suomi ei ole tehnyt ilmoitusta direktiivin 2007/2/EY täytäntöönpanosta Ahvenanmaalla.

Suomen vastauksessa (23.3.2010) todettiin direktiivin täytäntöönpanon olevan kesken ja annettiin arvioitu täytäntöönpanoaikataulu.

6. Perusteltu lausunto 7.5.2010 (2009/0351); direktiivin 2008/68/EY täytäntöönpano

Komission mukaan Suomi ei ole tehnyt ilmoitusta direktiivin 2008/68/EY täytäntöönpanosta.

Suomen vastauksessa (2.7.2010) todettiin, että Suomi on täydentänyt täytäntöönpanoaan ja direktiivi on nyt kokonaisuudessaan pantu asianmukaisesti täytäntöön Suomessa.

7. Perusteltu lausunto 7.5.2010 (2009/0453); direktiivin 2008/43/EY täytäntöönpano

Komission mukaan Suomi ei ole tehnyt ilmoitusta direktiivin 2008/43/EY täytäntöönpanosta.

Suomen vastauksessa (2.7.2010) todettiin direktiivin täytäntöönpanon olevan kesken ja annettiin arvioitu täytäntöönpanoaikataulu.

8. Perusteltu lausunto 4.6.2010 (2010/0080); direktiivin 2007/60/EY täytäntöönpano

Komission mukaan Suomi ei ole tehnyt ilmoitusta direktiivin 2007/60/EY täytäntöönpanosta.

Suomen vastauksessa (22.7.2010) todettiin direktiivin täytäntöönpanon olevan kesken ja annettiin arvioitu täytäntöönpanoaikataulu.

9. Perusteltu lausunto 24.6.2010 (2010/0084); direktiivin 2007/65/EY täytäntöönpano

Komission mukaan Suomi ei ole tehnyt ilmoitusta direktiivin 2007/65/EY täytäntöönpanosta.

Suomen vastauksessa (23.8.2010) todettiin direktiivin täytäntöönpanon olevan kesken ja annettiin arvioitu täytäntöönpanoaikataulu.

10. Perusteltu lausunto 1.10.2010 (2009/0504); direktiivin 2008/47/EY täytäntöönpano Ahvenanmaalla

Komission mukaan Suomi ei ole tehnyt ilmoitusta direktiivin 2008/47/EY täytäntöönpanosta Ahvenanmaalla.

Suomen vastauksessa (26.11.2010) todettiin, että direktiivin täytäntöönpano Ahvenanmaalla on ilmoitettu komissiolle.

3.3 SEUT 260 ARTIKLAN MUKAISET PERUSTELLUT LAUSUNNOT

1. Perusteltu lausunto 23.11.2009 (2007/0759); tuomion C-328/08 täytäntöönpano Ahvenanmaalla

Komission mukaan unionin tuomioistuimen 22.12.2008 antamaa tuomiota C-328/08, *komissio vastaan Suomi*, ei ole täytäntöönpanu Ahvenanmaan maakunnan osalta.

Suomen vastauksessa (14.1.2010) todettiin, että tuomio on pantu täytäntöön 1.1.2010 voimaan tulleilla maakuntalakien muutoksilla, joista on tehty täytäntöönpanoilmoitus komissiolle.

4 VALTIONTUET

Seuraavassa esitellään ne valtiontukea koskevat SEUT 108 artiklan 2 kohdan mukaiset muodolliset tutkintamenettelyt, joissa on tehty komissiolle kirjalliset huomautukset kertomuskaudella.

Jos komissio toteaa alustavan valtiontukia koskevan tutkinnan jälkeen, että tietyn toimenpiteen soveltuvuudesta yhteismarkkinoille on epäilyjä, se tekee päätöksen SEUT 108 artiklan 2 kohdan mukaisen **muodollisen tutkintamenettelyn** aloittamisesta. Asianomaista jäsenvaltiota ja muita asianomaisia osapuolia pyydetään esittämään huomautuksensa asetetussa määräajassa. Muodollisen tutkintamenettelyn lopuksi komissio tekee asiassa päätöksen. Jos asianomainen jäsenvaltio ei noudata ehdollista tai kielteistä päätöksiä, komissio voi saattaa asian suoraan unionin tuomioistuimen käsiteltäväksi.

1. Komission muodollisen tutkintamenettelyn laajentamista koskeva päätös valtiontuesta C 12/2009, *Järvi-Suomen Portti*

Asian käsittely: *Komissio* päätti 15.12.2009 laajentaa 8.4.2009 aloittamaansa muodollista tutkintamenettelyä koskien Järvi-Suomen Portin hyväksi mahdollisesti toteutettuja tukitoimenpiteitä. Menettelyn laajennus koskee useita Mikkelin kaupungin toimenpiteitä ja Finnvera Oyj:n myöntämiä lainoja ja takauksia.

Suomi katsoi huomautuksissaan (12.2.2010), että Mikkelin kaupungin toteuttamiin toimenpiteisiin ei joko sisälly lainkaan valtiontukea tai että ne ovat hyväksyttävää alueellista investointitukea. Finnvera Oyj:n lainat ja takaukset perustuvat joko komission hyväksymiin tukiohjelmiin tai komission antamiin tiedonantoihin, joissa määritellään, milloin takaukseen tai lainaan ei sisälly tukielementtiä.

2. Komission muodollisen tutkintamenettelyn avaamista koskeva päätös valtiontuesta C 9/2010, *pellon luovutusvoiton määräaikainen verovapaus*

Asian käsittely: *Komissio* päätti 24.3.2010 avata muodollisen tutkintamenettelyn koskien Suomen 13.7.2009 tekemää tuki-ilmoitusta, joka koski pellon luovutusvoiton määräaikaista verovapautta. Komissio arvioi päätöksessään alustavasti, että verovapaus näyttäisi täyttävän valtiontuen tunnusmerkistön, jolloin sen hyväksyttävyydelle tulisi olla nimenomainen peruste.

Muodollisen tutkintamenettelyn alkamisen jälkeen Suomessa päätettiin luopua verovapauden myöntämisestä. Komissiolle ilmoitettiin 27.4.2010 verovapauden täytäntöönpanosta luopumisesta. Kirjeessään 20.5.2010 *Suomi* katsoi, että koska tukea ei panna täytäntöön, muodollisen tutkintamenettelyn jatkaminen ei ole enää tarpeen.

Komission päätös: Komissio katsoi ilmoituksen peruutetuksi ja lopetti asian käsittelyn 28.10.2010 tekemällään päätöksellä.

3. Komission muodollisen tutkintamenettelyn avaamista koskeva päätös valtiontuesta C 21/2010, *kalastusvakuutusjärjestelmä*

Asian käsittely: *Komissio* aloitti voimassaolevaa kalastusvakuutusjärjestelmää koskevan tutkintamenettelyn, koska Suomi ei hyväksynyt aiheellisia toimenpiteitä, joita komissio esitti kalastusalan valtiontukisuuntaviivojen

antamisen yhteydessä 3.4.2008. Komissio katsoo, että kalastusvakuutusjärjestelmää ei enää nykyisten suunta-
viivojen mukaan voida pitää yhteismarkkinoille soveltuvana tukena.

Suomi katsoi kirjallisissa huomautuksissaan (15.11.2010), että järjestelmän säilyttäminen nykymuodossaan on perusteltua pohjoisten ilmasto-olosuhteiden ja maantieteellisten erityisolosuhteiden vuoksi. Talvi ja pimeys sekä rannikkovesien mataluus ja rikkonaisuus vaikeuttavat huomattavasti kalastuksen harjoittamista Suomen rannikolla. Lisäksi tiheä hyljekanta aiheuttaa merkittäviä saalisvahinkoja, joten kalastusvakuutusyhdistyksiä tulisi voida tukea myös muuten kuin *de minimis* -tukeen perustuvalla järjestelmällä.

Suomi sitoutui huomautuksissaan rajoittamaan kalastusvakuutusjärjestelmän soveltamisalaa ja tiukentamaan sen ehtoja, jotta voitaisiin varmistaa, että järjestelmä ei muuta kaupankäynnin edellytyksiä unionin edun vastaisella tavalla. Rajoitusten seurauksen järjestelmän ulkopuolelle suljettaisiin avomerialukset sekä muista syistä kuin Suomen erityisolosuhteista johtuvien vahinkojen korvaaminen.

5 EFTA-TUOMIOISTUINASIAT

Seuraavassa esitellään EFTA:n tuomioistuimessa vireillä olevat asiat, joiden käsittelyyn Suomi on osallistunut. Kertomuskaudella Suomi on esittänyt kirjalliset huomautukset yhdessä rikkomusasiassa.

Euroopan talousalueesta (ETA) tehdyn sopimuksen 108 artiklan 2 kohdan nojalla EFTA:n tuomioistuimessa käsitellään ETA-alueella voimassa olevien Euroopan unionin säädösten tulkintaa silloin, kun kyse on niiden soveltamisesta Euroopan talousalueeseen kuuluvissa EFTA-valtioissa (Norja, Islanti, Liechtenstein). EU:n jäsenvaltioiden ja toimielimillä on EFTA:n tuomioistuimen perussäännön 20 artiklan mukaisesti mahdollisuus esittää huomautuksia kaikissa EFTA:n tuomioistuimessa käsiteltävissä asioissa ja siten vaikuttaa unionin oikeuden soveltamiseen koko ETA-alueella.

5.1 Kirjallisessa tai suullisessa vaiheessa olevat asiat

1. Asia E-12/10, *EFTA:n valvontaviranomainen vastaan Islanti*

Kanteen kohde: ETA 36 artikla (palvelujen vapaa liikkuvuus) – Direktiivi 96/71/EY palvelujen tarjoamisen yhteydessä tapahtuvasta työntekijöiden lähettämisestä työhön toiseen jäsenvaltioon – Lähetettyjen työntekijöiden työehdot ja olot – Vähimmäispalkan käsite – Jäsenvaltion oikeus vaatia työnantajaa maksamaan palkkaa lähetetyn työntekijän sairausloman aikana

Asian käsittely: EFTA:n valvontaviranomainen katsoo kanteessaan (17.8.2010), että Islanti ei ole noudattanut ETA-sopimuksen 36 artiklan ja direktiivin 96/71/EY mukaisia velvollisuuksiaan, koska Islannin lainsäädännön mukaan työnantajan on maksettava lähetetyille työntekijöille palkkaa myös sairauspoissaolon ajalta. Valvontaviranomainen katsoo, että kyseinen velvollisuus ei sisälly minimipalkan käsitteeseen eikä muihin seikkoihin, joiden osalta jäsenvaltio voi direktiivin mukaisesti vaatia noudatettavaksi tiettyjä työehtoja lähetettyihin työntekijöihin.

Suomen kirjallisissa huomautuksissa (30.12.2010) katsottiin, että minimipalkan käsitteen määrittely kuuluu direktiivin mukaisesti kansallisen lainsäädännön alaan. Palkan käsite voi olla laaja ja kattaa varsinaisen työskentelevän lisäksi tietyn laissa määritellyn ajan, jolloin työntekijä on kykenemätön työskentelemään sairauden tai onnettomuuden vuoksi. Yhdenmukaisten työehtojen soveltaminen lähetettyihin ja maassa vakituaisesti asuviin työntekijöihin myös sairausajan palkan osalta edistää työntekijöiden suojelun ja yhdenvertaisen kohtelun periaatetta, joka on yksi direktiivin tavoitteista.

6 NOTIFIKAATIOT

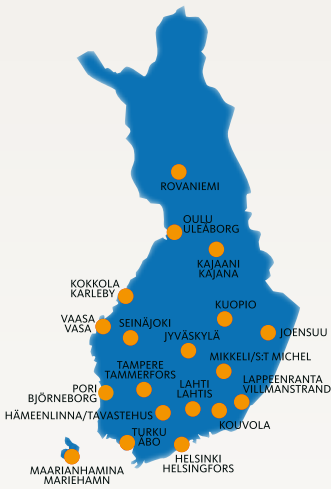
Suomi on toimittanut kertomuskautena Euroopan komissiolle direktiivin täytäntöönpanoa koskevia ilmoituksia (notifikaatioita) valtakunnan osalta 125 ja Ahvenanmaan osalta 126.

Jäsenvaltiot ovat velvollisia panemaan unionin direktiivit täytäntöön kansallisessa oikeusjärjestyksessään sekä ilmoittamaan täytäntöönpanosta komissiolle. Kyseistä täytäntöönpanoilmoitusta kutsutaan **notifikaatioksi**. Jos direktiivin täytäntöönpanoa ei ilmoiteta määräajassa, komissio voi käynnistää jäsenvaltiota vastaan SEUT 258 artiklan mukaisen rikkomusmenettelyn.

Kuvat etukannessa:
EU:n virkamiestuomioistuimen
5-vuotisjuhlaseminaari, oikeuspalatsi.
Juhlaseminaarin käytäväkeskustelua
oikeuspalatsin aulatiloiissa.

Kuvat takakannessa:
EU-tuomioistuin, oikeuspalatsin aula.
Oikeuspalatsi Ancien Palais.

Valokuvat: Euroopan unionin tuomioistuin.



Ulkoasiainministeriö
PL 482, 00023 VALTIONEUVOSTO
Puh. (09) 1605 5905
Faksi (09) 1605 6477
Utrikesministeriet
PB 482, 00023 STATSRÅDET
Tfn (09) 1605 5905
Fax (09) 1605 6477
Asiakaspalvelut maakunnissa
Kundservice i landskapen
Puh./Tfn 010 3456 700

EU-tuomioistuinasiat/OIK-30
Ulkoasiainministeriö
PL 417, 00023 VALTIONEUVOSTO
Puh. (09) 1605 5794
tai (09) 1605 5718 (arkisto)
Fax (09) 1605 5766
oik-30@formin.fi

Paino UM:n kopiokeskus
Helsinki 2011-03-28



europedirect.europa.eu